

**Overlagsbog for Bygmestre, Bygningshaandværkere og Bygherrer - side
122 - 253**

J. Uldall

Lærebøger

-

1883

Dette dokument udgør en del af et større dokument, der af hensyn til downloadtiden er opdelt i ét eller flere særskilte dokumenter. De(n) øvrige del(e) af dokumentet kan hentes i biblioteket på danskbyggeskik.dk og findes via søgefunktionen hertil.

Lynafledere.

Ved Konstruktionen af Lynafledere maa det erindres, at disse kun sikkre indenfor en Cirkel, der er beskrevet med en Radius dobbelt, saa stor som Opfangerstangens Høide over Tagrygningen. Cirklen beskrives med den nævnte Stangs Fodpunkt som Centrum, og Aflederen vil da sikkre, hvad der ligger indenfor Reglen, som dannes ved at drage Linier fra Stangens Toppunkt til Cirklen, ligesom ogsaa de Dele af Bygningen, der ligger indenfor Reglens Forlangelse, indtil den naaer Jordlinien. Meget ofte ere Opfangerstangerne altså lave, og Afledernes Nytte bliver da i høieste Grad tvivlsom.

En Lynafleder bestaaende af en $1\frac{1}{4}$ " bred, 1" tyk Kobberstrimmel med Tilbehør af en do. Plade, 1 $\square$ -Fod stor, i hvilken den ender i Jorden under Grundvandslinien, samt Som, Rytter og Skrue, Alt af Kobber, indbefattet Opfætning og Jordarbejde. . . . pr. Al.	2	65
En afdrejet Kobberspids*) til Opfangerstangen, $1\frac{5}{8}$ " høi, $\frac{3}{4}$ " i Diam.	4	"
Forgylbning af Samme.	2	"
En Opfangerstang af $1\frac{1}{4}$ ", 1" og $\frac{3}{4}$ " Rundjern, $4\frac{1}{4}$ Al. høi over Taget og gaaende c. $1\frac{1}{4}$ Al. igjennem samme for at fastgjøres i Tagværket, med 1 Par Fjanger med 3 Stkr. smaa Skruerbolte og en større do. forneden. .	25	"
Opfætning af samme. . . . . c.	5	"
En enf. Platinspids til en Lynafleder	12	"

Galvaniserede jernste Jerntraadstøve til Lynafledere (Brodrene Dahl, Industriudstillingsbygningen i Kjøbenhavn) pr. lob. Al. $\frac{3}{8}$ " i Diam. 80 kr , $\frac{1}{2}$ " 60 kr , $\frac{7}{16}$ " 40 kr , $\frac{3}{8}$ " 30 kr .

Generalagent for Danmark m. v. for The North American Lightning Rod & Co. Baron E. de Bretton i Odense.

*) Som bekendt benyttes ogsaa rund Kobbertraad eller smøet galvaniseret Jerntraad til Afledere ligesom undertiden Platinspidser i stedet for forgylde Kobberspidser. De ovennævnte Bemærkninger har jeg væsentlig afsøde Statsraad Hummel at takke for. Det synes mig paafaldende, at Lynafledere ikke benyttes her i en ganske anden Udstrækning, end Tilfældet er, og navnlig burde deres Anbringelse aldrig forsvømmes paa Kirkespirer og lignende særlig udsatte Steder.

Blytækkerarbejde.

	Vægt i lb. pr. $\square$ Al.	Sk	Gr
Engelsk valset Bly koster . . . . . pr. Al.	"	"	20
Pladerne af Ovennævnte ere 18" brede, men ikke altid lige lange. En Plade, der er 3 Al. 10" lang, veier $46\frac{1}{2}$ Al., altså uden Falske. . . . . c.	18		
eller med disse og Hæstere. . . . . c.	24		
Blyplader fra P. C. Petersen & Comp., Horsens Valsværk . . . . . pr. Al.	"	"	20
Disse Plader ere 18" brede og 2 Al. 18" à 3 Al. lange; en Plade af sidstnævnte Længde veier c. 45 Al., altså uden Falske c. eller med disse og Hæstere. . . . . c.	20		
Arbejds løn for Falsning og Oplægning af Bly paa Vinkeltag med Tillæg af galvaniserede Som . . . . . pr. $\square$ Al.	25 $\frac{1}{2}$		
Do. for do. paa krumme Plader	"	"	50
Do. for do. paa Spirer	"	"	55
Do. for do. paa Taarnomgange.	"	"	80
Til Sidstnævnte maa sværere Bly benyttes f. Ex. til en Vægt, uden Falske, af . . . c.	25 $\frac{1}{2}$		
eller med disse . . . . . c.	32		
Saaferent valsfede Blyplader forlanges lagte med Dverfalske, forøges ovenstaaende Priser med c. 15 %.			
Gammelt Blytag at aftage, Blyet at fortøre og oprulle. . . . . pr. $\square$ Al.	"	"	5
Aftagning, Udhamring og Omlægning af gammelt Blytag (Vinkeltag) i Arb.-Løn . . . pr. $\square$ Al.	"	"	75
Et Vinkeltag at dække med engelsk Bly med Tillæg af Materiale, deriblandt Kobberhæstere, galvan. Jernsøm (c. 10 Stkr. pr. $\square$ Al.; see under Smedearbejde) og Arb.-Løn. pr. $\square$ Al.	6		15
Ved Spirer bliver Prisen endeel høiere i Forhold til, som der er meget Affald af Bly; herved maa desuden Stillads særlig beregnes. For gammelt Bly betales. . . . . pr. Al.	"	"	12
Ved Ombytning af gammelt og nyt Bly gives til Bytte. . . . . pr. Al.	"	"	8

Ved Oplægning af Blytag bør helst benyttes Kobberhæstere, der veie pr. Stk. c. $\frac{1}{8}$ $\mathcal{L}$. og koste 12 $\mathcal{G}$.

Til 1 $\square$ - $\mathcal{M}$. Vinkeltag behøves 4 saadanne Hæstere; til 1 $\square$ - $\mathcal{M}$. Spiir omtrent det dobbelte Antal.

Blyplader kunne foruden som ovennævnt faaes af forskjellig Vægt efter særlig Bestilling.

Jernbanetransporten, navnlig for større Partier, vil i Reglen kunne indbefattes i ovennævnte Priser, hvorimod yderligere Transport særskilt maa beregnes.

Støbte Blyplader benyttes nu mindre end forhen, fordi der let i samme paa Grund af Uregelmæssigheder i Formen fremkommer enkelte tynde Stæder, der senere give Huller. Disse Plader, der have Brede som ovennævnte og støbes af c. 3 $\mathcal{M}$. Længde, veie uden Falsk pr. $\square$ - $\mathcal{M}$. c. 20 $\mathcal{L}$. eller med disse og Hæstere c. 25 $\mathcal{L}$.

Ved Omstøbning af gamle Blyplader faaer Støberen sædvanlig ikke Dagløn, men har sin Fortjeneste ved Af-faldet, idet han for hver 16 Pund gammelt Bly, han modtager, kun leverer 14 Pund nystøbt. Tvende duelige Blystøbere kunne med en Haandlanger til Hjælp støbe cirka 60 à 70 Plader paa en Dag.

Skiferdækkerarbejde.

Materiale (engelsk Maal).

I Kjøbenhavn forhandles Skifer navnlig hos Axel Prior (forhen Prior & Thorsten) og F. Gottlieb, i Odense hos Holbech & Son, i Aarhus hos F. C. Seidelin og Rudolph Wulff, i „Randers Aktie-tommerhandel“ og i Aalborg hos J. Peterfen.

	Behøves pr. $\square$ - $\mathcal{M}$. Stkr.	$\mathcal{R}$	$\mathcal{G}$
Vedste, blaa Port Madoc Tagskifer $\frac{14}{24}$ " . . . . . pr. 1000 Stkr.	4 $\frac{1}{4}$	270	"
Do. do. $\frac{12}{24}$ " . . . . . — —	4 $\frac{3}{4}$	230	"
Do. do. $\frac{10}{20}$ " . . . . . — —	7 $\frac{1}{4}$	155	"
Do. do. $\frac{8}{16}$ " . . . . . — —	12	90	"
For ituslaaede Steen maa tillægges 4 % til ovenstaaende Antal.			"
2den Sort Skifer til Isolering $\frac{9}{18}$ " pr. 1000 Stkr.		100	
Tagrhugning af Skifer, c. $\frac{3}{8}$ " tyk, paa hver Side $\frac{4}{8}$ " ned ad Tagsladen og med Runding foroven . . . . . pr. lob. $\mathcal{M}$.		2	"
Windere af do. til huul Muur, 10" lange, $\frac{3}{2}$ " brede og $\frac{1}{2}$ " tykke . . . . . pr. Stk.		"	12

De i Provindjerne almindeligst benyttede Sorter Tagskifer ere $\frac{14}{24}$ " og $\frac{12}{24}$ ", de øvrige, der sædvanlig ikke haves paa Lager, maae bestilles betimelig.

Til $\frac{10}{20}$ " og $\frac{8}{16}$ " Skifer bruges til hver 2 Stkr. Som, til de større Sorter undertiden 3 Stkr. Om Skifer som see under Smedearbejdet.

En Jernbanevognladning $\frac{12}{24}$ " Skifersteen er 3000 Stkr.

Et Vognmandslæs do. do. er 600 Stkr.

Skiferplader til Dækning af Solbænk, Gavlkamme o. lig.

	$\mathcal{R}$	$\mathcal{G}$
Spaltede eller hølvede, $\frac{1}{4}$ " à $\frac{1}{2}$ " tykke. pr. $\square$ -Fod	1	5
— — — $\frac{3}{4}$ " tykke . . . . . —	1	45
— — — 1" — . . . . . —	1	85
— — — 2 $\frac{1}{2}$ " — til Trappetrin —	4	50

Ovennævnte Skiferplader maae i Reglen bestilles 6 à 8 Uger, før de skulle benyttes.

Skiferplader til Beklædning

faaes i alle Storrelser og i Tykkelser fra $\frac{3}{8}$ " til 1 $\frac{1}{2}$ ".

	$\mathcal{R}$	$\mathcal{G}$
$\frac{3}{8}$ " tykke . . . . . pr. $\square$ -Fod	"	94
1 $\frac{1}{2}$ " — . . . . . —	1	"
$\frac{3}{2}$ " — . . . . . —	1	31
1" — . . . . . —	1	63
1 $\frac{1}{2}$ " — . . . . . —	1	75

Arbejdsløn med Tillæg af ferniserede eller galvaniserede Jernsøm.

	$\mathcal{R}$	$\mathcal{G}$
Dækning med $\frac{14}{24}$ " Skifer paa Vægter pr. $\square$ - $\mathcal{M}$.	"	20
— — — $\frac{12}{24}$ " — — — —	"	22
— — — $\frac{10}{20}$ " — — — —	"	24
— — — $\frac{8}{16}$ " — — — —	"	26
— — — $\frac{12}{24}$ " — — — — lagt i Serkanter . . . . . pr. $\square$ - $\mathcal{M}$.	"	33
For Lægning af $\frac{12}{24}$ " Skifersteen i Blanding af Meeftalk, lidt Cement samt Kultjære tillægges (med Materiale) til ovennævnte Arbejdsløn . . . . . pr. $\square$ - $\mathcal{M}$.	"	5

	N ^o	Gr
Til Understrykning langs Vægterne med 1 Deel Cement til 1 Deel Grims og lidt Kalk behoves 1 Td. Cement til 1000 à 1200 □-Al. Tagflade. Saafremt Taget ikke har saa stærk en Reising, at der maa benyttes Bukke til Dækning paa Brædeforsikaling, kan denne udføres med Skifer nedlagt i Rit for ovennævnte Priser; i modsat Fald forøges Arbejdslønnen med pr. □-Al. jaaledes at f. Ex. Dækning med $12\frac{1}{24}$ " Skifer koster . . . . . —	"	3
Rygning af Skifer at oplægge med Tillæg af Skrue og Rit . . . . . pr. lob. Al.	"	30
Skifertag af $12\frac{1}{24}$ " Skifer med Materiale og Arbejdslo for Oplægning og Understrykning koster ialt (indbefattet Tillæg for ituslaaede Steen) . . . . . pr. □-Al.	1	45
Gammelt do. af do. at aftage, Stenene at rense og paany oplægge samt understryge, med Tillæg af Skifersom, Cement og Rit pr. □-Al.	"	33

Straatækkerarbejde.

1 Læs Langhalm er $2\frac{1}{2}$ à 3 Traver. 1 Trave veier 320 *℔*. og bestaaer af 20 Tagfærve, hver med 3 Bunder.

	N ^o	Gr
320 <i>℔</i> . Langhalm (saakaldt Tag) . . . . . c.	6	"
Lange maskin- eller haandsnoede Simer pr. 100 Fv.	"	65
Korte Simer . . . . . pr. 100 Str.	"	33
1 Favn Tækkergarn	"	1

	N ^o	Gr
Tækketjappe, c. 3 Al. lange, pr. 100 Str. 1 N ^o 50 Gr	à 2	"
1 Par Rygningstræer	"	45
Straatækning koster i Arbejdslo pr. Lægte for hvert Jag à $2\frac{1}{2}$ Al., paa 1 Side (paa egen Koft og indbefattet Haandlangerlo)	"	6
For Skotrender og Kvieste maa efter Forholdene gives særligt Tillæg.		

Med 320 *℔*. Langhalm dækkes c. 17 □-Al. med et 10" tykt Lag.

Til hver 17 □-Al. (et mindre Jag paa 1 Side) bruges 100 Favne lange Simer eller omtrent ligesaa meget Tækkergarn.

Der behoves rigelig saa mange lob, Al. Tækketjappe som lob. Al. Vægter.

Til hvert Jag à $2\frac{1}{2}$ Al. bruges 5 Par Rygningstræer. Straatag at monne med Wøndingtorv med Tillæg af disse (uden Transport) pr. Jag, à $2\frac{1}{2}$ Al., 75 Gr.

Paa Sjælland og de andre Der bruges mest Tækketjappe og Tækkergarn samt Rygningstræer, i Jylland derimod mest lange Simer og Wøndingtorv.

I mange Egne af Jylland udføres Straatækning sædvanlig i Daglon eller ogsaa af Bønderne selv uden Hjælp af Tækkemænd.

I den senere Tid har man begyndt at benytte galvan. Jerntraad til Binding af Straatage, hvorved Brandfaren ved disse betydelig formindskes. Det var derfor at ønske, at dette Materiale maatte anvendes mere og mere.

Til 1 □-Al. Straatag bruges 4,14 Al. galvaniseret Jerntraad Nr. 20. 500 Al. heraf veier 4 *℔*. og koster pr. *℔*. 36 Gr.*)

Arbejdslo pr. Bind = $2\frac{1}{2}$ Al. Lægte, paa glat Tagflade 10 à 11 Gr. Paa Tagflade med Kviest pr. Bind 14 Gr.

Undertiden bruges Rør til Dækning; en Trave af disse indeholder 20 Bunder, veier c. 240 *℔*. og koster 5 *℔*. Bunderne ere c. 8" i Diam. Undertiden kan man imidlertid kjøbe Tækkerrør betydelig under den nævnte Pris, saaledes i Ringkjøbingegnen, hvor de sædvanlig ere meget billige, for 2 à 3 *℔*. $2\frac{1}{2}$ Trave Rør strækker lige saa langt som 1 Trave Lag.

Malerarbejde.

Maling af Snekter- og Tommerarbejde.

	N ^o	Gr
Maling med Oliefarve 3 Gange af Fyldingsporte og do. Døre beregnes efter Kvadratindholdet af hele den udfølbete Flade, maalt paa begge Sider, og koster . . . . . pr. □-Al.	"	23

*) Oplysningerne angaaende Prisen paa Straatag, bunden med galvaniseret Jerntraad, ere deels tagne fra Architekt Aug. Kleins Skrift „Om at formindste Brandfaren ved Staldbygninger“, deels ere de af ham velvillig meddelte Forfatteren.

	Nr	Gr
En alm. dob. indv. Fyldingsdør, udv. Karmmaal 3 M. 18" × 2 M., i 1/2 Steens Skillerum udmaaler . . . . . c. 22 □-M.	5	"
En større enf. do., udv. do. 3 M. 15" × 1 M. 12", i do. . . . . c. 17 1/2 □-M.	4	"
Maling med hvid Oliefarve 4 Gange og 1 Gang Lakering af indv. Døre . . . . . pr. □-M.	"	50
Do. med Oliefarve 3 Gange, Maling som Egetræs eller andre Træsorter og 1 Gang Lakering af Døre, Paneler osv. . . . . —	"	50
Do. do. med 2 Gange Lakering, sidste Gang med mat Lak. . . . . —	"	58
Hvor flere mørkere og lysere Træsorter stilles sammen, forhoies Betalingen med. . . . . —	"	6
Egetræs Maling og 1 Gang Lakering af større Flader, som Stolestader o. Lign. . . . . —	"	40
Revsporte, do. Døre, glatte Paneler og øvrigt Lignende at male 3 Gange med Oliefarve . . . . . —	"	21
En alm. enf., indv. Revledør i en Økonomiskei-ghed, udv. Karmmaal 3 M. 7" × 1 M. 7" udmaaler . . . . . c. 11 1/2 □-M.	2	40
En Saloujdør til et Latrin (uden Karm) 3 M. 6" × 1 M. 6" at male . . . . . —	3	"
Et Jag 6-rammet Vindue, udv. Karmmaal 2 M. 21" × 2 M. 15", at male ud- og indvendig	3	75
Et Jag 4-rammet do., do. 2 M. 21" × 1 M. 18", at do. . . . . —	2	65
Et Jag 2-rammet do., do. 2 M. 6" × 1 M. 12", at do. . . . . —	2	25
Et Jag 1-rammet do., do. 2 M. 6" × 19", at do. . . . . —	1	35
For Vinduer med imaa Ruder tillægges 30 % til ovennævnte Priser.		
Et Butiksvindue, udv. Karmmaal 3 M. 6" × 1 M. 12" at male 3 Gange med Oliefarve .	2	"
Fyldingspaneler at male 3 Gange med Oliefarve beregnes efter Kvadratinholdet af den udfoldede Flade . . . . . pr. □-M.	"	23
Fodpaneel, ialt 9" høit (udfoldet Maal c. 11-12") med Fodliste og Dækliste, at do. med do. pr. løb. M.	"	21

	Nr	Gr
Fodpaneel med Egetræs Maling og 1 Gang Lakering . . . . . pr. løb. M.	"	30
Fodbrædt, 5" høit, at male 3 Gange med Oliefarve . . . . . —	"	10
Do. 3" høit, at do. . . . . —	"	7
Fodliste, 1 1/2" × 1 1/2", at do. . . . . —	"	5
En mindre Kjøkkenindretning med Bordbeen, Skabe, Hylde og Tallerkenrække at do.	4	"
En simplere Nummertavle, 1 M. 18" høi, 1 M. bred, deels at male, deels at fernisere, samt Maling af 125 Stkr. Tal til samme og den dertil hørende Kasse	12	"
Maling af en Tagkviist som den under Tommerarbejdet førstnævnte, Vinduesrammerne indbefattede	6	"
Do. af en Luftforsteen, ialt 3 M. høi og 1 M. i □, med Saloufivægge, Pyramidetag (der foroven belædes med Zink) og indv. Kryds.	5	50
Tomret i Bindingsværks Ydervægge at male 3 Gange med Oliefarve . . . . . pr. løb. M.	"	8
Do. do. at fernisere 3 Gange . . . . . —	"	6
Nye Gulve at male 3 Gange med Oliefarve pr. □-M.	"	21
Gamle do. at fitte og do. . . . . —	"	25
Nye do. at fernisere 3 Gange . . . . . —	"	14
Do. do. at do. og lakere 1 Gang . . . . . —	"	25
Gamle do. at fitte og fernisere 3 Gange. —	"	20
Ny do. at male i Træsorter som Parketgulv og lakere 2 Gange . . . pr. □-M. fra 80 Gr til	1	20
Loft med Bjælker og Lister at fernisere 3 Gange beregnes efter den udfoldede Flade pr. □-M.	"	17
Maling af Trapper beregnes pr. Trin.		
Paa en Hovedtrappe, udv. Vangemaal 1 M. 21" at male Forlanterne af Trinene, Vangerne og Stodtrinene 3 Gange med Oliefarve pr. Trin	"	40
Balustrerne at male, broncere og lakere pr. Stk.	"	20
Paa en Kjøkkentrappe udv. Vangemaal 1 M. 6" at male det tilsvarende som ovenfor nævnt, med Haandfang og Rundstokkebalustrer pr. Trin	"	40
Maling af Plankværker og Stafitter med 3 Gange Oliefarve beregnes efter det udfoldede Maal . . . . . pr. □-M.	"	20

Fernisering 3 Gange af Planteværker og Sta-
fitter eller lignende udv. Arbejde. pr. □ = M. | K^{te} | Gr
" | 12

Maling af Idermure og indv. Væggeslader.

	K ^{te}	Gr
Kalk- eller Cementpuds paa Facader at male 4 Gange med Oliefarve . . . . . pr. □ = M.	"	30
Do. paa do., der tidligere have været ma- lede, at plette og do. 2 Gange med do. —	"	18
Ved Maling af Facader maales tværs over Vin- duer og Døre, og disse males da samtidig udvendig uden at beregnes særskilt. De for- nodne Bukke og øvrigt mindre Stiklads til- lægges af Maleren for nævnte Priis.		
Indv. Væggeslader at male paa Puds 4 Gange med alm. Oliefarve (uden Spartling) pr. □ = M.	"	30
Do. at do. 4 Gange med do. paa Grund- papir (dettes Anbringelse ei indbefattet) —	"	28
Indv. nye Væggeslader eller Loft at sæbe og male med Liimfarve . . . . . —	"	6
Do. at do. og do. med do. paa Grundpapir —	"	6
Udve Muurslader at vadske, sæbe og male med Liimfarve . . . . . —	"	12
Ved ovennævnte Prijer er tænkt paa simple Liimfarver (saakaldte Jordfarver). Maling med reen Liimfarve (f. Ex. Ultramarin, Chrom- grønt og Rødt) er betydelig dyrere og koster paa Grundpapir . . . . . pr. □ = M.	"	10 à 25

En tilsvarende Forskjel er der, hvis der males
med røde Oliefarver.

En Skafelovnsplads (indeholdende c. 10 □ = M.) at male og marmorere i Liimfarve	2	"
Indv. Væggeslader at male 1 Gang med Kalk- farve (ovenpaa Hvidning) . . . . . pr. □ = M.	"	4
Do. at do. 2 Gange med do. . . . . —	"	6
Do. at do. 1 Gang med slagen Kalk (ind- befattet Slaaning) . . . . . —	"	5
Do. at do. 2 Gange med do. . . . . —	"	7

Ved Maling af indv. Væggeslader fradrages Døre
og Vinduer i Opmaalningen.

Mønniestrykning af Smede- og Jernstøberarbejde.

(Eksempelvis nævnes kun Følgende.)

	K ^{te}	Gr
Mønniestrykning 2 Gange af Stabler, Røthang- fler og Sliphager m. v. til en stor, dobbelt Port	"	50
Do. af hollandske Hængsler og Skantrigler til en udv. dob. Fyldingsdør	"	20
Do. af samtlige Beslag til en større Vindues- ramme	"	12
Do. af en mindre do. til en do.	"	8
Jernstimmer til Anbringelse paa Underarmstykke af Døre at stryge paa begge Sider med Møn- nie . . . . . pr. lob. M.	"	3
1 Stk. alm. 3 ³ / ₄ M. Vjælkeanker at do.	"	10
1 — fladbuet Stalvindue, 21" × 1 M. 8" med en Trætrude at do.	"	50
1 Stk. rundbuet Kirkevindue med Krydspræsjer, 3 M. 7" × 1 M. 10", at do.	1	35
1 Stk. 4 Steens Tagvindue at do.	"	60
1 — Lustrit med Laage, 5" × 7", at stryge paa begge Sider med Mønnie	"	25
1 Stk. Hensedør, 8 ¹ / ₂ " × 8 ¹ / ₂ ", at do.	"	25
1 — 9" høi, valset Jernbjælke at male 2 Gange med Mønnie . . . . . pr. lob. M.	"	20
1 Stk. 6" høi do. at do. do. . . . . —	"	14

Maling af Smede- og Jernstøberarbejde.

	K ^{te}	Gr
En Floistang, 6 M. høi, som den under Smede- arbejdet beskrevne, at mønniestryge 2 Gange og male 2 Gange med Oliefarve samt Korset, Fløiet og den større og mindre Kobberfugle at forgylde	90	"
Et Stativ af Smedejern til et Kirkevindue, c. 3 M. høit, 1 M. 4" bredt, med Trætrude, at do. og do. med do.	2	"
En simpel dobbelt Smedejernsport (f. Ex. til en Kirkegaard) som den under Smedearbejdet beskrevne at do. og do. med do.	6	"

	<i>Nr</i>	<i>Gr</i>
1 Stk. fladbuet Staldvindue, 21" × 1 Al. 8", med 1 Trækrude, at male 2 Gange med Oliefarve.....	"	65
1 Stk. rundbuet Kæfrevindue med Krydsjprosfer, 3 Al. 7" × 1 Al. 10", at do. med do.	2	50
1 Stk. 4 Steens Tagvindue, at do. med do. ..	"	60
1 — 6 Steens do., at do. med do.	"	85
1 — Lufstrikt med Laage, 5" × 7", at do. med do.	"	25
1 Stk. Kænsebør, 8½" × 8½" at do. med do.	"	25

Maling af Bliftenflagerarbeide.

	<i>Nr</i>	<i>Gr</i>
4½" Zinktagrende (navnlig til Spaantag) at male 2 Gange indv. med Mønne eller Oliefarve.....pr. lob. Al.	"	8
3" Nedløbsrør (til do.) at do.	"	12
4½" Zinktagrende at do. 2 Gange udv. med Oliefarve.....	"	8
3" Nedløbsrør at do. do.	"	8
Zinkbeklædninger i Stotrender eller Vignende at do. 3 Gange.....pr. □=Al.	"	25
1 Stk. 4 Steens Zinktagvindue at do.	1	"

Forgyltning.

	<i>Nr</i>	<i>Gr</i>
Forgyltning med ægte Guld paa flade Gjenstande med Tillæg af Materiale.....pr. □"	"	4
Do. med do. paa Lister, buede Flader og Vignende	"	5

Tapetsererarbeide.

	<i>Nr</i>	<i>Gr</i>
Opfætning af Tapet paa ny Muur betales pr. Stk. Tapetpapir	"	50
Tapetsering af nye Løfter.....pr. Stk.	"	60
Do. af ældre do.....	"	62
Grundpapir at opsætte paa Muur.....pr. □=Al.	"	4
Samme med Tillæg af Materiale (tyndere Grundpapir)	"	9

	<i>Nr</i>	<i>Gr</i>
Syning og Opfætning af Lærred paa Vægge pr. □=Al.	"	12
Samme med Tillæg af Materiale (dog ikke Blindlister)	"	36
Opfætning af forgyldte Lister.....pr. lob. Al.	"	16
Do. med Tillæg af Materiale.....	"	20

Tapetpapir at opsætte paa Lærred samme Priis som paa ny Muur. Papiret haves til meget forskjellig Priis, fra 30 *Gr* til 6 *Nr* pr. Stk., som er 13 Al. langt og 18" bredt og dækker 8 à 9 □=Al. Væg.

Glarmerarbeide.

	<i>Nr</i>	<i>Gr</i>
Ruder af alm. Vinduesglas af 3die Kvalitet at indfætte indtil en Størrelse af 20½" × 24½" pr. □"	"	¼
Do. at do. større end Sidstnævnte og indtil 24" × 44"	"	¼
Do. at do. af dob. fransk Glas af 3die Kvalitet indtil 18" × 44"	"	⅓
Do. at do. større end Sidstnævnte og indtil 24" × 53".....	"	⅓
Do. at do. indtil 44" × 60".....	"	¾

Ved særlig Bestilling kan dob. fransk Glas faaes endnu større, dog kun for Modtagerens Risico.

Ruder at indfætte af mat Glas betales med dobbelt Priis af alm. do.

Do. af do. af presset (buet) Glas koster lidt over det Dobbelte af alm. do.

Do. at do. af rødt, grønt, blaat eller violet Glas pr. □"

Do. at do. af gult do.....	"	1½
Do. at do. af mønstret do.	"	1½
Do. at do. af dob. rislet do.....	"	1½
Do. af slebet Speilglas indtil 20 □', indbefattet Indfætning.....pr. □'	"	4
Do. af do. større Maal end ovennævnte — c.	"	5

Raat Speilglas i en Dykkelse af $\frac{1}{2}$ " kostet pr. □	<i>R</i>	<i>Gr</i>
Do. hamret Glas i en do. af $\frac{3}{8}$ "	1	30
Sammenflibning af raat Speilglas pr. løb. Fod	1	"
Ruder af uregelmæssige Former betales efter Indholdet af den Firkant, hvoraf de ere staarne.	"	56
Til Ruder i Udhuse samt i Kjælder- og Tagvinduer bruges undertiden simplere Glas, det saakaldte Braggglas eller Glas af 4de Kvalitet. Dette er for mindre Maal c. 10 pCt. billigere end alm. Vinduesglas af 3die Kvalitet og for Maal over 1 M. $\times$ 20" c. 15 pCt. billigere end sidstnævnte.		
En Glasstagsteen	"	65
En Glasfalstagsteen	3	50
Bhindfattede Ruder i Kirkevinduer (maalt tværs over Bly og Glas), Ruderne c. 6 à 8" i □ pr. □-M.	6	"
Do. af uregelmæssige, sjældnere forekommende, Former	8	"
I disse Priser ere Jernstativerne og de finere Stænger af Rundjern ikke indbefattede, ei heller Opfatningen, hvilken betales i Forhold til Belængde osv., saaledes f. Ex. for et Vindue 3 M. $\times$ 1 M. 4"	4	"

Gjortler- og Dreierarbeide.

Dørgreb af Messing m. v. til Porte, udb. og indv. Døre.	<i>R</i>	<i>Gr</i>
Svære Messinggreb med do. Nøglesfilter pr. Sæt	5à6	"
Do. Dørgreb, deels af Messing, deels af Poffenholt med Rosetter til Porte og Gadedøre	4à6	"
Simple smaa Messinggreb med Nøglesfilter til en indv. Dør	2	"
Følgelig see Priserne, der ere angivne under Beslag ved Smedearbeidet.		
Hvis egne Modeller fordres gjorte til Dørgrebene efter leveret Tegning, maae førstnævnte i Reglen særskilt betales.		

Dørgreb af Træ og Horn til indv. Døre.

	<i>R</i>	<i>Gr</i>
Simple Trægreb med Jernhalse . . . . . pr. Sæt	1	50
Poffenholtgreb med runde glatte Messinghalse eller broncerede Halse	1	65
Do. med fine do. eller do. do.	2	"
Kantede Horngreb med runde, glatte Messinghalse eller broncerede Halse samt indskruede Bøsninger	3	25
Do. med fine do. eller do. do. pr. Sæt 3 <i>R</i> 65 <i>Gr</i> à	6	"
Til alle ovennævnte Greb høre Træ- eller Hornrosetter, der fastskrues paa Jernfilter, som lades ind i Døren.		
Et Par Jernnøglesfilter med Skrue	"	50
En Messing Klokkestaal	9	"
En mindre do.	6	"

Om Dreining af Trappeballstyre og Staldsviler see under Tommerarbeidet.

Steenhugger- og Brolæggerarbeide, indbefattet Transport.

Alle Steen fra Hirtsholmene eller Bornholm ere beregnede i mindre Partier leverede i Havn (indbefattet Dampskibsfragt og Lossepenge); for førstnævntes Bedkommende navnlig paa Sjællands Østkyst, for sidstnævntes navnlig paa Sjælland og Fyen m. m.

Sokkelsteen af jydsk Granit (opjagt og kløvet omkring paa Markerne).	Tiint-huggede.		Grovt-huggede.	
	<i>R</i>	<i>Gr</i>	<i>R</i>	<i>Gr</i>
16" høie . . . . . pr. løb. M.	6	50	"	"
14" —	5	50	"	"
12" —	4	50	"	"
10" —	3	35	"	"
16" — Sokkelsteen med Skraakant foroven (navnlig til Kirker)	6	50	"	"
Kløvede, simple 12" høie do. (ikke glathuggede)	2	"	"	"

Sokkelsteen fra Steenhuggeriet paa Hirtsholmene.

	Fiint-huggede.		Grov-huggede.	
	Kr	Gr	Kr	Gr
16" høje .....pr. løb. M.	7	"	6	"
14" — ..... —	6	"	5	"
12" — ..... —	5	50	4	10
10" — ..... —	4	75	3	60
Brudt Kant paa ovennævnte Sokkelsteen 1" bred .....pr. løb. M.	"	33	"	"
Do. do. 1 1/2" bred ..... —	"	40	"	"
Sokkelsteen med raa Kløveflade, 14" høje, med fiinthugget, 2" bred, brudt Kant og 1" bred Kant ned paa Kløvefladen, planhuggede paa Over- og Underfladen pr. løb. M.	"	"	4	50
Do. 12" høje do. do. do. ... —	"	"	4	"
Gumlliste eller Karnis paa do. —	"	"	"	80

Sokkelsteen fra Steenhuggerierne paa Bornholm.

16" høje .....pr. løb. M.	5	25	4	75
14" — ..... —	4	25	3	75
12" — ..... —	4	"	3	50
10" — ..... —	3	50	3	"

Bed Opmaalning af Sokkelsteen beregnes begge Sider af Hjørnestenene.

Trappesteen af jydsk Granit

(opjagt og kløvet omkring paa Markerne).

6" høje, 12" brede .....pr. løb. M.	5	"	"	"
7" — 10" — ..... —	4	65	"	"
8" — 8" — ..... —	4	"	"	"

Et Bognmandsklas er 10 à 12 løb. M. 6/12" Trappesteen.

Trappesteen fra Steenhuggeriet paa Hirtsholmene.

6" høje, 12" brede .....pr. løb. M.	5	50	4	40
7" — 10" — ..... —	5	"	4	"
8" — 8" — ..... —	4	75	3	75

Trappesteen fra Steenhuggerierne paa Bornholm.

	Fiint-huggede.		Grov-huggede.	
	Kr	Gr	Kr	Gr
6" høje, 12" brede .....pr. løb. M.	4	50	4	"
7" — 10" — ..... —	4	25	3	75
8" — 8" — ..... —	4	"	3	50

For Trappesteen i Længder over 2 M. maa i Reglen gives yderligere Tillæg af 10 pCt.

Vinkelrette Vangesteener i Blokke til Trapper, f. Ex. c. 3/4 à 1 M. høje og 1 1/2 à 2 M. lange samt 1 M. brede, af bornholmsk Granit .....pr. Tøbd.

	5	50	3	15
--	---	----	---	----

Udklavede Kvadre (f. Ex. til Broer og Søkler) fra Steenhuggerierne paa Bornholm.

Klavede, fiirhuggede, 12" høje Kvadre, kun glathuggede langs Fugerne i en Brede af 1 1/2" pr. løb. M.	Kr	Gr
	4	50
Tilhørende Bindere af samme Høide, c. 15" brede og c. 20" dybe .....pr. Stk.	4	50

Glathuggede Kvadre m. v. af jydsk Granit til Kirker.

12" høje Løbere .....pr. løb. M.	Kr	Gr
	4	35
Do. do. Bindere, 15" brede, c. 20" dybe, pr. Stk.	4	50
12" høje Løbere med Runding (til en Korrun- ding) .....pr. løb. M.	5	50
Do. do. Bindere med do., 15" brede, c. 20" dybe pr. Stk.	6	"

Løbere og Bindere af andre Maal i Forhold til ovennævnte Priser. 12" Høide er Grundlaget for al Beregning ved denne Slags Arbejde. Ved Opmaalning regnes begge de glathuggede Sider af Hjørnestenene.

1 Stk. Granitvindue, Lysningsmaal i Høiden 3 M. og i Bredden 1 M. 4", bestaaende af ialt 8 Stk. Sidessteen (Smigsteen), 5 Stkr. Kilesteen i Rundbuen og 1 Stk. Solbænksteen, Glasfladen c. 18" fra Forsiden 210	"
1 Stk. cirkelformet Vindue, Lysningsmaal i Diam. 1 M. 6", bestaaende af 12 Stkr. Kilesteen c. 18" høje, Glasfladen c. 18" fra Forsiden 190	"

	Nr	Pr
Granitkvadre at tilpasse udenom Vinducts Buesteen . . . . . pr. Løb. M. af Buen	1	35
1 Stk. Risthul at tilbænde i Kvadrene for en $5\frac{1}{2}/7$ " Luftrist	1	35
En Granitforbue, Lysningsmaal i Høiden 8 M., i Bredden 7 M. og i Dybden 1 M. 3" med Soller og Gesimssteen med Skraakant	575	"
En mindre do., Lysningsmaal i Høiden 6 M. 6", i Bredden 5 M. 12" og i Dybden 1 M. med do. og do.	475	"
Et Anterhul, $\frac{3}{4}$ " i Diam., at hugge pr. Tomme af Dybden	"	8

Stolpesteen m. v. af jydsk Granit til Staldbygninger.

	Nr	Pr
1 Stk. rund Stolpesteen til en Hestestald (Hestestabsstald), ialt 18" høi, 10" i Diameter og staaende 9" over Brolægningen, med Taphul	4	"
1 Stk. firkantet do. til en Kofstald, ialt 12" høi, 14" lang og 8" bred, med do.	2	65
1 Stk. do. til do., ialt 12" høi, 8" i $\square$, med do.	1	65
1 — do. til do., ialt 9" høi, 7" i $\square$, med do.	1	35
Stolpestenene til Kofstaldene ere glathuggede paa de øverste 4 à 6", der ere over Brolægningen.		
1 Stk. huggen, firkantet, Port- eller Dørstolpesteen, 8" høi, 6" i $\square$	1	"
Grebingssteen, 10" høie, 6" brede, pr. Løb. M.	1	"
Grovthuggede Dørtrin, c. 10" brede og staaende 2 à 3" over Brolægningen . . . . . pr. Løb. M.	3	50

Portstolpesteen af jydsk Granit.

	Nr	Pr
Et Par halvbrunde Portstolpesteen, 1 M. høie over Brolægningen og c. 18" i Sorden, 6 à 9" tykke	11	"
Et Par mindre do., 18" høie over Brolægningen og c. 15" i Sorden, 5 à 8"	8	"

Dæksteen af jydsk Granit til Portviller, Mure og Trapper.

	Nr	Pr
Et Par Dæksteen, 1 M. 6" i $\square$, c. 9" tykke, pyramidformede foroven og Huulliste i Underkanten	100	"

	Nr	Pr
Et Par mindre Dæksteen, 1 M. i $\square$, c. 8" tykke og pyramidformede	70	"
Glathuggede Dæksteen til Mure eller Trappetrænger, 18" brede, c. 7" høie, med Fald til begge Sider . . . . . pr. Løb. M.	10	"
Do simple til do. eller do., 15" brede, c. 6" høie og flade foroven	8	"

Fortogskliser og Brosteen m. v. fra Steenhuggeriet paa Hirtsholmene.

	Nr	Pr
14" brede (kunne ogsaa bruges som simple Solfelsteen) . . . . . pr. Løb. M.	3	10
12" brede (do. do.)	2	80
Brosteen Nr. 1. . . . . pr. $\square$ -Favn	20	"
Do. Nr. 2.	16	"
Do. Nr. 3.	14	"
Kendesteensbunde af tilhuggen Granit, 12" brede og 1 à $1\frac{1}{2}$ " fordybde . . . . . pr. Løb. M.	4	50
1 Stk. Aflobssteen (foran et Redløbsrør), c. 18" lang og 12" bred, med Overfladen afbanet og fordybet $1\frac{1}{4}$ à $1\frac{1}{2}$ "	4	"
Bordursteen, 6" brede, 12" dybe . pr. Løb. M.	1	50
Dæksteen til Ustasjemure, 6" høie, 9 à 10" brede, huggede paa 2 Sider og med 1" skraa Kant paa Undersiden, Overfladen $\frac{1}{2}$ " Fald pr. Løb. M.	2	65

Fortogskliser og Brosteen m. v. fra Steenhuggerierne paa Bornholm.

	Nr	Pr
12" brede, 8" høie . . . . . pr. Løb. M.	3	"
Brosteen Nr. 1. . . . . pr. $\square$ -Favn	22	"
Do. Nr. 2.	18	"
Do. Nr. 3.	16	"
Huggede Steen til Overfjorjelskliser, 6" brede og 12 à 14" dybe . . . . . pr. Løb. M.	3	"
Kendesteensbunde af tilhuggen Granit, 12" brede og 1" fordybde . . . . . pr. Løb. M.	4	"
1 Stk. Aflobssteen (foran et Redløbsrør), c. 1 M. 6" lang og 12" bred, med Overfladen afbanet og fordybet $1\frac{1}{2}$ "	5	"

Kinnakulle Rendeesteensbunde.

	Nr.	Gr.
6" brede, $\frac{1}{2}$ " dybe, $4\frac{1}{2}$ " tykke, fanthuggede pr. løb. M.	1	85
6" — 1" — $4\frac{1}{2}$ " — do. —	1	"
7" — $1\frac{1}{2}$ " — $4\frac{1}{2}$ " — rundhug., —	1	40
10" — $1\frac{1}{2}$ " — $5\frac{1}{2}$ " — do. —	2	"
Vandskaale til Anbringelse under Redløbsrender:		
15" $\times$ 12" . . . . . pr. Stk.	3	25
12" $\times$ 12" . . . . . —	2	25

Kinnakulle Kantsteen og Fliser.

	Nr.	Gr.
14" brede . . . . . pr. løb. M.	1	40
12" — . . . . . —	1	25
18" $\times$ 18" fanthug. og fletne Fliser pr. 100 Stk.	90	"

Kinnakulle Rendeesteensbunde og Kantsteen m. v. faaes i Kjøbenhavn, navnlig hos Axel Prior (forhen Prior & Thorsen) og Hans & Jørgen Larsen; i Aarhus hos Edo. F. Rahr. Prisene ere opgivne for Kjøbenhavn, og maa altsaa Fragt til Byggepladsen tillægges.

Ophugning af ældre Fliser og Brosteen.

	Nr.	Gr.
Ophugning af 14" brede Fliser . . pr. løb. M.	1	16
Do. af 12" — do. . . . . —	1	"
Do. af tildannede, 1ste, 2den og 3die Sort Brosteen . . . . . pr. □-Favn	4å5	"

Arbejds løn for Brolæggerarbejde m. v.

	Nr.	Gr.
Brolægning med Brosteen, Nr. 1, 2 eller 3, indbefattet Sortering, Stødning med Haandstempel og Firemandsstempel. . . . . pr. □-Favn	1	60
Do. med simple, utildannede Brosteen (i Bjerne) . . . . . —	1	50
Do. med do. af Rendeestene (i do). . . . . —	1	75
Simpel Brolægning, navnlig paa Landet, inden Bygningerne . . . . . —	1	"
Samme udenfor Bygningerne . . . . . —	"	90

Saaftrent det er nødvendig at slaae Brostenene, betales dette Arbejde særskilt i Dagløn.

	Nr.	Gr.
For Opbrydning af gammel Brolægning af til-dannede eller utildannede Steen betales pr. □-Favn	"	35
Læsning og Bortfjersel af gamle Brosteen (i Bjerne) . . . . . — c.	"	50
Do. og Kjørsel af nye do. (i do.) . . . . . — c.	"	66
Et Læs simple, utildannede Brosteen med Transport (i do.)	3	"

1 Kbfv. udgjør 8 Vognmandslæs.

Med 1 Kbfv. simple, utildannede Steen kan brolægges 12 å 14 □-Favne.

Til 1 □-Favn Brolægning af Brosteen, Nr. 1, 2 og 3 behøves c. $\frac{2}{3}$ Læs eller $\frac{1}{12}$ Kbfv. Gruus. Laget af Sidstnævnte bliver da c. 6" tykt.

Til 1 □-Favn Brolægning af simple, utildannede Brosteen behøves $\frac{1}{2}$ Læs eller $\frac{1}{16}$ Kbfv. Gruus. Laget bliver da c. 4 å 5" tykt.

Ved Opmaalning af Brolægning i Bjerne til Beregning af Arbejds lønnen for Redlægningen maales tværs over Fliser og Rendeesteensbunde, ligesom Gaden Runding heller ikke særlig medregnes.

Granitmurværk.

Almindeligt Granitmurværk af fløvede Steen

(navnlig i Udhuse samt Fundamenter og Søller).

	Nr.	Gr.
Granit til Bygningsbrug at fløve og favnfætte (paa Landet). . . . . pr. Kbfv.	12	"

Paa Landet vil man i Reglen kun bygge med fløvet Granit, naar man har Stenene nogenlunde nær ved Byggepladsen, uden anden Udgift end til Transporten.

	Nr.	Gr.
Granit indbefattet Materiale, Kløvning, Transport og Favnfætning (i Bjerne) pr. Kbfv. c.	40	"
Samme at fløve og favnfætte, naar de Steen, der anvendes i Ydersiden af en Søffel eller heel Muur, fordres dannede til nogenlunde regelmæssige Skifter, men staae med ru Overflade (saakaldte Bygningssteen) . pr. Kbfv. c.	15	"

	Sk	Gr
Granitmuurværk af 16 à 18" Tykkelse i en heel Bygning i Arbejdsløn for Kløvning af Stenene og Opmurning i Kalk. . . . . pr. □-Al.	"	75
eller for Muringen alene. . . . . —	"	50
Do. under Jordlinien. . . . . —	"	60
eller for Muringen alene. . . . . —	"	40

Saafrømt det fordres, at Steenhuggeren skal opgrave Stenene paa Marken, maa dette Arbejde særskilt betales i Dagløn.

Sædvanlig forøges ikke Prisen paa selve Opmurin- gen, fordi Muurtykkelsen vøger til 21" à 1 Alen, kun maa der i saa Fald gives et Tillæg for Kløvningen af de saaledes yderligere fornødne Steen.

	Sk	Gr
Granitmuurværk at rense med Salthyre og fuges udvendig med Kalk. . . . . pr. □-Al.	"	12
Do. at fuges indv. med en Blanding af Kalk og Cement. . . . . —	"	15
Do. at berappe og afstøbe indv. med Kalk	"	6

Ved Beregningen af de fornødne kløvede Granitsteen maa til Murens Kubikindhold tillægges c. 14 pCt., idet Stenene, naar de ere indmurede, slutte langt tættere til hverandre, end naar de kun ere savnsatte. Af en Kubv. bliver saaledes f. Ex. ikke 27 □-Alen 1 Al. tyk Granit- muur, men kun 23 □-Al.

Til Opmurning (indbefattet Fugning og Berapning) af 1 Kubv. kløvet Granit behøves $2\frac{3}{8}$ Td. Fuge eller Glatved Steentalk. Blandingsforholdet er da 1 Td. Kulekalk til 4 Tdr. Gruus, og er det en Fordeel til dette Arbejde at bruge meget skarpt Gruus.

Hvis Fugningen udføres i Blanding af Kalk og Cement i Forholdet 1—2, behøves til 300 □-Alen 1 Td. Cement.

Ved Opmaalning af Granitmuurværk regnes hele Fla- den, altsaa uden Fradrag for Porte, Døre og Vinduer, hvorimod Tillæg gives, hvis Hjørnesteen eller Lignende fordres særlig omhyggelig tilbannede. Buestik, Solbænk og Gesims af Muursteen maae særskilt beregnes.

Opmurning og Fugning af huggede Granitkvadre i Kirker og lignende Bygninger.

	Sk	Gr
Glat-huggede Granitkvadre af 12" Hoide at op- sætte og faststøbe i Cement (Bagnmuren be- tales særskilt) . . . . . pr. lob. Al.	"	47
Denne Pris gjælder kun, naar Bagnmuren op- føres samtidig med Granitkvadrene; hvor denne derimod ved Ombygning af enkelte Partier bliver staaende, og Vanisfeligheden ved Arbei- det derved forøges, er Prisen . . pr. lob. Al.	"	57
Saafrømt der leveres Steenhuggerne fri Haand- langerhjælp, fradrages . . . . . pr. □-Al.	"	7

Arbejdet udføres ved, at Kvadrene opsættes paa Bly eller Træfiler, Fugerne tættes med Værk i Forkanten og udstøbes bagfra med tyndt flydende Cement.

	Sk	Gr
Fugning af ovennævnte Granitkvadre i Cement saa Fugerne staae med et svagt Profil.	"	12

Ved Opmaalning af Arbejdet regnes hele Fladen, alt-
saa tværs over Døre og Vinduer; Bindere maales efter
Længden, og Tillæg gives for Opmurning af Portaler med
Søjler eller Lignende, der træver særlige Forholdsregler.

Medbrydning af enkelte Partier af huggede Granit-
kirker betales sædvanlig i Dagløn; Rensning af Kvadre,
Portaler, Korbuer, Døbefonter osv. for Kalk ved Afbaning
og Salthyre ligeledes.

Til Faststøbning og Fugning af huggede Granit-
kvadre behøves, naar Bagnmuren bliver staaende, 1 Td.
Portland Cement til hver 11 □-Alen Muurværk; saa-
frømt Bagnmuren samtidig ommures i Kalk, derimod kun
1 Td. do. for hver 24 □-Alen.

Cementkliser

fra Cementfabrikken i Nettersen, benyttes navnlig til Gulve
i Kjøkkener, Staldkamre og Bryggerjer samt til For-
toge osv. fra V. Boye & Watt i Aarhus.

	Dmtr. Maal i Millimetre.			Dmtr. Maal i danske Tommer og Linier.			Pris i Jernbanevognladninger pr. Stk.	
	Længde.	Brede.	Tykkelse.	Længde.	Brede.	Tykkelse.	Kr	Ør
Til Fortoqe.	600	600	45	23"	23"	1" 5"	1	55
	500	500	40	19" 1"	19" 1"	1 1/2"	1	"
	400	400	35	15" 2"	15" 2"	1 1/2"	"	65
	300	300	30	11 1/2"	11 1/2"	1" 2"	"	42
	850	600	60	32 1/2"	23"	2" 3"	2	90
	600	425	60	23"	16" 2"	2" 3"	1	45
Til Gulve.	600	300	57 1/2	23"	23"	2" 1"	2	"
	500	500	55	19"	19"	2"	1	48

d. f. v.

Paa Bestilling kunne Pliserne ogsaa faaes farvede.

Trottoirsteen etc.

(fra Fabrikken "Scholwin" ved Stettin) af Haardhed som Granit (mørkebrune og sortbrune) til Fortoqe, Indfjorsler, Portbaner, Gaardspladser, Stalbe og andet Brug, hvor særlig Styrke udfordres.

1.	Fladeindhold c. 72 □", Tykkelse 3", prima Sortering . . . . . pr. 100 Stk.	Kr	Ør
	blandet do.	35	"
2.	Do. c. 72 □", do. 2 1/4", prim. do. —	30	"
3.	Do. c. 38 □", Længde 9", Brede 4 1/4", Tykkelse, 3", prim. do.	34	"
	blandet do.	19	"
4.	Do. c. 72 □", Længde 12", Brede 6", Tykkelse 2 1/2", prim. do., Fronbricks	17	"
	Bløfsteen, 8" × 6" × 4", prim. do. —	32	"
	— 8" × 4" × 4", do. do.	22	50
		17	"

Trottoirsteen faaes i Kjøbenhavn hos Axel Prior (forhen Prior & Thorsten), i Aarhus hos V. Bone & Watt.

Forskjellige Gjenstande af Faxe Marmor og Bygningssteen fra Faxe Steenværksteder.

Sokkelsteen, hověde, 12" høje, 6 à 7" dybe, med Straafant . . . . . pr. lob. M.	Kr	Ør
Trappetrin, do., 7 1/2" høje, 12" brede.	4	"
Bladetrapper, do., med Profil i Forkanten og Stodtrin, Trinene 7" høje, 13" brede	3	60
Gulvstøjer, slebne, 12" × 12" × 1 1/2", 1ste Sort pr. □-M.	5	"
Do., do., samme Maal, 2den Sort	2	50
Polerede Vinduesplader osv. . . . . pr. □-Fod	2	16
Do. glatte Bægbeklædningsplader (f. Ex. til Kjøkkener, Herstabsstalde osv.)	"	90
Solbænte, hověde, 1 1/2" tykke, 8" brede pr. lob. M.	1	75
Do., do., 2" tykke, 8" brede	2	"
Do., do., 2 1/2" tykke, 8" brede	2	25
Do., do., 3" — 8" —	2	50
Dækplader, hověde, til Gavlkammer, Bro- mure osv. 5" høje, 15" brede og med Straaning til begge Sider.	6	50
Dreiede Valhøjte, 22" høje . . . . . pr. Stk.	5	50
Høvlet Kvaderbeklædning til udv. Mure pr. Kbfd. c.	3	"
Forsiringer til Bygninger, f. Ex. Hjørnekvadere, Baand, Gesimser, Dør- og Vinduesindsatninger, Raabner, Master osv. . . . . pr. Kbfd.	3a9	"
Stolpesteen, hugne . . . . . pr. Stk.	2	50
Fortogpliser, fagede . . . . . pr. lob. M.	1	"
Kendesteensbunde, hověde, til Stalbe osv. —	2	75

Foruden de ovennævnte Gjenstande faaes fra Steenværkstederne: Bygningssteen til hele Bygninger samt Kamminer, Konjoler, Altaner, Spiler, Altere og Døbefonter osv. Fragt og Emballage er ikke indbefattet i de nævnte Priser. Tilbagejendt, ubestadiget Emballage godtgøres med 50 pCt.

Ægte böhmiske Mosaikpliser.

fra C. H. Maschas Fabrikker i Prag.

Æneudsalg for Skandinavien hos N. Langballe & Comp., Nørre Boulevard, Kjøbenhavn.

	Kr	Gr
Mosaikfliser i graa, sorte, røde, gule og flere Farver, $8\frac{1}{2}'' \times 8\frac{1}{2}''$ i $\square$ . . . . . pr. Stk.	1	58
Do. do. do., halve do.	—	30
Do. do. do., $12'' \times 12''$ i $\square$	1	16
Do. do. do., halve do.	—	60
Do. do. do., $12'' \times 12''$, ottekantede	1	12
Do. do. do., halve do.	—	58
Do. do. do., $4'' \times 4''$ i $\square$	—	16
Do. do. do., halve do.	—	10

Af de forskjellige Slags faaes ogsaa Fliser i $\frac{1}{4}$. Priserne ere Netto Contant Kjøbenhavn.

Endvidere faaes Bordurer, Trappebelægninger, Bægbeklædningsfliser og Karnisfliser samt ekstrastærke Bryggerfliser, som modstaae Oshyren.

Steendiger at opsætte.

	Kr	Gr
Et dobbelt Steendige at opsætte, naar Stenene findes paa Pladsen, og tildeels at slaae disse, Diget $2\frac{1}{2}$ Al. høit over Jordlinien og 2 Al. bredt. . . . . pr. løb. Favn 5 å	6	—
Samme Arbejde, hvis Stenene ikke slaaes, pr. løb. Favn	3	50

Gasindlæg i Bygninger.

Indlægning af trukne Rør med Tillæg af disse samt Forbindelsesstykker og Stifter.

	Kr	Gr
Af 2" Rør, indv. Diameter (til 150 Blus med Brønderiske Fjedsteensbrændere). pr. løb. Fod	1	60
Af $1\frac{1}{2}''$ do. (til 100 do.)	1	40
Af $1\frac{1}{4}''$ do. (til 60 do.)	1	20
Af 1" do. (til 35 do.)	1	5
Af $\frac{3}{4}''$ do. (til 20 do.)	—	80
Af $\frac{1}{2}''$ do. (til 10 do.)	—	65
Af $\frac{3}{8}''$ do. (til 6 do.)	—	55
Af $\frac{1}{4}''$ do. (til 2 do.)	—	50

Jernstoppehaner med Nøgle, indbefattet Anbringelse.

	Kr	Gr
En 2" Stoppehane	12	50
En $1\frac{1}{2}''$ do.	9	—

	Kr	Gr
En $1\frac{1}{4}''$ Stoppehane	7	—
En 1" do.	6	—
En $\frac{3}{4}''$ do.	4	50
En Aftapningshane med Vandstæk til et $\frac{1}{2}''$ Rør	3	—
En Kofet af dreiet Bøgetræ med Skrue	—	40

Gjennembrydning af og Efterpudsning af Bægge og Løfter er ikke indbefattet i ovenstaaende Priser. Ved mindre Reparationer forhøies Priserne efter Forholdene.

Lampearme og Gasrør med Tilbehør af Brændere og Kupler haves til meget forskjellige Priser. Gasmaalerne leveres og opsættes af Gasværket, og kunne enten kjøbes eller leies mod en aarlig Afgift i Forhold til Maalerens Størrelse.

Vandledninger.

Støbejernrør.

Rørene at levere, nedlægge og samle med Bly, Gravning i 5' Dybde og Broslægning indbefattet.

	Kr	Gr
6" Rør, indv. Diam. (Længde 9' engl.) pr. løb. Fod	2	52
5" do., do. (do.)	2	10
4" do., do. (do.)	1	67
3" do., do. (do.)	1	22
2" do., do. (Længde 6' engl.)	—	82
Greenrør af alle Dimensioner og Arter fra 6" til 2" Rør . . . . . pr. Al.	—	15

Ovennævnte Støbejernrør benyttes til Nedlægning i Gader og Gaarde samt for de mindre Dimensioners Vedkommende til Vandledninger til Staldbygninger osv.

Indlægning af trukne Jernrør.*)

Rørene at levere, indlægge og samle med Tillæg af Forbindelsesstykker.

	Kr	Gr
2" Rør, indv. Diam. . . . . pr. løb. Fod.	1	75
$1\frac{1}{2}''$ do., do.	1	50
$1\frac{1}{4}''$ do., do.	1	30
1" do., do.	1	15

*) Priserne paa trukne Jernrør have ofte været i de senere Aar, og maa ved Overslags Affattelse tages fornuident Hensyn hertil.

	№	Gr
$\frac{3}{4}$ " Rør, indv. Diam. .... pr. Løb. Fod	"	90
$\frac{1}{2}$ " do., do.	"	80

Ovennævnte trukne Rør benyttes til Ledninger inde i Bygninger, de større Dimensioner ogfaa til Jordledninger.

Jernstoppehauer til Samme (uden Anbringelse).

	№	Gr
Til 2" Rør ..... pr. Stk.	9	25
Til $1\frac{1}{2}$ " do.	5	70
Til $1\frac{1}{4}$ " do.	4	50
Til 1" do.	3	30
Til $\frac{3}{4}$ " do.	2	50

Trukne Jernrør til Vandledninger.

	№	Gr
3" Rør, indv. Diam. .... pr. Løb. Fod	2	25
$2\frac{1}{2}$ " do., do.	1	70
2" do., do.	"	92
$1\frac{3}{4}$ " do., do.	"	80
$1\frac{1}{2}$ " do., do.	"	62
$1\frac{1}{4}$ " do., do.	"	50
1" do., do.	"	35
$\frac{3}{4}$ " do., do.	"	27
$\frac{1}{2}$ " do., do.	"	19

Trukne galvaniserede Jernrør til Vandledninger.

	№	Gr
2" Rør, indv. Diam. .... pr. Løb. Fod	1	40
$1\frac{1}{2}$ " do., do.	1	"
$1\frac{1}{4}$ " do., do.	"	75
1" do., do.	"	55

Blyrør med indvendig Fortinning.

Rørene at levere, indlægge og samle (Forbindelsesstykkerne af Messing betales særskilt).

	№	Gr
$\frac{3}{4}$ " Rør, indv. Diam., Vægt pr. Løb. Fod c.	"	"
2 N. 15 Sv.	1	50

	№	Gr
$\frac{1}{2}$ " Rør, indv. Diam., Vægt pr. Løb. Fod c.	"	"
1 N. 45 Sv.	"	90
$\frac{3}{4}$ " Rør benyttes væsentlig til Fabriksbrug og	"	"
do. til Huusledninger.	$\frac{1}{2}$ "	"

Haner, Forbindelsesstykker m. v. til Blyrør.

	№	Gr
En Brandhane til $\frac{3}{4}$ " Blyrør	12	"
Et Forbindelsesstykke (Kobling) til $\frac{3}{4}$ " Blyrør	2	25
En Vøining til do.	2	50
Et Stk. Tee til do.	6	"
En Rjoffenhane til $\frac{1}{2}$ " Blyrør	2	65
Et Forbindelsesstykke (Kobling) til do.	1	35
En Vøining til do.	1	40
Et Stk. Tee til do.	3	"
En Stoppe- og Aftapningshane til do.	10	"

Brøndgravning

(indtil 30 Alens Dybde).

	№	Gr
En Brønd at grave og bulle, $2\frac{1}{4}$ Al. i ☐ i Arbejds-løn ..... pr. Løb. Al.	3	"
Et simpelt Pumpetræ	3	35
Spand, Hjerte og Lud til Samme	6	"
Simpelt Jernbeslag til do.	15	"
Pumpetræets Beslaaning og Nedfætning samt Arbejds-løn for Brønddækket	10	"
Hertil kommer endvidere Materialet til Bullerne og Brønddækket, til hvilke anvendes $1\frac{1}{4}$ " à $1\frac{1}{2}$ " Bræder eller bedre 2" Planker.		
Saafrømt Brøndgraveren, som det ofte paa Landet er Tilfældet, modtager Kosten samt den fornødne Haandlangerhjælp af Bygherren, er Prisen for at grave og bulle en Brønd som ovennævnte i Arbejds-løn ..... pr. Løb. Al.	2	65
En Brønd at sætte af Brøndsteen, 2 Al. i indv. Diam., i Arbejds-løn med Tillæg af Haandlangere og Buller m. v. (foruden Steen) pr. Løb. Al.	5	"
Bed større Dybder forøges Priserne med 35 à 65 Gr pr. Løb. Al.		

Om Prisen paa Brøndsteen see under Møurmateriale.

Artetisk Brøndboring.

I de fleste Tilfælde, hvor der hertilands foretages Boringer for at skaffe Vand, er et 2" Borehul tilstrækkeligt. Sjældnere og kun til større Vandforsyninger anvendes 3" Borehuller, og kun i overordentlige Tilfælde, hvor en større Dybde skal naaes, eller hvor Forholdene frembyde særlige Vanskeligheder, er Boring af større Diameter fornøden. Med et 2" eller 3" Borehul menes Foringsrørets indv. Diam. Til Udførelse af mindre Boringer, hvor der kun arbejdes om Dagen, og af større, ved hvilke der arbejdes Dag og Nat, stilles henholdsvis 1 og 2 Boremestre, hvorhos Boreredskaberne leveres. Stillads, Boretærne samt Rør, som mulig udfordres til Borehullets Udføring, saavel som al øvrig fornøden Arbeidskraft (4 à 5 arbejdsdygtige Mand) leveres af Rekvirenten.

Betalingen er:

	Kr	Gr
For et Borehul af 2" Diameter for Apparat og Boremester . . . . . pr. Dag	10	"
For et do. do. for do. og 2 do. . . . . pr. Dogn	18	"
For en do. med en Begyndelsesdiameter af 3" indtil 6"	20	"

For Borehuller af større Diam. høiere Pris.

Desuden maa Rekvirenten betale Fragt og Transport af Redskaber og Rør samt Boremesterens Rejseudgifter og 6 Kr Diæter daglig pr. Mand for samtlige Rejse dage. Endelig maa Rekvirenten give Boremesteren eller Boremestrene fri Station fra Ankomsten til Afreisen.

Angaaende Priserne paa Foringsrør see truffne 2" og 3" Serrør Pag. 148.

	Kr	Gr
En 2" Boring koster for Tiden, alle Udgifter indbefattede, i Gjennemsnit . . . . . pr. lob. Al.	5	"

Veiarbejde.

	Kr	Gr
Matadamifering af Njorebaner, bestaaende af et 4 à 5" tykt Lag Paksteen i Bunden, derover Klinte- og Granitfærver samt Harpesteen og Dæklag af Gruus, med Materiale, Arbejds løn og Transport (Sordarbejdet ikke indbefattet) pr. ☐ Favn	4à6	"

	Kr	Gr
Matadamifering af Gangstier med Muursteensfærver og Gruus, indbefattet Materiale, Arbejds løn og Transport . . . . . pr. ☐ Favn	2	"
Bordursteen at sætte . . . . . pr. lob. Al.	"	35

Drainng.

	Kr	Gr
Arbejds lønnen for Draining under Bygninger er for Grabning til en Dybde af 12", Lægning af Rørene og Paafyltning . . . . . pr. lob. Al.	"	12
For Draining udenom Bygninger til en Dybde af 1½ M.	"	25
Drainrør i Bygninger lægges med et Fald af mindst 1 : 100 og 3 til 4 M. mellem Ledningerne.		

Prisen paa Drainrør.

	Kr	Gr
1¼" (indv. Diam.) Rør . . . . . pr. 1000 Stk.	18	"
1½" — — — — —	20	"
2" — — — — —	28	"
2½" — — — — —	40	"
3" — — — — —	65	"
4" — — — — —	90	"
5" — — — — —	130	"
6" — — — — —	180	"

Spildevandsledninger af saltglaserede Lørrør.

	Kr	Gr
Arbejds lønnen for Grabning af Grøfterne til en Dybde af 1½ M., Lægning af saltglaserede 3 à 4" Rør, Tætning med Cement og atter Paafyltning er . . . . . pr. lob. Al.	"	35
Do. for 6" do.	"	40
Do. for 18" Kloakrør indtil 2 M. Dybde og Tætning med Leer	1	85
Anbringelse af en almindelig 9", glaseret Hensbrønd	1	65

Priiser paa bedste, engelske, saltglasfæredede Decerrør med faste Muffer og Rensbrønde.

Jaages i Kjøbenhavn navnlig hos Axel Prior (forhen Prior & Thorfen), i Odense hos Sophus Holm og Ingward Sand, i Aarhus hos J. C. Seidelin og B. Boye & Watt, samt i Aalborg hos J. Petersen.

Pris pr. Stk. à 2 Fods Længde.

Indvendig Diameter i Tommer.	Lige Rør.		Egde Rør.		Veimager.		Lige Rør med 1 Svedgeren.		Lige Rør med 2 Svedgerne.		Rundlaase, Svedetter og Rørret.		Zamakstigebrønde med 1 Svedger eller 2 Svedger.		Zamakstigebrønde med 2 Svedger eller 1 Svedger og 1 Kæde.	
	Kr.	Skr.	Kr.	Skr.	Kr.	Skr.	Kr.	Skr.	Kr.	Skr.	Kr.	Skr.	Kr.	Skr.	Kr.	Skr.
2 Tom.	35	"	"	"	60	75	1	40	1	40	"	"	"	"	"	"
3 —	45	"	"	"	75	90	1	80	1	50	"	"	"	"	"	"
4 —	60	1 30	"	"	95	1 10	2	"	1 80	"	"	"	"	"	"	"
5 —	75	1 70	1	10	1 40	2 30	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"
6 —	90	1 90	1	35	1 90	3 10	2 50	4	"	5	"	"	"	"	"	"
7 —	1 10	2 50	1	90	2 80	3 90	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"
8 —	1 35	3	"	2 10	2 20	4 30	4 25	"	"	"	"	"	"	"	"	"
9 —	1 50	3 10	2	30	3 10	5 10	4 50	6	"	8	"	"	"	"	"	"
10 —	1 90	"	"	3	"	6 10	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"
12 —	2 50	"	"	3 70	4 80	8 30	"	"	"	"	"	"	9	"	"	"
15 —	4 30	10	"	7 20	8 80	"	"	"	"	"	"	"	15 50	"	"	"
18 —	6 50	"	"	9 80	10 80	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"
21 —	7 75	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"
24 —	10 75	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"

Anm. 15, 18, 21 og 24 Tommers Rør ere sædvanlig $2\frac{1}{2}$ à 3 Fod lange og beregnes i Forhold til ovennævnte Priiser pr. 2 Fod.

Endvidere faaes saltglasfæredede Størsteenspiiber, Kjøkkenvadse og Rummer til Bispiiver; de sidste koste til Hjørner pr. Stk. 10 Kr. og til flade Mure 8 Kr.

Tagpapper med Tilbehør

(Priiserne opgivne af Evers & Comp., Nybrogade, Kbhvn.).

Steen-tagpap i Ruller $10 \times 1\frac{1}{2}$ M. = 15 $\square$ -Mten.

	Kr.	Skr.
Nr. 0, Vægt pr. Rulle, c. 60 Al. (til Tagdækning).....pr. Rulle	4	25
Nr. 1, do. pr. do., c. 50 Al. (til do.)	3	50
Nr. 2, do. pr. do., c. 40 Al. (for nemmelig til Isolering).....	2	65

Til Tækning af alm. Tag behøves $7\frac{1}{2}$ Rulle à 15 $\square$ -Al. til 100 $\square$ -Al. Tagflade, til Lister-tækning $8\frac{1}{2}$ do. til do. Cementfit (Taglat) i Joust. à 25 til 100 Al. pr. $\square$ -Al. Bruttovægt

Do. i do. à 100 til 250 Al. .... — " 10
 Do. i do. à c. 500 Al. .... — " 8
 Til Dverstrygning af Tagpaptage medgaaer c. $\frac{3}{4}$ Al. pr. $\square$ -Al.

Som til Tækning see Priiserne under Smedearbejde. Til 1 $\square$ -Al. medgaaer c. 34 Stkr. Tæknings med Nr. 0 og Nr. 1 udføres af Fabrikens egne Folk og koster, inklusive alle fornødne Materialier, som Søm, Taglat osv. samt Reiseudgifter til nærmeste Station eller Havn (foruden Ophold paa Stedet eller 1 Kr. 50 $\text{\pounds}$ pr. Mand daglig) af Nr. 0 pr. $\square$ -Al. " 45
 For do. af Nr. 1 ..... — " 40

For stejle Tage, og hvor Lister bruges, beregnes nogle Dre pr. $\square$ -Al. extra foruden selve Listerne og disses Paanagling, der udføres af Tommerne.

Lister til Steen-tagpap med Materiale pr. lob. Al. " 5 à 6
 Paanagling af disse pr. $\square$ -Al. af Tagfladen med $1\frac{1}{4}$ à $1\frac{1}{2}$ Al. Mellemrum ..... " 1 à $1\frac{1}{4}$

I Provindjerne udføres Oplægning af Tagpap ofte af Tommerne og betales da i Arbejdsløn uden Lister og foruden Dverstrygning pr. $\square$ -Al. " 7
 Lagt paa Lister og foruden Dverstrygning — " 10

Tagpap forfærdiges ligeledes i Besterbroes Steen-tagpapfabrik hos Vejfal, Thedin & Comp., Gammelstrand, Grønvold & Gether, Bøstergade og J. Culmsee & Son, Korrebrogade, samt Fabrikken for Kort-Asfalt ved Axel Prior (forhen Prior & Thorfen) i Kjøbenhavn.

Asfalt

Priiserne opgivne af Evers & Comp., Nybrogade, Kjøbenhavn.

	Kr.	Skr.
Naturlig Asfalt, Sænsel og Limmer, til stærkt befærdede Steder som Veie, Gader osv., i 2" tykt Lag .....pr. $\square$ -Al.	6	"
Til Porte, Gaarde osv. i $1\frac{1}{4}$ " tykt Lag —	4	"

	ℳ	ℳ
Til Fortoage, Hvalvinger, Loftter osv. i $\frac{3}{4}$ " tykt Lag ..... pr. $\square$ -ℳ.	2	50
i $\frac{1}{2}$ " tykt Lag.....	1	75
Lærredssunderlag beregnes extra med.	"	20
Kunstig Asfalt ..... pr. ℳ.	"	8
Ved Lægning i Gaarde, Stalde, Kjældere, Magasiner osv. i $1\frac{1}{2}$ " tykt Lag ..... pr. $\square$ -ℳ.	2	"
i 1" tykt Lag.....	1	50
i $\frac{1}{2}$ " tykt Lag (ogjaa til Isolering i Muur)	"	85
Strygning af Muurværk efter Murens Bestaffenhed.....	fra	25
	til	35

Til Bestrygning af Muurværk bruges efter Murens Bestaffenhed fra $1\frac{1}{2}$ til $2\frac{1}{2}$ ℳ. pr. $\square$ -ℳ.; Asfaltlaget er da 1" tykt. Ved Strygning maa Muren først renses for løs Puds og Stov og større Huller udhydes med Kalk eller Cement. Efter Strygning kan Muren pudjes paa sædvanlig Maade.

	ℳ	ℳ
Asfaltpapir (Mastixpapir) til Isolering af Muurværk..... pr. $\square$ -ℳ.	"	25

Asfaltarbejder udføres ligeledes af Vesterbroes Stencitappafabrik, Fabrikken „Alse“, Axel Prior (forhen Prior & Thorjen), Gronvold & Gether og B. Kornbeck i Kjøbenhavn.

Patent-Kork-Asfalt

(Capt. N. Peterjens Opfindelse),

Indehaver og Fabrikant Gottfried M. Ruben, Forhandler Axel Prior (forhen Prior & Thorjen) i Kjøbenhavn.

Til Gulblægninger.

	ℳ	ℳ
Nr. 0. Egte Schysel Asfalt med Kork, uden nogen Iblanding af andre Asfaltarter i $\frac{1}{2}$ " tykt Lag pr. $\square$ -ℳ.	2	"
i $\frac{3}{4}$ " do. do.	2	50
i 1" do. do.	3	"
Nr. 1. Egte Limmer Asfalt med Kork, uden nogen Iblanding af andre Asfaltarter i $\frac{1}{2}$ " tykt Lag.....	1	60
i $\frac{3}{4}$ " do. do.	2	"
i 1" do. do.	2	50
Nr. 2. Kunstig Asfalt med Kork i $\frac{1}{2}$ " tykt Lag.....	1	25
i $\frac{3}{4}$ " do. do.	1	50
i 1" do. do.	1	75

Forannævnte Priser ere beregnede for mindre Arealer fra c. 50—100 $\square$ -ℳen; for større Arealer stille Priserne sig billigere ifølge nærmere Overenskomst.

Nr. 0 benyttes navnlig til Lægning i Porte, Stalde og paa Kjørebaner, Nr. 1 til Gaardspladser, Fortoage, Lagerrum, Kjældere, Badstuehus m. v. og Nr. 2 i saadanne Lokaler, hvor Overfladen ei behøver at være fuldkommen jævn; sidstnævnte benyttes ligeledes i Jordkjældere til Bestyttelse mod Grundfugtighed og Kulde.

Til isolerende Bestrygningsmateriale.

Nr. 3, Kork-Asfalt til Bestrygning paa Vægge af Muur, Jern, Træ eller Steen, paa Fundamenter, Solbænke, Muurkamme o. lign. pr. 100 ℳ. 8 ℳ 50 ℳ.

Færdig paastrøget fra 20 til 30 ℳ pr. $\square$ -ℳen, i Forhold til Murens Bestaffenhed (berappet og uberappet) og Arbejds Størrelse.

Der medgaaer fra c. $1\frac{1}{2}$ til $2\frac{1}{2}$ ℳ. pr. $\square$ -ℳen efter Murens Bestaffenhed.

Nr. 4, til indvendig og udvendig Bestrygning af enhver Slags Tæge (Skifer, Zink, Teglsteen, Tagspaan, Tagpap osv.) pr. 100 ℳ. 6 ℳ.

Færdig paastrøget fra 5 til 7 ℳ pr. $\square$ -ℳen, i Forhold til Tægenes Bestaffenhed og Arbejds Størrelse.

Der medgaaer fra $\frac{3}{4}$ til $1\frac{1}{2}$ ℳ. pr. $\square$ -ℳ.

Kork-Isoleringspapper

fra Gottfried M. Rubens Fabrik, Forhandler Axel Prior (forhen Prior & Thorjen) i Kjøbenhavn.

	ℳ	ℳ
Nr. 0, extra Tykkelse:		
9" × 29" 1 Steens..... pr. 100 Stkr.	"	20
13 $\frac{1}{2}$ " × 29" 1 $\frac{1}{2}$ —	"	30
18" × 29" 2 —	"	40
22 $\frac{1}{2}$ " × 29" 2 $\frac{1}{2}$ —	"	50
27" × 29" 3 —	"	60
Nr. 1, almindelig Tykkelse:		
9" × 29" 1 Steens.....	13	50
13 $\frac{1}{2}$ " × 29" 1 $\frac{1}{2}$ —	18	50

	Kr	Gr
18" × 29" 2 Steens ..... pr. 100 Stfr.	23	50
22 $\frac{1}{2}$ " × 29" 2 $\frac{1}{2}$ " — ..... —	28	50
27" × 29" 3 — ..... —	33	50

Sachsiske ægte Chamotte Porcelain-Kakkelovne og Kaminer samt Komfurer,

saavel i hvide som i een- og fleerfarvede Majolika, fra den sachsiske Von- & Chamottevare-Fabrik i Colln ved Meissen faaes hos Enceforhandlerne for Skandinavien N. Langballe & Comp., Kontor, Lager og Udstillingslokale Nørre Boulevard Nr. 11, Kjøbenhavn.

Ovnene og Komfurerne haves til forskjellige Priser efter deres Størrelse og mere eller mindre kunstneriske Ornamentering. Paa Forlangende fremsendes Tegninger tilligemed Priiskuranter.

Patent Metal-Tagplader

(see Annoncen)

leveres i Kister à 250 Stfr., hvilke dække c. 25 □-Al.
Priserne ere pr. Kiste:

	Kr	Gr
Malede Tagplader	28	"
Calaminerede do.	35	"
Emaillerede do.	43	"
Calaminerede Sidings	25	"
Bygningsklapper (calaminerede) ..... pr. Fod	"	33
Som (do.) ..... pr. Al.	"	40
Prisen for oplagte Patent Metal-Tagplader pr. □-Al.	1	25
	1	40

Forskjellige Kirkeinventarier.

	Kr	Gr
Et Alterklæde til et simpelt Alterbord, som det under Smedkerarbeidet beskrevne, med Kors og ægte Guldgalloner	120	"
Samme af Plyds med do. og do.	150	"

	Kr	Gr
En Alterdug med Blonder til ovennævnte Alterbord	8	"
Montering af en Prædikestol af alm. Størrelse med Tillæg af rødt Klæde, ægte Guldfryndser og Galloner m. v. samt et simpelt Betræk til at staae mod Solen, naar Prædikestolen ei benyttes	110	"
Samme af Plyds	140	"
Polsstring af et 11" bredt Knælesald paa en Alterfranke med Tillæg af sorte eller gule Skind m. v. .... pr. lob. Al.	2	"
En Knæleskammel at betrække med rødt Klæde og forsyne med ægte Guldgalloner	12	"
En Messchagel af bedste Sort rødt Silkesloiel med ægte do. og Kors	100	"
Do. af Uldfloiel med do. do. uden do.	60	"
En Messesjorte (uden Blonder)	9	"
En Solvviintande (70 Lod)	190	"
En do. Alterkalk, indv. forgyldt (50 Lod)	110	"
En do. Dist, do. (10 Lod)	40	"
En Viintande og Oblatæske af Porcelain	12	"
Et Par Messingalterstager (indbefattet Model) Vægt tilhammen 21 Al.	100	"
En lille do. Lampet til Stolestadernes Korstuffer	5	"
En ottetantet Granitdøbefont i gothisk Stil, hvilende paa en Soile som Fodstykke, c. 1 Al. 8" høi og 1 Al. 3" bred	320	"
Et Døbefad, galvanoplastisk forgyldet og med Figurer (Budy Møller, Bredgade, Kjøbenhavn), største udv. Diam. 19 $\frac{1}{2}$ "	140	"
Et mindre, simplere do., do. do. 16"	120	"
En i Egetræ udskåret Kristus paa Korset til et Alter (selve Figuren c. 2 Al. høi, og Korset indbefattet i Prisen), fra Billedhugger W. Fielskov, Dronningens Tværgade i Kjøbenhavn .	310	"
En mindre do. (Figuren c. 1 $\frac{1}{2}$ Al. høi, og do.) fra do.	180	"
En mindre i Egetræ udskåret Kristus paa Korset til et Alter (Figuren c. 1 Al. høi, og Korset indbefattet i Prisen) fra Samme .	110	"
En do. støbt i Gips (Figuren 1 $\frac{1}{2}$ " Al. høi, og do.)	60	"
Krusfiger støbte i Zink leveres for lidt høiere		

	<i>Sk</i>	<i>Gr</i>
Pris end de tilsvarende Størrelser i Ege- træ.		
Et Par malede og lakerede Kirkebøsser af Blit	10	"

Kirkeflokter

(Priserne opgivne af Chr. Christensen i Aarhus).

	<i>Sk</i>	<i>Gr</i>
Nye Malmflokter koste .....pr. <i>Al.</i>	1	35
Kneblen.....	"	45
Årel med Årelføring og Vandeleier pr. Stk. 40 til	60	"
En Læderrem til Kneblen.....	2½	"
En Malmflokke, 23½" høi og 1 <i>Al.</i> 7" i Diam. i Underkanten, veier c. 570 <i>Al.</i> og koster alt- saa foruden ovennævnte Tilbehør.....c.	770	"
Kneblen til samme veier c. 30 <i>Al.</i> .....à 45 <i>Gr</i>	13	50
Den nævnte Malmflokke med alt Tilbehør koster altsaa.....c.	855	"
Dmstøbning af Malmflokter koster.....pr. <i>Al.</i>	"	33
Bed Dmstøbning beregnes 5 à 10 % Svind.		
3 de senere Aar anvendes undertiden Støbe- staals Kirkeflokter her i Landet fra en Fabrik i Bochum i Westfalen.		
En Støbestaalsflokke, 21½" høi, 23" i Diam. i Underkanten, koster med Tilbehør af Knebel, Årel med Årelføring og Vandeleier samt Ringestang af Jern, hvilket alt leveres fra Fabrikken, indbefattet Transport og Told c.	335	"

Badereskvisitter.

	<i>Sk</i>	<i>Gr</i>
Et emaillet Støbejerns Badefar, Længde 2 <i>Al.</i> 14", Brede 1 <i>Al.</i> , Høide 22" (Brodrerne Dahl, Industriindstillingsbygningen i Kjøbenhavn)..	125	"
Et Badefar af Jyrretvær med galvaniserede Jern- baand, indiv. Længde 3 <i>Al.</i> , Brede ved Hoved- enden 1 <i>Al.</i> 4½" og ved Fodenden 20", Høide paa Midten 20".....	27	"
Et Zinkbadefar (af Zink Nr. 14) med Træbund, indv. Længde 3 <i>Al.</i> , Brede ved Hovedenden 1 <i>Al.</i> 4½" og ved Fodenden 20", Høide paa Midten 18".....	40	"
Samme med Maling, og Lakering.....	46	"

	<i>Sk</i>	<i>Gr</i>
Et Zinkbadefar (af do.) med Træbund, indiv. Længde 2 <i>Al.</i> 14", Brede ved Hovedenden 21" og ved Fodenden 15", Høide paa Midten 15"	30	"
Samme med Maling og Lakering.....	35	"
Et lille Zinkbadefar (af Zink Nr. 12) til Børn, indv. Længde 1 <i>Al.</i> 14", Brede ved Hoved- enden 17" og ved Fodenden 14", Høide 13"	12	"
For ovennævnte Zinkbadefar med Messingventil foroges Prisen med.....pr. Stk.	3	"
Et Styrtebadsapparat med Pumpe, Maling og Lakering samt Bøddug.....	150	"
Samme uden Pumpe.....	100	"
Et simplere mindre do.	80	"
Et Sædebadekar (af Zink Nr. 12) med Hane og Tragt samt Træstammel.....	18	"

Klosetter

(Priserne opgivne af Fabrikant Møller, Kongens Nytorv,
Kjøbenhavn).

	<i>Sk</i>	<i>Gr</i>
Et Mahognitræes Kloset med Fajance-tragt og Kumme, udv. beklædt med Zink, samt Fajance- spand, udv. beklædt med Jern.....	50	"
Samme af Jyrretvær.....	52	"
Et Jyrretværæs Kloset (saakaldt Byggelskabet's Kloset) med buet Jernforstykke med Urintragt, Potte og Zinkspand.....	36	"
Et lavt do. do. med Fajancekumme, do. og do.	33	"
Et saakaldt Jordkloset med Zinkspand.....	44	"
En Klosettabouret med Fajance-spand med Vand- laas og polstret Sæde til Sygestuer.....	19	"

Tablet

for hurtig, omtrentlig Beregning over de væsentligste Udgifter ved Opførelsen af en almindelig, borgerlig Bygning. Priserne indeholde Materiale med Transport (indenfor kortere Afstande) og Arbejds løn (uden Stillads).

Tabellen tænkes f. Ex. benyttet af Taxationsmændene ved Beregning af Brandfader.

	Sk	Gr
Asfalt til Porte og Gaarde i 1 1/4" tykt Lag pr. □ = M.	4	"
Betoufundament nedlagt i Groft ..... pr. Skfb.	"	65
Do. støbt i Formkasser	"	70
Betougulv..... pr. □ = M.	1	20
Brykspaneel (paa Ydervægge) med Fyl- dinger indbef. alm. Maling.....	—	2 60
Bræddeskifferum, ent., ru, maskinploiet (af 3die Sort Bræder).....	—	" 68
Do., do. maskinploiet og do. hovlet paa begge Sider (af 2den Sort Bræder)	—	1 15
Do., dob., ru; det ene Lag af maskinpl. 1 1/4" simple Bræder, det andet af 1" Forstakingsbræder, pudset med Kalk og silket paa begge Sider...	—	1 65
Døre med Beslag og alm. Maling.		
En indv. dob. Dør, 5 M. × 2 M. 9", Karm af 3/8" Pl.	70	"

Indv. Fyldings-
skibe Krum med Stå-
bue over indv. Glas.

Indv. Sol- bægere	En indv. dob. Dør, 3 M. 18" × 2 M., Karm af 2 1/2 5/8" Pl.	47	"
		En indv. ent. Dør, 3 M. 15" × 1 M. 12", Karm af 2 1/2 5/8" Pl.	34
Indv. Støt- tebægere	En indv. dob. Dør, 3 M. 12" × 2 M., Karm af 2 1/2 5/8" Pl. (til et Udhvins eller Sigennde)	28	"
		En indv. ent. Dør, 3 M. 7" × 1 M. 7", Karm af 2 1/2 5/8" Pl.	16
Stageadskillelse; Gulvslade ..... pr. □ = M.			
	7/8" Bjælker (Afstand fra Midte til Midte c. 1 1/2 M.)	"	90
	3/4" skaarne Muurlægter	"	6
	Indstud med Lægter	"	33
	Deer	"	8
	Hovlet og ploiet Gulv (ved Maskin- kraft) af 1ste Sort Bræder	"	97
	Forstaling	"	35
	Løstspuds	"	35
	Andere og Spidsklammer	"	6
	Sum	3	10
Indv. alm. Maling	Fodbrædt, 5" høit	pr. lob. M.	" 30
	Fodliste, 3" høi	—	" 25
	Fodpaneel, 9" høit med Fod- og Dækliste	—	" 95
	Fyldingspaneel, hovlet paa begge Sider	pr. □ = M.	3 10
	Granitmurværk, 16 à 18" tykt, med udv. Fugning i Blanding af Kalk og Cement, indv. Berapning i Kalk samt Hvidtning (Værdien af Gra- nitten og Transporten ei medregnet	—	1 40
Granitsoffel, 12" høi, med Formuring (Cementen ei medregnet).....	pr. lob. M.	4 50	
Granittrappetrin, 6" høie, 12" brede, med do. (Fundamentet og Cement ei medregnet)	—	5 50	
Grundgravning	pr. Skfb.	3 "	
Ganebaand af 5/6" Tommer (med Ud- velinger)	—	" 50	

	pr.	Al.	Kr	Gr
Jsoleerliste af Tagpap Nr. 2 (Cement ei medregnet).....	pr.	Al.	"	18
Do. af 2den Sort Stifter (do. do.) ..	—	—	"	40
Muurstensgulv, enf., lagt paa Fladen i Gruns	—	—	"	55
Do., do., lagt paa Hvitant i do.	—	—	"	80
Do., dob., lagt paa Fladen, det nederste Lag i Kalk, det overste i Cement, med Afsturing	—	1	45	
Nedlobsrør, 3" i Diam., Zink Nr. 12 pr. lob. Al.	pr. lob. Al.	"	83	
Stifterrygning med Oplægning	—	2	35	
Skillerum af 1/2 Steens Muur med filset Kalkpuds paa begge Sider, af heelbr. Steen.....	pr.	Al.	1	30
Do. af do. do. med do. paa do. af halvbr. do.	—	1	20	
Do. af 1 Steens Muur med do. paa do. af heelbr. do.	—	2	15	
Do. af do. do. med do. paa do. af halvbr. do.	—	2	"	
Storsteensrør af heelbr. Steen.				
{ 9/10" med 2 frie Sider	pr. lob. Al.	1	70	
{ do. med 3 do. do.	—	2	20	
{ do. med 4 do. do. (navnlig paa Loftet) udv. og indv. berappet og afkostet samt kalket 2 Gange	—	2	50	
{ 18/18" med 2 frie Sider	—	2	60	
{ do. med 3 do. do.	—	3	50	
{ do. med 4 do. do. (navnlig paa Loftet) udv. og indv. berappet og afkostet samt kalket 2 Gange	—	4	"	
Storsteenspiiber og Rensedøre regnes særskilt pr. Stk. (see Pag. 95 og 109).				
Storsteensstole af 5/6" Tommer, trukne paa 1 Led pr. lob. Al.	pr. lob. Al.	"	50	
Do. af do. do., do. paa 2 do.	—	"	55	
Spar af do. do. (med Udveylinger) ..	—	"	50	
Tagbjælkelag; Loftflade.....	pr.	Al.		
{ 7/8" Bjælker (Afstand fra Midte til Midte c. 1 1/2 Al.)	Kr	Gr	"	78
{ 3/4" skaarne Muurlægter	"	"	"	6
{ Alt overføre	"	"	"	84

	pr.	Al.	Kr	Gr
Høvlet og ploiet Loft (ved Maskinkraft) af 3die Sort Bræder.....	pr.	Al.	"	84
Forskalning	"	"	"	65
Loftspuds	"	"	"	35
Antere og Spidsklammer	"	"	"	6
Sum			2	25
Tagdækning.				
Stiftertag med Lægter (Rygning og Skotrender ei indbefattede)	pr.	Al.	1	60
Tagstag, alm. rodt, med do., og Understrygning i Vland. af Kalk og Cement	—	"	85	
Do., graat med do. og do. do. do.	—	1	15	
Falkstagsteenstag med do.	—	"	92	
Do., graat, med do.	—	1	2	
Spaantag (4 Lag) af skaarne Petrifice 4/10" Spaan med Lægter	—	"	90	
Do. (3 Lag) af do. do. do. med do.	—	"	74	
Do. (4 Lag) af høvlede do. med do.	—	"	68	
Tagpap af Nr. 0, indbef. Beklædning af 1" Bræder, der høvles paa Undersiden og ploies samt 1ste Overstrygning med Cementkit	—	1	"	
Straatag indbefattet Lægterne og Straaets Verdi	—	"	50	
Tagrender, 4 1/2" Hængerender, Zink Nr. 12, med Antere	pr. lob. Al.	1	"	
Tagvinduer (Støbejerns), 4 Steens med Glas og Maling.....	pr. Stk.	7	25	
Do. (do.), 6 do. med do. og do. ...	—	9	35	
Underlag; Gulvflade.....	pr.	Al.		
{ 6/8" Underlagstømmer (Afstand fra Midte til Midte c. 1 1/2 Al.) med 7/8" Dragere	Kr	Gr	"	50
{ Indstud med Lægter	"	"	"	33
{ Leer	"	"	"	8
{ Høvlet og ploiet Gulv ved Maskinkraft, 1ste Sort Bræder	"	"	"	97
Sum			1	88

Vinduer med Beslag, Glas og Maling.

- Et Fag 6rammet Vindue, 2 Al. 21"
× 2 Al. 15", Karm af 2¹/₂" Pl.
- Et Fag 4rammet do., 2 Al. 21"
× 1 Al. 18", Karm af 2¹/₂" Pl.
- Et Fag 2rammet do. 2 Al. 6" ×
1 Al. 12", Karm af 2¹/₅" Pl.
- Et Fag 1rammet do., 2 Al. 6" ×
19", Karm af 2¹/₅" Pl.

№	Ø
38	"
25	"
16	"
10	"

Sdermure.

med Smed Saff og Cement indv. med hder Saffpnes.	1/2 Steens Muur i Vindingsværk.....	pr. □ = Al.	1	40
	1 Steens Muur.....	—	2	15
	1 1/2 do. do.....	—	3	"
	2 do. do.....	—	3	80
	2 1/2 do. do.....	—	4	60
	3 do. do.....	—	5	40
	Hvis Façaden pudses og fyles glat med Cement istedetfor at fuges, tillægges til ovenstaaende Priser hvis den derimod kun vandstures, fradrages.....	—	"	25
		—	"	10
med Smed Saff og Cement indv. med hder Saffpnes.	1 Steens Muur med 3" Huelshed.....	—	2	40
	1 1/2 do. do. med do. do. .	—	3	20
	2 do. do. med do. do. .	—	4	"
	2 1/2 do. do. med do. do. .	—	4	80
	3 do. do. med do. do. .	—	5	65

Nogle Formler fra den tekniske Mechanik,
meddeelte af Captain i Ingeniørkorpset Røkkentved.

Henfigten med de i det Efterfølgende givne Dplysninger er at gjøre det muligt uden særlige tekniske Kundskaber at udføre en summarisk Beregning af de simpleste, almindelig forekommende Konstruktioner.

1. Strækning.

Sikkerhedsbelastningen er for Smedejern 8—12,000 *l.* og for Træ 1000—1200 *l.* pr. □" af Gjennemsnittet.

Ex. 1. Hvor meget kunne et Par Hængejern bære med Sikkerhed, naar deres Tværsnit er 3/8" × 2 1/4" og Befæstelsen steer med 1/2" Bolte (see Pag. 96)? Svar. Areal et er 2 × 3/8" × (2 1/4" - 1/2") = 3 1/8 □". Sikkerhedsbelastningen er for svensk Jern 12,000 *l.* Den tilladelige Belastning er altsaa 15,750 *l.*

Ex. 2. Hvilket Areal skal Hængejernen have i sit mindste Tværsnit? Svar. 15750 / 1000 = 15,750 □".

2. Sammentrykning.

Der maa skjælnes mellem 2 Tilfælde. Enten er der alene Tale om Knusning, fordi Forholdet mellem Længden og den mindste Dimension i Tværsnittet ikke overstiger 10, eller der er tillige Tale om Knækning, fordi dette Forhold er større og derved forarsager, at Stolpen kan følge sin Drift til at undvige Trykket ved at bøje sig.

Sikkerhedsbelastningen T for Knusning er for Smedejern 10,000 *l.*, Støbejern 15,000 *l.*, Træ 900 *l.*, Granit 800 *l.*, Beton (1 + 3 + 6) 150 *l.*, Muursteen 80—150 *l.*, Cementmørtel 100—200 *l.* og for Kalkmørtel 40—50 *l.*

Ex. Det øvre Areal af en Stolpesteen af Beton, der skal bære 18,000 *l.*? Svar. 18000 / 1000 = 180 □". (Nedre Areal beregnes efter Sikkerhedsbelastningen for Undergrunden.)

Sikkerhedsbelastningen for Knækning varierer deels efter Forholdet mellem Stolpens Længde L og dens mindste Tværsnit d og deels efter dens Anbringelsesmaade. Naar den slutter fast til den over- og under-

liggende Konstruktion, saaledes at dens Krømning i væsentlig Grad modvirkes, stiller Forholdet sig saaledes:

Naar $\frac{L}{d} =$	Saa er Sikkerhedsbelastningen T i $\mathcal{L}$. pr. $\square''$ for			
	Fyr	Eg	Smedejern	Støbejern
10	825	1000	10000	13000
15	675	800	8000	9500
20	550	660	5000	6500
25	440	530	4300	4750
30	340	410	4000	3740
40	190	230	3400	2450
50	120	145	2900	1610
60	80	100	2400	1235

De Forbindelserne derimod mindre inderlige, maa Sikkerhedsbelastningen formindskes indtil det Halve.

Naar Spøilen er hul, findes den tilladelige Belastning ved at drage den Belastning, som en kompakt Spøile med Høulhedens Diameter kan bære, fra den Belastning, som en kompakt Spøile med den ydre Diameter kan bære.

Ex. 1. Hvor stor Belastning kan man byde en 10' lang og 6" tyk Egtræs Stolpe i et afstivet Dragerværk? Svar. $\frac{L}{d} = 20$. T altsaa = 660 $\mathcal{L}$. for det hele Tværnit = 36 $\square''$, er altsaa den tilladelige Belastning 23,760 $\mathcal{L}$.

Ex. 2. Hvor tyk skal en 12' lang Smedejernspøile være, hvis Forbindelse med den overliggende Konstruktion ikke i væsentlig Grad medvirker Boining, og som skal bære 30,000 $\mathcal{L}$? Svar. Sikkerhedsbelastningen antages paa Grund af Anbringelsesmaaden reduceret til $\frac{3}{4}$. Prøv 4" Diameter. Da er $\frac{L}{d} = 36$; $T = \frac{3}{4} \times 3640 = 2730 \mathcal{L}$; Arealet = $12\frac{4}{7} \square''$; den tilladelige Belastning altsaa $12\frac{4}{7} \times 2730 \mathcal{L} = 34,320 \mathcal{L}$. Spøilen er altsaa noget stærkere end nødvendig. Prøv $3\frac{3}{4}$ " Diam. Da er $\frac{L}{d} = 38$; $T = \frac{3}{4} \times 3520 = 2640$; Arealet = 11 $\square''$; den tilladelige Belastning altsaa 11

$\times 2640 \mathcal{L} = 29,040 \mathcal{L}$. Denne D. passer.

Ex. 3. Hvilken Vægtstykelse skal man Støbejernspøile, hvis Høide er 20', hvis ydre af arkitektoniske Hensyn skal være 6", og som skal bære 50,000 $\mathcal{L}$? Svar. $\frac{L}{d} = 40$; $T = 2450$

Arealet = $28\frac{2}{7} \square''$; den tilladelige Belastning altsaa 69,300 $\mathcal{L}$. Den Spøile, der passer til Høulheden, skal altsaa kunne bære 19,300 $\mathcal{L}$. Prøv Minimumstykelsen $\frac{7}{8}$ " (af Hensyn til Støbningen vælger den mindste Vægtstykelse med Spøilens Længde saaledes: 8' - $\frac{1}{2}$ ", 12' - $\frac{5}{8}$ ", 16' - $\frac{3}{4}$ ", 20' - $\frac{7}{8}$ ", 24' - 1"). Da er $d = 4\frac{1}{4}$ "; $\frac{L}{d} = 56\frac{1}{2}$; $T = 1370 \mathcal{L}$, Areal = $14\frac{1}{5} \square''$; tilladelig Belastning altsaa = 19,454 $\mathcal{L}$. Den prøvede Minimumstykelse kan altsaa gaa an.

3. Boining.

Naar en Bjælke bøies, ville de nedre Fibrer strækkes og de øvre sammentrykkes, og Strækningen og Sammentrykningen af de ydre Fibrer vil blive desto stærkere, jo længere de ligge fra den, der hverken strækkes eller sammentrykkes (Bjælkens neutrale Axe).

Paa Grund af denne ulige Virksomhed i Tværnittet, idet det kun er de ydre Dele, der anspændes til den yderste tilladelige Grændse, medens der endnu boer en ubenyttet Modstand i de indre Dele, er det ondt at fjerne saamange Fibrer som mulig fra den neutrale Axe, saaledes som det f. Ex. skeer ved I Formen.

Sikkerhedsbelastningen T for Boining er: for Smedejern 9—11,000 $\mathcal{L}$, for Støbejern 7000 $\mathcal{L}$. og for Træ 1000 $\mathcal{L}$.

a. Det firkantede Tværnit.

Naar en Bjælke hviler paa 2 Understøttelser, enten frit paa begge eller indspændt over den ene, og den er belastet med en jævn fordeelt Vægt, beregnes Tværnittet efter Formlen $A \times a = 36 \frac{p \times L^2}{T}$ hvor A er Tværnittets Areal i $\square''$, a dets Høide i ", p den jævnt fordeelte Belastning i $\mathcal{L}$ pr. Fod, L Bjælkens halve Fritliggende i Fod og T Sikkerhedsbelastningen.

Ex. En Gulbjælkes Tværnit i et almindeligt Huus, naar dens største Fritliggende er 16'? Svar.

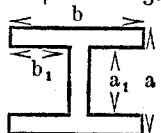

Midteafstanden er 3' efter Byggesloven. Den jævnt fordeelte Belastning er pr. □' Gulvflade 40 *ℓ* for tilfældig Belastning og 40 *ℓ* for Konstruktionens Vægt. *p* er altsaa = 240 *ℓ*. *L* er = 8. *T* kan sættes til 1000 *ℓ*. Altsaa faaes $A \times a = 36 \frac{240 \times 64}{1000} = 553$, hvilket giver en $\frac{7}{9}$ " eller en god $\frac{8}{8}$ " eller en gennemsnitsaaren $\frac{10}{11}$ " Bjælke.

b. Det I formede Tværsnit.

Tværsnittet beregnes her altid indirekte, idet man vælger den Bjælke, hvis Dimensioner omtrent pasjer til Konstruktionen, og derefter prøver, om dens Styrke er passende stor.

For at undgaae altsfor mange Omregninger kan man benytte følgende afkortede Formel svarende til den ovenstaaende, nemlig $Aa = 12 \frac{p L^2}{T}$. Da Bjælkens Høide *a* i Reglen vil være givet, vil man derved finde en vis Størrelse for *A*, som i dette Tilfælde betyder det samlede Tværsnit af Bjælkens Hoved og Fod, og derved vil man atter let kunne finde en Bjælke, som nogenlunde svarer til de stillede Fordringer. Den saaledes foreløbig valgte Bjælke underkastes dernæst en nøiagtig Underjøgelse ved at indsatte de givne Maal i følgende Formel:

$$T = 36 \times a \times \frac{p \times L^2}{b \times a^3 - 2b_1 a_1^3}$$

hvor saa Værdien for *T* skal falde mellem 9000 og 11,000 *ℓ*. Er dette ikke Tilfældet, maa man prøve et andet Tværsnit.

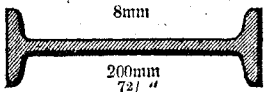
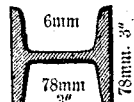
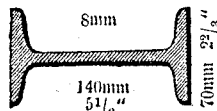
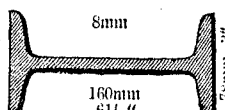
Disse Formler anvendes navnlig, naar man paa Grund af forskjellige Forhold bliver nødjaget til at anvende en sammenbygget Bjælke, bestaaende af Pladejern og Vinkeljern m. m., samlede ved Hjælp af Nitter.

Ofte vil man kunne nøies med den Anviisning, der gives i Tabeller, som i paafølgende Tilfælde udliveres af de vedkommende Forhandlere, og hvorpaa nedenstaaende Uddrag er en Prøve.

Uddrag af Joh. Fichs Tabeller, beregnede af Architect L. Vold.

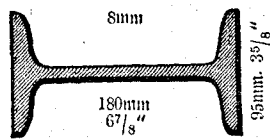
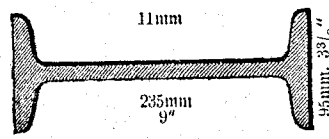
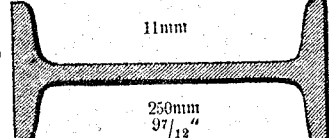
Profilen i 1/16 naturlig Størrelse. Høide og Bredde i Banke Tommer og i Millimeter. Afstanden kun i Millimeter.	Vægt i Pund pr. Fod.	Bjælkeres Vægtene i Pund paa fristliggende Længder fra 6,37 Fod til 25,48 Fod. Løsten ligelig fordeelt.												
		6,37'	7,00'	9,65'	11,14'	12,74'	14,33'	15,03'	17,52'	19,11'	20,70'	22,30'	23,89'	25,48'
A 1 5mm 130mm 3 5/16"	5,55	2650	2120	1766	1514	1325	1178	1060	964	883	815	757	707	662
A 2 6mm 120mm 4 7/12"	6,01	3680	2944	2453	2103	1840	1636	1472	1336	1227	1133	1051	982	920
A 3 6mm 140mm 5 1/2"	8,70	5120	4096	3413	2926	2560	2275	2048	1861	1707	1575	1463	1365	1280
A 4 7mm 160mm 6 1/8"	9,42	6600	5280	4400	3772	3300	2934	2640	2400	2200	2031	1886	1760	1650
A 5 8mm 180mm 6 7/8"	11,03	9400	7520	6267	5372	4700	4178	3760	3418	3133	2893	2686	2507	2350

Tabellerne ere beregnede med 4 1/2 Gange Styrke, som benyttes ved almindelige Bjælkelaag. Ved Dragværter bør Belastningen være 1/10 mindre.

Profiler i $\frac{1}{8}$ naturlig Størrelse. Høide og Bredde i danske Tommer og i Millimeter. Løftelsen kun i Millimeter.		Vægt i Pund pr. Fod.	Bjælkernes Bæreevne i Pund paa frifliggende Længder fra 6.37 Fod til 25.48 Fod. Lasten ligelig fordeelt.												
			6.37'	7.96'	9.55'	11.14'	12.74'	14.33'	15.93'	17.52'	19.11'	20.70'	22.30'	23.89'	25.48'
B 1		13.10	12170	9730	8100	6940	6080	5400	4864	4424	4050	3740	3470	3240	3040
	Bjælker med brede Flanser:														
G 2		8.17	3380	2704	2253	1932	1690	1502	1352	1229	1127	1040	966	902	845
	C 9														
C 3			11.30	8560	6848	5707	4872	4280	3805	3424	3113	2853	2634	2446	2283
	C 2														

Tabellerne ere beregnede med $4\frac{1}{2}$ Gange Sikkerhed, som benyttes ved almindelige Bjælkelaag.
Ved Dragerværker bør Belastningen være $\frac{1}{5}$ mindre.

170

Profiler i $\frac{1}{8}$ naturlig Størrelse. Høide og Bredde i danske Tommer og i Millimeter. Løftelsen kun i Millimeter.		Vægt i Pund pr. Fod.	Bjælkernes Bæreevne i Pund paa frifliggende Længder fra 6.37 Fod til 25.48 Fod. Lasten ligelig fordeelt.												
			6.37'	7.96'	9.55'	11.14'	12.74'	14.33'	15.93'	17.52'	19.11'	20.70'	22.30'	23.89'	25.48'
C 1		17.88	16960	13568	11307	9698	8480	7538	6784	6168	5654	5219	4846	4523	4240
	D 1														
D 6			21.38	25800	20640	17200	14742	12900	11466	10320	9382	8600	7939	7371	6880
	D 7														

Tabellerne ere beregnede med $4\frac{1}{2}$ Gange Sikkerhed, som benyttes ved almindelige Bjælkelaag.
Ved Dragerværker bør Belastningen være $\frac{1}{5}$ mindre.

171

Tabel til Brug ved Styrkeberegninger m. v.
beregnet af Contorist Carl Spang.

n	1 : n	n ²	n ³	$\sqrt{n}$	$\sqrt[3]{n}$	log n
1	1,00000	1	1	1,00000	1,00000	0,00000
2	0,50000	4	8	1,41421	1,25992	0,30103
3	0,33333	9	27	1,73205	1,44225	0,47712
4	0,25000	16	64	2,00000	1,58740	0,60206
5	0,20000	25	125	2,23607	1,70998	0,69897
6	0,16667	36	216	2,44949	1,81712	0,77815
7	0,14286	49	343	2,64575	1,91293	0,84510
8	0,12500	64	512	2,82843	2,00000	0,90309
9	0,11111	81	729	3,00000	2,08008	0,95424
10	0,10000	100	1000	3,16228	2,15443	1,00000
11	0,09091	121	1331	3,31662	2,22398	1,04139
12	0,08333	144	1728	3,46410	2,28943	1,07918
13	0,07692	169	2197	3,60555	2,35133	1,11394
14	0,07143	196	2744	3,74166	2,41014	1,14613
15	0,06667	225	3375	3,87298	2,46621	1,17609
16	0,06250	256	4096	4,00000	2,51984	1,20412
17	0,05882	289	4913	4,12311	2,57128	1,23045
18	0,05556	324	5832	4,24264	2,62074	1,25527
19	0,05263	361	6859	4,35890	2,66840	1,27875
20	0,05000	400	8000	4,47214	2,71442	1,30103
21	0,04762	441	9261	4,58258	2,75892	1,32222
22	0,04545	484	10648	4,69042	2,80204	1,34242
23	0,04348	529	12167	4,79583	2,84387	1,36173
24	0,04167	576	13824	4,89898	2,88450	1,38021
25	0,04000	625	15625	5,00000	2,92402	1,39794
26	0,03846	676	17576	5,09902	2,96250	1,41497
27	0,03704	729	19683	5,19615	3,00000	1,43136

28	0,03571	784	21952	5,29150	3,03659	1,44716
29	0,03448	841	24389	5,38516	3,07232	1,46240
30	0,03333	900	27000	5,47723	3,10723	1,47712
31	0,03226	961	29791	5,56776	3,14138	1,49136
32	0,03125	1024	32768	5,65685	3,17480	1,50515
33	0,03030	1089	35937	5,74456	3,20753	1,51851
34	0,02941	1156	39304	5,83095	3,23961	1,53148
35	0,02857	1225	42875	5,91608	3,27107	1,54407
36	0,02778	1296	46656	6,00000	3,30193	1,55630
37	0,02703	1369	50653	6,08276	3,33222	1,56820
38	0,02632	1444	54872	6,16441	3,36198	1,57978
39	0,02564	1521	59319	6,24500	3,39121	1,59106
40	0,02500	1600	64000	6,32456	3,41995	1,60206
41	0,02439	1681	68921	6,40312	3,44822	1,61278
42	0,02381	1764	74088	6,48074	3,47603	1,62325
43	0,02326	1849	79507	6,55744	3,50340	1,63347
44	0,02273	1936	85184	6,63325	3,53035	1,64345
45	0,02222	2025	91125	6,70820	3,55689	1,65321
46	0,02174	2116	97336	6,78233	3,57305	1,66276
47	0,02128	2209	103823	6,85565	3,60883	1,67210
48	0,02083	2304	110592	6,92820	3,63424	1,68124
49	0,02041	2401	117649	7,00000	3,65931	1,69020
50	0,02000	2500	125000	7,07107	3,68403	1,69897
51	0,01961	2601	132651	7,14143	3,70843	1,70757
52	0,01923	2704	140608	7,21110	3,73251	1,71600
53	0,01887	2809	148877	7,28011	3,75629	1,72428
54	0,01852	2916	157464	7,34847	3,77976	1,73239
55	0,01818	3025	166375	7,41620	3,80295	1,74036
56	0,01786	3136	175616	7,48331	3,82586	1,74819
57	0,01754	3249	185193	7,54983	3,84850	1,75587
58	0,01724	3364	195112	7,61577	3,87088	1,76343
59	0,01695	3481	205379	7,68115	3,89300	1,77085
60	0,01667	3600	216000	7,74597	3,91487	1,77815
61	0,01639	3721	226981	7,81025	3,93650	1,78533
62	0,01613	3844	238328	7,87401	3,95789	1,79239
63	0,01587	3969	250047	7,93725	3,97906	1,79934
64	0,01563	4096	262144	8,00000	4,00000	1,80618
65	0,01538	4225	274625	8,06226	4,02073	1,81291
66	0,01515	4356	287496	8,12404	4,04124	1,81951
67	0,01493	4489	300763	8,18535	4,06155	1,82607
68	0,01471	4624	314432	8,24621	4,08166	1,83251
69	0,01449	4761	328509	8,30662	4,10157	1,83885

70	0,01429	4900	343000	8,36660	4,12129	1,84510
71	0,01418	5041	357911	8,42615	4,14082	1,85126
72	0,01389	5184	373248	8,48528	4,16017	1,85733
73	0,01370	5329	389017	8,54400	4,17934	1,86332
74	0,01351	5478	405224	8,60233	4,19834	1,86923
75	0,01333	5625	421875	8,66025	4,21716	1,87506
76	0,01316	5776	438976	8,71780	4,23582	1,88081
77	0,01299	5929	456533	8,77496	4,25432	1,88649
78	0,01282	6084	474552	8,83176	4,27266	1,89209
79	0,01266	6241	493039	8,88819	4,29084	1,89763
80	0,01250	6400	512000	8,94427	4,30887	1,90309
81	0,01235	6561	531441	9,00000	4,32675	1,90849
82	0,01220	6724	551368	9,05539	4,34448	1,91381
83	0,01205	6889	571787	9,11043	4,36207	1,91908
84	0,01190	7056	592704	9,16515	4,37952	1,92428
85	0,01176	7225	614125	9,21954	4,39683	1,92942
86	0,01163	7396	636056	9,27362	4,41400	1,93450
87	0,01149	7569	658503	9,32738	4,43105	1,93952
88	0,01136	7744	681472	9,38083	4,44796	1,94448
89	0,01124	7921	704969	9,43398	4,46475	1,94939
90	0,01111	8100	729000	9,48683	4,48140	1,95424
91	0,01099	8281	753571	9,53939	4,49794	1,95904
92	0,01087	8464	778688	9,59166	4,51436	1,96379
93	0,01075	8649	804357	9,64365	4,53065	1,96848
94	0,01064	8836	830584	9,69536	4,54684	1,97313
95	0,01053	9025	857375	9,74679	4,56290	1,97772
96	0,01042	9216	884736	9,79796	4,57886	1,98227
97	0,01031	9409	912673	9,84886	4,59470	1,98677
98	0,01024	9604	941192	9,89949	4,61044	1,99123
99	0,01010	9801	970299	9,94987	4,62607	1,99564
100	0,01000	10000	1000000	10,00000	4,64159	2,00000

Omtrentlig Vægt

af forskellige i Bygningsfaget forekommende
Materialier, Kornportør m. v.

	Enhed.	Vægt i danise ℓ .
Vand, destileret	1 Ebf.	61,83
Iskalt	—	70
Beton, hærnet	—	140
Blaaleer	—	155
Bly (om Vægt af Plader see Pag. 123)	—	703
Boghvede	1 Korntonde	160
Brosten	1 Ebf.	112
Byg, 2-radet	1 Korntonde	190
Do., 6-radet	—	170
Boagebrænde (nogenlunde tort) ..	1 Favn	2400
Bogetræ	1 Ebf.	45
Cement, Portland (see Pag. 21)		
Brutto	1 Fougstuge	360 à 400
Egetræ	1 Ebf.	50 à 60
Faldstagssten	1 Stf.	5,50 à 5,75
Fliser af brændt Leer	1 Ebf.	106
Do. af Cement	—	123
Do. gullandske	1 Stf. $\frac{18}{18}$ "	42
Do. do.	— $\frac{18}{27}$ "	65
Fyrretræ	1 Ebf.	40 à 50
Glasruder	—	152
Granit	—	162
Granitfjærver	—	92
Grantræ	—	35
Græs, alm. Murgræs	1 Korntonde	350
Halm og Hø (Gjennemsnitsvægt)	1 Læs	1200
Havre	1 Korntonde	140
Hvede	—	215

	Enhed.	Vægt i dansk <i>℔</i> .
Is	1 <i>℔</i> fd.	59
Jord (Gjennemsnitsvægt)	—	100
Kalk, brændt (see Pag. 19)	1 Korntønde	178 à 240
Kobber (om Vægt af Plader see Pag. 120—121)	1 <i>℔</i> fd.	546
Kokes (Gasværks)	1 Kultønde	140
Leer	1 <i>℔</i> fd.	120
Marmor	—	168
Mennesker, vogne	1 Individ	110 à 150
Messing	1 <i>℔</i> fd.	522
Mursten, alm.	1 <i>℔</i> fd.	4,50 à 5
Do., do.	1 <i>℔</i> fd.	110
Do., idjaste	—	112
Do., Klinker	—	130
Mursteensfjærver	—	63
Muurværk af Mursten, hærdnet	—	110
Do. af Klovst Granit, do.	—	142
Møndingssteen, graa (saafaldte engelske) til Spaantage	1 <i>℔</i> fd.	7
Mørtel, frisk	1 <i>℔</i> fd.	120
Do., hærdnet	—	100
Rug	1 Korntønde	200
Salt, St. Ybes	1 Kultønde	300
Do., Liverpool	—	230 à 270
Do., indenlandsk	—	200
Sand (Havsand)	1 Korntønde	300
Sandsteen	1 <i>℔</i> fd.	150
Stijersteen til Tagdækning, $14\frac{1}{2}$ "	1 <i>℔</i> fd.	4,62
Do., $12\frac{1}{2}$ "	—	3,70
Smedejern	1 <i>℔</i> fd.	480
Smør (Netto)	1 Tønde	224
Do. i 3 Dritler eller 4 Tjerding- ger (Brutto)	—	272
Steenful, alm. Huusholdnings- ful	1 Kultønde	285
Do., Dampful	—	300
Støbejern	—	448
Sukker (Brutto)	1 Fod	1400 à 2000
Tagpap	1 $\frac{1}{2}$ <i>℔</i> l.	3 à 4
Tagsteen, alm. røde	1 <i>℔</i> fd.	4,50 à 5

	Enhed.	Vægt i dansk <i>℔</i> .
Tagspaan, skaarne svenske (Hoot (pr. Bundt)	50 <i>℔</i> fd.	15
Lin	1 <i>℔</i> fd.	451
Lobak (Brutto)	1 Fod	1400 à 2000
Viin (Brutto)	1 Drejoved	520
Champagne (Brutto)	1 Kasse, 50 <i>℔</i> l.	247
Rødviin (Brutto)	—	167
Zink	1 <i>℔</i> fd.	445
Ørter	1 Korntønde	224
Øl (Brutto)	$\frac{1}{2}$ Tønde	180
Do. engelsk Porter (Brutto)	1 Drejoved	615

Længdemaal.

1 dansk, norsk eller preussisk Fod = 1,037 svensk
Fod = 1,03, engelsk Fod = 0,314 fransk, belgisk eller
tydsk Meter.

1 Meter er = 3,1562 dansk Fod eller 3' 2" 2 $\frac{1}{2}$ ",₈₁.
1 Meter = 10 Decimeter = 100 Centimeter = 1000
Millimeter.

Kvadrat- og Kubik-Maal.

1 $\square$ -Fod = 144 $\square$ -Tommer.
1 $\square$ -Alen = 4 $\square$ -Fod = 576 $\square$ -Tommer.
1 $\square$ -Favn = 9 $\square$ -Al. = 36 $\square$ -Fod.
1 *℔*fd. = 1,728 Cub. Tommer.
1 Cub. Al. = 8 *℔*fd.
1 *℔*fd. = 27 Cub. Al. = 216 Cubf.
1 Td. indeholder 4 $\frac{1}{2}$ Cubf.
1 *℔*fd. indeholder 48 Tdr.
1 Pot er $\frac{1}{32}$ *℔*fd.

Forskjellige Formler,

der hyppigere forekomme ved Overslag over Bygningsarbeide.

1. En Trekants $\square$ -Indhold er den halve Høide $\times$ Grundlinien.
2. Et Rektangels og et Parallelograms $\square$ -Indhold er Høiden $\times$ Grundlinien.
3. Et Kvadrats Areal er Siden kvadreret.
4. Kvadrat-Indholdet af en uregelmæssig Firkant eller Mangelkant findes ved at dele Figuren ved Diagonaler i Trekanter og udmaale hver enkelt af disse, som ovennævnt, og derpaa sammenlægge dem.
5. En regelmæssig Mangelkants Fladeindhold er den halve mindste Radius $\times$ Omkredsen.
6. En Cirkels Omkreds er Diameteren $\times 3\frac{1}{7}$.
7. En Cirkels $\square$ -Indhold er Radius kvadreret $\times 3\frac{1}{7}$.
8. En Cylinders krumme Overflades $\square$ -Indhold er Grundfladens Omkreds $\times$ Cylinders Høide.
9. En ret Pyramides Overflades $\square$ -Indhold er det Halve af Grundfladens Omkreds $\times$ den Linie, der drages fra Toppunktet lodret ned paa Grundfladens Sidelinie (Høiden af Trekanterne, der paa Siderne omgive Pyramiden).
10. En ret Kegles krumme Overflades $\square$ -Indhold er det Halve af Grundfladens Omkreds $\times$ Sidelinien.
11. En affortet ret Kegles krumme Overflades $\square$ -Indhold er (den store Radius + den lille Radius) $\times$ Sidelinien $\times 3\frac{1}{7}$.
12. En Kugles Overflades $\square$ -Indhold er Storcirkelens Radius kvadreret $\times 3\frac{1}{7} \times 4$.
13. En halvkugleformet Kuppels Overflades $\square$ -Indhold er Storcirkelens Radius kvadreret $\times 3\frac{1}{7} \times 2$.
14. En elipseformet Kuppels Overflades $\square$ -Indhold er Storcirkelens Radius $\times$ Ellipsens halve Høide $\times 3\frac{1}{7} \times 4$.
15. Kubikindholdet af en Lærning er Siden i 3die Potens.
16. Kubik-Indholdet af en firsidet Prisme er Høiden $\times$ Bredden $\times$ Længden.
17. En Cylinders Kubik-Indhold er Grundfladens Radius kvadreret $\times$ Cylinders Høide $\times 3\frac{1}{7}$.
18. En Kegles Kubik-Indhold er en Trediedeel af Grundfladens Radius kvadreret $\times$ Kegleens Høide $\times 3\frac{1}{7}$.
19. En Kugles Kubik-Indhold er $\frac{4}{3} \times$ Radius i 3die Potens $\times 3\frac{1}{7}$.

Bygningslov

for

Kjøbstæderne i Kongeriget Danmark,

stadfæstet af Hs. Maj. Kongen

den 30te December 1858.

§ 1.

Nærværende Lov gælder ikke alene for selve Kjøbstæderne, men ogsaa for de Bygninger, der opføres paa Kjøbstadens Grund indenfor en Grænse, der efter Kommunalbestyrelsens Forslag bestemmes af Justitsministeriet.

Når en til en Landjurisdiktion hørende Grund enten er indstøttet af bebygget Kjøbstadgrund eller strækker sig ind i samme, eller de paa samme værende Bygninger danne en saadan Fortsættelse af selve Kjøbstaden, at de for denne givne Forrifter findes derpaa at burde anvendes, kan Justitsministeriet indvide Lovens Omraade til en i Henhold hertil bestemt Deel af Landjurisdiktionens Grund efter Indtillinger af Kommunalbestyrelsen og vedkommende Sogneforstanderskab.

§ 2.

Ingen ny Gade maa anlægges med en Brede af mindre end 16 Alen; dog kan Amtet, for saa vidt alt bestaaende Bygninger maatte gjøre det nødvendigt, tilstede en Undtagelse fra denne Bestemmelse.

Naar Kommunalbestyrelsen anseer det for nødvendigt, at en allerede anlagt Gade gives en større Brede, skal Enhver, som opfører nogen ny Bygning til Gaden, hvad enten dette sker paa en hidtil ubebygget Grund eller istedet for en ældre nedbrudt eller nedbrændt Bygning, eller som eier nogen ubebygget, til Gaden stødende Plads være pligtig at afstaae saa meget af sin Grund til Gaden, som ansees fornødent til at give samme den behøvrige Brede, imod Erstatning af Kjøbstadens Kasse efter villige Mand's Efton. Foretrækker Eieren at afstaae hele den omhandlede Eiendom fremfor en saadan Deel deraf, er Kommunen pligtig at overtage samme imod at give Erstatning derfor efter Taxation; og er han i saa Fald, hvis den tidligere Bygning er nedbrændt, berettiget til at anvende Assurancesummen til Opsørelse af Bygninger paa et andet Sted af Byens Grund. Kommunalbestyrelsen kan ogsaa fordrø Expropriation af Bygninger i det nævnte Viemed mod Erstatning efter de almindelige Regler om Afstaaelse af Eiendom til offentlig Brug; dog skal det staae Vedkommende frit at begjære Spørgsmaalet om Afstaaelsens Nødvendighed undergivet Justitsministeriets Afgjørelse.

§ 3.

Hjørnebygninger skulle have afrundte Hjørner af i det mindste 3 Alens Brede med lige store Vinkler med Sidefladerne; dog kunne Hjørnerne ogsaa afrundes; men i saa Fald maa Bøen ikke springe mere end 12 Tommer ud fra den ovenfor bestemte Linie. Hvor de lokale Forhold ikke fordre Jagttagelse af denne Forstift, eller Stilen i Bygningens Ydre taler derfor, kan vedkommende Bygningskommission tilstaae Dispensation fra samme.

§ 4.

Ved nye Bygninger eller ved en saadan Ombygning af ældre, som dermed (efter § 32) skal sættes i Klasse, maa Hjelbredning og udvendige Trapper ikke gives længere Fremspring fra Huuslinien end 18 Tommer, og dette kun under Forudsætning af, at Passagen paa Fortoget ud for Nedgangen eller Trappen er mindst $1\frac{1}{2}$ Alen bred. Trapperne skulle derhos gives afrundede Hjørner. De nuværende Hjelbredning og udvendige Trapper maa ikke fortorres, medmindre Fortogets Omlægning skulde ved Terrænets Forhold eller Sænkning gjøre det nødvendigt, og skulle borttages eller indskrænktes, naar Kommunalbestyrelsen finder dem farlige for den almindelige Færdsel, dog mod Erstatning efter uvillige Mænds Eftøn. Spørgsmaalet om Borttagelsens eller Indskrænkningens Nødvendighed kan altid begjæres indstillet til Justitsministeriets Afgjørelse.

§ 5.

Ligesom Karnapper og udbuede Vinduer for Fremtiden ikke maa anbringes ud over Gaden, saaledes skal dette ogsaa gjælde om andre Frempring paa Bygninger, der ikke ere anbragte i en Høide af mindst $3\frac{1}{2}$ Alen fra Fortoget.

Porte, Døre eller Vinduer maa kun indrettes til at aabnes udad, naar de, selv efter at være aabnede, lade en Passage af $1\frac{1}{2}$ Alen fri paa Fortoget, eller naar Vinduerne ere anbragte i en Høide af $3\frac{1}{2}$ Alen.

§ 6.

Alle udvendige Mure, som vende ud mod Gade eller Torv, eller som ere nærmere ved anden Mands Grund end 10 Alen, skulle herefter opføres af Grundmur; dog maa Bygninger paa een Etage eller een Stages Raabygning paa ældre Bygninger udføres af Murr- og Bindingsværk.

Udhuse, Stalde, luffede Skur og deslige kunne opføres af hvilket som helst Materiale, naar de, foruden at være forsynede med brandsnit Tag, ere fjerne 10 Alen fra anden Mands Grund, ikke ere over 6 Alen til Taget, og de derhos ikke indeholde noget Ildsted. Nabne Skur, som hvile paa Træpiller, og Latrinhuse, der ikke ere over $4\frac{1}{2}$ Alen høje, skulle dog ikke være underkastede ovennævnte Indskrænkninger.

§ 7.

Bygninger, som opføres af Grundmur, skulle, naar de kun ere een Etage høje, have en Muurtykkelse af mindst een Steen. I grundmurede Bygninger paa flere Etager skal den øverste Etage have en Muurtykkelse af mindst een Steen, og for hver af de nedenfor liggende Etager forøges Muurtykkelsen med en halv Steen.

Som en Etage betragtes enhver Hjelbred, som er 2 Alen høj over Jordsmønet, og enhver med grundmuret Skivt forsynet Tagstilighed. Med Hensyn til de i denne Lov fastsatte Muurtykkelser er en Muursteen steds regnet at have en Længde af $8\frac{1}{2}$ Tomme.

§ 8.

Enhver ny Gavl, der adskiller en Bygning fra Naboeiendommen, skal være en Brandgavl. En Brandgavl skal være af Grundmur af mindst een Steens Tykkelse og, naar Afstanden til den nærmeste Bygning ikke er større end 5 Alen, række 6 Tommer op over Taget. Ingen Drager eller andet Træværk maa lagges dybere ind i en Brandgavl end Murens halve Tykkelse, og maa der i samme kun anbringes Vinduer eller andre Abninger, naar Bygningskommissionen dertil meddelede Tilladelse.

Hvor der endnu findes Gavl- eller Hjel- eller andet brandbart Materiale, kunne disse fremdeles vedligeholdes og med Bygningskommissionens Tilladelse udbedres, dog ikke udover et Tidrum af 10 Aar.

I en Bygningens Ydermure maa der kun anbringes Vinduer, naar de ere fjerne mindst 1 Alen fra Naboeiendommens Eftel.

§ 9.

Ingen Bygning maa deles i flere særskilte Eiendomme, medmindre disse adskilles ved en Brandgavl.

En Brandgavl kan være fælles for to til hinanden stødende Eiendomme, naar den, foruden at opfylde de i § 8 fastsatte Betingelser, er forsvaret forbunden med begge Bygninger, og der ved skriftlige Deklarationer er erhvervet Sikkerhed for, at den ikke kan borttages af nogen af Eierne, saalange een af Bygningerne endnu staar.

Naar sammenstødende Bygninger ondes fatte i en midlertidig Forbindelse med hverandre, kan Bygningskommissionen give Tilladelse dertil. Ere Bygningerne adskilte ved Brandgavl, skal i saa Fald deri anbringes Jernkarm med Jernbor til begge Sider, som maa slutte tæt i Karmen, og have mindst en Afstand af 9 Tommer fra hverandre.

Ved Omdannelsen af 2 eller flere Bygninger til een kunne de Brandgavle, der adskille disse, af Bygningskommissionen tillades borttagne.

§ 10.

Ingen Bygning, som vender umiddelbart ud mod Gaden, maa gives en større Høide end Gadens Brede med Tillæg af en Fjerdedeel, Høiden maalt paa Midten af Bygningen fra Fortoget indtil Overkanten af Hjelvelaget, hvorfra Taget bliver at regne (sfr. dog § 11). Ved Bygninger, der ikke vende umiddelbart ud mod Gaden, bliver det mellemliggende bebyggede eller ubebyggede Rum at tillægge Gadens Brede ved Bestemmelsen af den forholdsmaatige Høide, hvortil der kan bygges.

Ingen Bygning maa have en større Høide til Hjelernes Overkant end 25 Alen, selv om den opføres paa Torve og aabne Pladser, eller i Gader af over 20 Alens Brede (sfr. dog § 11); Skive til Værens Opbejling, der kun have den dertil fornødne Størrelse, maa dog overalt opføres over den normerede Høide.

Gadebredden udfor en Bygning maales efter den Linie, som dragen fra Midten af Bygningen, danner samme Vinkel med Gaden's to Sider paa dette Sted. Ved Hjornebygninger regnes Hoiden efter den Gades Brede, hvortil de have den længste Side, og naar de have en lige lang Facade ud til to Gader af forskjellig Brede, betegnes Hoiden efter den bredeste af disse.

Den Omstændighed, at en Gade støder lodret mod en Bygning, berettiger ikke til at opføre denne høiere end ellers efter Bredden af den Gade, hvori den ligger.

§ 11.

Intet Tag eller nogen Deel af samme maa danne en større Vinkel med Horizontalplanen end 50 Grader. Rygningen af Halvtage maa i intet Tilfælde ligge mere end 8 Alen over Facadehoiden. Naar et Tag gives en mindre Hæjning, end det ifølge denne § maa have, kunne de i § 10 fastsatte Bygningshoider forøges med Halvdelen af den Størrelse, som Tagrygningen derved kommer til at ligge lavere.

§ 12.

Alle Tage skulle være dækkede med uantændeligt Materiale, og hvor det Modsatte endnu maatte finde Sted paa ældre Bygninger eller Skuur, skulle disse Tage inden Forløbet af 5 Aar forandres i Overensstemmelse hermed. Med Hensyn til Kjøbstæderne paa Bornholm har det dog sit Forblivende ved de derom i den allerhøieste Resolution af 6te August 1834 givne Regler. For saa vidt Nogen vil benytte Ansættelse til Tagbedækning, forholdes dermed efter Plakat af 29de Januar 1845.

§ 13.

Tagrenden af Træ, saavel til Gade som til Gaard, maa for Fremtiden ikke anbringes eller fornyes.

Indenfor en Afstand af 10 Alen fra anden Mand's Grund skulle udevendige Gesimser af Træ, som fremtidig anbringes paa grundmurede Bygninger, enten vøres og gibses, eller dækkes med andet usforbrændeligt Materiale. Paa Bygninger af Muur- og Bindingsværk er det tilladt at anbringe Trægesimser eller Sugsjæl, naar Taget overskyder samme; dog at Taggesimsen, naar den anbringes aaben, for som Hende at modtage Vandløbet fra Taget, indvendigt beklædes med uantændeligt Materiale.

§ 14.

I enhver ny Bygning, der foruden Skælper har mere end een til Beboelse indrettet Etage, og hvis bebyggede Grundflade udgjør over 300 Kv.-Alen, skulle anbringes to Trapper, hvis Brede imellem Bangerne skal være for den ene mindst 1 Alen 9 Tommer, og for den anden mindst 1 Alen 3 Tommer, og skal den Gang, der forbinder den større Trappe med Gade eller Gaard, have en Brede af mindst 2 Alen. Disse Trapper skulle indrettes saaledes, at der i hver Etage er Forbindelse imellem dem.

§ 15.

Storsteensrør, der tjene til Afledning af Røg fra Kjøkkenildsteder, Kaffelovne og Kaminer, skulle, naar de ved Hensning maa passeres af Storsteensfejeren, være overalt af mindst $\frac{1}{2}$ Steens

Grundmur og have et indvendigt Gjennemsnit af 18 Tommer i Kvadrat, eller af respektive 16 Tommer og 20 Tommer, naar en rektangulær Form foretrakkes, samt være forsynede med en i enhver Henseende forspærret Rensedor af samme Hensning.

Naar Røret passerer igjennem Bjækkelaget og Forstallingen, skal dets indvendige Side holdes mindst $8\frac{1}{2}$ Tomme fjernet fra alt Tommerværk, ligesom et saadant Rør ikke maa paneles, forskales eller gives Betrak paa Blindlister.

Røret maa være opført enten fra Grunden af eller hvile paa en Hvalving mellem to Grundmure og i intet Tilfælde kunne komme til at hvile paa Bjækkerne. Det skal ogsaa være tilladt at udtrage disse Rør fra en Grundmur, naar denne af Bygningskommissionen erkendes stærkt nok dertil.

Naar Rørene trækkes i en skraa Retning, skulle de vertikale Sider være understøttede af en Stol, forsynet med en tør Muursteen paa Pladen mellem Stolen og Røret; dog maa den skraa Retning ikke danne en mindre Vinkel end 45 Grader mod Horisonten.

Istedetfor de ovenfor omhandlede Storsteensrør skal det være tilladt ogsaa at benytte snevne Rør, der renses med Snorapparater. Det overlades iøvrigt Justitsministeriet at give de nærmere Forskrifter angaaende disse Indretninger.

Alle Storsteensrør skulle være opførte mindst $1\frac{1}{4}$ Alen over Taget.

§ 16.

Alle større Ildsteder, saasom i Brænderier, Bryggerier, Sæbehyderier og Fabrikker, skulle, for saa vidt deres Nøgmasse er saa stor, at den af Bygningskommissionen antages at ville blive til Besvær for de tilgrændsende Eiendomme, have Storsteen af en Høide af mindst 25 Alen over Jordfladen, hvorhos Storstenen bor gives en forholdsmeessig Vidde og Muurtykkelse, samt opføres lodret uden at trækkes i Vinkel paa Stel.

§ 17.

Stunte eller aabne Ildsteder, anlagte paa Bjækkelag, forbydes aldeles. Luffede Ildsteder, eller de saakaldte Røgeindretninger, kunne anlægges paa Bjælker, naar der gives dem et Underlag af et dobbelt Lag Muursteen, lagte i Forbandt paa Pladen og indfattet i Jernramme, eller af anden ligesaa betryggende Bestaaenhed.

§ 18.

Alle Røller skulle være af Grundmur rundt om, mindst een Steen tyk, og hvalvede. Grisen skal overalt være af samme Tykkelse, og Kollen være forsynet med Steen- eller Metalflager, saa at Alt i, ved eller omkring Kollen bliver af Muur eller Metal.

Gamle uhvalvede Røller maa sikres derved, at der uden omkring Grisen i nogle Tommers Afstand anbringes en Skærm af Jernplader, 1 à $1\frac{1}{2}$ Alen høi, samt imellem Grisen og Flagerne et Hængetag af Jernplader, som gives et Forspring af 10 Tommer over Skærmen, eller ved anden ligesaa betryggende Foranstaltning. Ny Bagerovne skulle altid forsynes med dobbelte Hvalvinger.

§ 19.

Løfter maa ikke bestaa af Papir eller Lærred, udsprendt under eller imellem Bjækkerne.

§ 20.

Ved nye Bygningers Opførelse er den Byggende pligtig at underkaste sig de Regler, som Vandledningens hensigtsvarende Anbringelse gjør fornødne.

Jugen ny Bygning maa paabegyndes, forinden Bygningskommissionen har erklæret, at Vandløbet er reguleret, og at der, hvor det behøves, er udlagt en Vei eller Gade af tilstrækkelig Brede, og i en, ikke blot med Hensyn til den ompurgte Bygning, men ogsaa med Hensyn til det hele bestaaende eller vedtagne System af Gader og Vei, hensigtsmæssig Retning ud til en tilstødende offentlig Vei, samt foreskrevet, hvorledes der skal forholdes med Overtjorsler til denne Vei.

§ 21.

Det til et Baaningshus hørende ubebyggede Areal maa i intet Tilfælde være mindre end det bebyggede, og enhver Gaard ud til hvilken der anbringes Vinduer fra Værelser eller Kjøkkener, og som til alle Sider er eller ved Tilbygning, være sig af Eieren eller Naboerne, kan blive indesluttet af Bygninger, skal i det mindste indeholde 100 Kvadratalen ubebygget Areal og maa ikke i nogen Retning have en mindre Udsvævelse end 4 Alen. I Bygninger, som indrettes til Beboelse i flere end 2 Etager, blive de Arealer, som ifølge foranstaaende Forstrift skulle være ubebyggede, at forøge med $\frac{1}{6}$ for enhver Etage, som Bygningen indeholder mere end foranført. Hvor ved nuværende Bygninger det ubebyggede Areal eller Gaardspladsen allerede er indskrænket til et mindre Areal end anført, maa Bygningen ikke forhoies — hverken ved Paabygning eller Ombygning — eiheller det ubebyggede Areal formindskes, undtagen i det Tilfælde, hvor en $\frac{1}{2}$ af samme (efter § 2) afgives til det offentlige.

§ 22.

Enhver Gaardsplads, ogsaa til de nuværende Eiendomme, skal være forsynet med Brolægning i det mindste i en Afstand af $1\frac{1}{2}$ Alen fra alle Bygninger, og saaledes indrettet, at Vandet fra Gaarden, Posten, Kjøkkenet og Tagrenderne har behørigt Afløb, hvilken Forandring skal være udført inden et Aar efter Lovens Udgivelse.

§ 23.

Enhver Bygning, som fremtidig opføres, skal til Gaden forsynes med Tagrender med nedløbende Rør.

§ 24.

Jugen til Beboelse eller andet stadigt Ophold bestemt Kjølder maa anbringes, forinden der er sørgt for, at Grundvandet erholdes tilbørligt Afløb. Enhver saadan Kjølder skal i det mindste have to Alens Høide over Jordniveauet og indrettes saaledes, at Lys og Luft erholdes tilbørlig Udgang til samme.

§ 25.

Beboelsesleiligheder maa ikke indrettes paa Loftet, medmindre der findes Paneel mod Tagtraaningen og Vinduer, der kunne give tilstrækkelig Vædning og Luft i Lokalet.

§ 26.

Enhver Stueetage, som for Fremtiden indrettes til Beboelse, skal, naar der ikke under samme findes Kjølder, have sit Gulv

høvet i det mindste 6 Tommer over Brolægningens Overflade. I enhver ny Bygning Fundamentmure skal der 6 Tommer over Jorden anbringes et Lag af Tjærepap, Mastixpapir, Støber, Glas eller andet, for Tugtigheden uigjennemtrængeligt Materiale.

§ 27.

Ved enhver Bygning skal der være de fornødne Latriner. Lige som disse for Fremtiden ikke maa anbringes under Beboelsesleiligheder eller Trapper, saaledes maa Retirader med Udløbsrender til Latringruber eller Tønder kun anbringes i Bygningernes Etager under Jagttagelse af de Forrifter, som Bygningskommissionen finder det nødvendigt at foreskrive. Ethvert nyt Latrinhuus skal være fjernet 3 Alen fra Post eller Brønd.

§ 28.

Jugen Evinesti, Kjøltald o. s. v. maa anlægges under Beboelsesleiligheder; Gruber, som i Fremtiden indrettes til Optagelse af Kreaturgjødning, skulle være fjernede mindst 3 Alen fra Post eller Brønd.

§ 29.

Jugen Beboelsesleilighed maa være under $3\frac{1}{2}$ Alens Høide, denne regnet fra Gulv til Loft.

§ 30.

Vindmøller maa ikke opføres nærmere ved andre Bygninger eller anden Mands Grund end 30 Alen. Dog maa Møllehuset opføres enten i umiddelbar Forbindelse med Møllen eller i en kortere Afstand end den ovennævnte. Stubmøller og lignende ladstaaende Møller, jaavel de nuværende som de fremtidige, skulle omgives af et Stakit eller andet forsværligt Hegn udenom Vingeflaget.

§ 31.

Jugen Bygningside, der vender imod Gaden eller imod anden Mands Grund, maa anstryges med hvid Farve. Stødt Glas maa aldeles ikke bruges ved Bygningers Afspudning.

§ 32.

De i nærværende Lov indeholdte Forrifter skulle bringes til Udførelse ikke blot ved nye Bygningers Opførelse, men ogsaa ved Ombygning af eller Tilbygning til ældre Bygninger, for saa vidt de derpaa ere anvendelige. Alle herom opstaaede Spørgsmaal afgøres af Bygningskommissionen og, for saa vidt den Byggende ikke derned er tilfreds, af Justitsministeriet.

§ 33.

Den ved Forordningen af 6te April 1832 for hver Kjøbstad indførte Bygningskommission skal fore det ved nærværende Lov foreskrevne Tilfyn indenfor det Omraade, hvorpaa Loven (ifølge § 1) gælder. Jugen ny Bygning maa derpaa opføres eller nogen Forandring af Bygningen, som falder ind under denne Lovs Bestemmelser, foretages, forinden saadant er anmeldt for Bygningskommissionen og sammes Tilladelse dertil er erhvervet. Anmeldelsen om en Bygning skal ledsages af et Grundris over det tilsigtede Arbejde. Naar Arbejdet er færdigt, skal den Byggende, forinden samme tages

i Brug, erhverve Bygningskommissionens Attest om, at det er udført i Overensstemmelse med Byggeoven.

§ 34.

Bygningskommissionen skal nærmest vaage over, at de i nærværende Lov givne særlige Bestemmelser opfyldes. Skulde den imidlertid i Tilfælde, for hvilke der ikke indeholdes bestemte Regler i Loven finde, at der ved nogen Bygning — navnlig saadanne, som ere bestemte til i store Rum at samle en betydelig Menneskemasse — bruges en usforsvarlig Byggemaade eller upaalidelige Materialer eller skulde den, navnlig i Bygninger, som efter deres Bestemmelse forudsætte en stærk Anvendelse af Jld — støde paa nogen Indretning, som den finder aabenbar brandfarlig, da skal den derom advare den Paagjalvende. Hvis denne da ikke selv retter den paaanførte Feil, skal Bygningskommissionen gjøre strikkelig Indsigelse mod Arbeidets Fortsættelse, ledsaget af en muligt noie Fortegnelse af, hvori Udsættelsen bestaar, og bliver det da den Byggendes Sag, hvis han ikke vil undertæste sig den stillede Forbring, at indbringe Sagen til Justitsministeriets Afgjørelse.

§ 35.

Med Justitsministeriets Samtykke kan Kommunalbestyrelsen beslutte Udsættelsen af en Bygningsinspektør, der da indtræder som Medlem i Bygningskommissionen. Ved en af Kommunalbestyrelsen affattet, af Justitsministeriet stadfæstet Vedtagt, som bliver at thinglæse, fastsættes det, i hvilke Tilfælde Bygningsinspektøren skal træde i Bygningskommissionens Sted, hvilken Løn han skal oppebære af Stadens Kammertasse, og hvilken Betaling der for de enkelte Forretninger skal af Vedkommende erlægges til ham eller til Kammertassen. Bygningsinspektøren vælges af Kommunalbestyrelsen paa Justitsministeriets Approbation.

§ 36.

Forfatteren Nogen at gjøre den i § 33 befalede Anmeldelse om Opførelsen af nye eller Forandring af ældre Bygninger, skal han derfor bøde fra 1 til 20 Rd. (2 til 40 *K*). Lige Straf skal den være undergoven, som tager en Bygning i Brug eller benytter et udført Arbejde, uden forinden at have tilveiebragt den i saa Henseende befalede Attest, eller som overtræder et af Bygningskommissionen overensstemmende med § 34 nedlagt Forbud.

For andre Overtrædelser af denne Lovs Bestemmelser ansæes den eller de Paandværtere, som have besørget Arbejdet udført, med Bøder fra 5 til 100 Rd. (10 til 200 *K*). Kan eller vil den Byggende ikke opgive disse, ansæes han selv med samme Straf. Cieren skal derhos tilpligtes at rette det Lovstridige, ved enten at borttage eller forandre Arbejdet inden en vis bestemt Tid under Tvang af en tilstrækkelig daglig Mulkt, indtil det efterkommes, medmindre Justitsministeriet meddeler Samtykke til, at Sagen kan fratages, mod at den paa anden Maade afgjøres efter et af den Skyldige tilbudt Forlig.

§ 37.

Sager angaaende Forseelser mod denne Lov behandles ved vedkommende Politiret.

Alle Bøder efter denne Lov tilfalde vedkommende Fattigtasse.

§ 38.

Denne Lov træder i Kraft den 1te Juli 1839. Forjaavidt Approbation maatte være meddeelt paa paatænkte Bygningsarbejder, der staae i Strid med foranstaaende Bestemmelser, taber saadan Approbation sin Gyldighed, hvis Bygningsforetagendet ikke paabegyndes inden Forløb af 3 Maanedes fra denne Lovs Dato.

§ 39.

For enkelte af denne Lovs Bestemmelser efter de bestaaende Forhold ikke passende kunne anvendes paa visse af Landets Kjobstæder, kan Justitsministeriet, efter Andragende af vedkommende Kommunalbestyrelse, indtil videre frtage disse for samme.

Saa kan det nævnte Ministerium ogsaa, hvis særdeles vægtige Grunde tale derfor, i enkelte Tilfælde efter Indstilling af Kommunalbestyrelsen tillade en Afvigelse fra Lovens Bestemmelser.

§ 40.

Finder nogen Kjobstads Kommunalbestyrelse yderligere Forfrister nødvendige for at fuldstændiggjøre nærværende Lovs Bestemmelser, kunne saadanne optages i en Bygningsvedtagt, der affattes af Kommunalbestyrelsen efter Bygningskommissionens Forslag og approberes af Justitsministeriet. En saadan Vedtagt, der vil være at thinglæse, bliver gjældende for det Omraade, der falder ind under nærværende Byggeov.

§ 41.

For den Deel af Kjobstaden Grund, som efter § 1 ikke er indbragen under nærværende Lov, skulle de for Landbygninger gjældende Bestemmelser komme til Udvøelse. Dog skulle de i nærværende Lovs § 20 indeholdte Forfrister ogsaa derpaa finde Anvendelse.

§ 42.

Forjaavidt der ved nærværende Lovs Bestemmelser er tillagt Kommunalbestyrelsen nogen Virksomhed, vil Sagen være at behandle paa den i Forordningen af 24de Oktober 1837 § 17 foreskrevne Maade.

Indhold.

	Paraar.		Paraar.
B.		P.	
Bagerovne	18.	Latrinhuse	6.
Beboelsesleilighed i Kælderen	24.	Løfter af Papir eller Lærred	27.
— i Stueetagen	26.		
— paa Loftet	25.	M.	
Beboelsesleiligheds Hvide	29.	Mure, udvendige Grundmur	6.
Brandgavle	8.	— Bindingsværk	6.
	9.	Muurtykkelse	7.
Bygninger af Grundmur	7.		
Bygningers Hvide	10.	P.	
Bygningsfacaders Farve	31.	Porte, udvendige	5.
D.		S.	
Døre, udvendige	5.	Storsteensvør	15.
G.		Storsten i Fabrikker	16.
Gaders Brede	2.	Sture, aabne	6.
Gadebredeens Maaaling	10.	— lukkede	6.
Gavle	8.	Stunke eller aabne Ildsteder	17.
Gesimser af Træ	13.	paa Hjelsteg	17.
Gruber til Kreaturgødning	28.	Stalde	6.
Gaardspladsers Størrelse	21.	Svinestier	23.
—	22.		
H.		T.	
Hjørnebygninger	3.	Tages Hvide	11.
Hjørnebygningers Hvide	10.	Tagedækninger	12.
I.		Tagerender af Træ	13.
Ildsteder i Brænderier, Bryg-		Tagerender til nye Bygninger	23.
gerier, Sæbesyderier og Sa-	16.	Trapper	14.
brikker		— udvendige	4.
K.		U.	
Karnapper	5.	Udhuse	6.
Kjældermedgange	4.		
Kjældere til Beboelse	24.	V.	
Køller	18.	Vandledninger	20.
Køgeindretninger paa Hjel-		Vinduer, udvendige	5.
steg	17.	— i Brandgavle	8.
Køstalde	28.	Vindmøller	30.

Uddrag

af

Lov om Brandpolitiet paa Landet

og det nærmest dermed i Forbindelse staaende Bygningsvæsen
af 2den Marts 1861.

Kap. 1. Regler for Bygningers Opførelse paa Landet. § 1. Naar et Sted, hvorved her fortaaes en Gaard, et Huus eller en Samling af Bygninger, bestemte til selvstændig Bedrift, af nyt opføres paa Landet, skal der imellem et saadant Sted og ethvert andet Sted være følgende Mellemrum: 1) 5 Alen, naar begge Steder ere opførte af Muur, stampet Leer eller Muur- og Bindingsværk med ildfast Tag og Ydervæggene ikke ere beklædte med Bræder eller andet ildfængende Materiale (ikke brandfarlige Bygninger); dog kunne saadanne Steder endog bygges umiddelbart op til hinanden, naar de adskilles ved en Brandgavl, 2) 50 Alen, naar begge Steder ere opførte eller beklædte med brandfarligt Materiale, eller ere dækkede med ildfængende Tag (brandfarlige Bygninger), og 3) 20 Alen, naar det ene Sted ikke er brandfarligt og det andet er brandfarligt. Bestaaer et Sted af baade ikke brandfarlige og brandfarlige Bygninger, maa ingen af disse komme Nabostedet eller sammes enkelte Døle nærmere, end det er tilladt efter enhver enkelt Bygningsmaade. Herfra undtages dog saadanne smaa Skure og desl., der med Taget ikke ere over $4\frac{1}{2}$ Alen høje og intet Ildsted indeholde. Afstanden regnes stedse i lige Linie fra Bælg til Bælg. § 2. Enhver Brandgavl, der adskiller en Bygning fra Nabostedet, skal være Grundmur af mindst een Steens Tykkelse og række 6 Tom. over Taget, samt være udsjæget med Kalk eller Cement, forsaavidt den er udsat for Veirligets umiddelbare Paavirkning. Ingen Drager eller andet Træværk maa lægges dybere ind i en saadan Gavl end Murens halve Tykkelse, og maa der i samme kun anbringes Nabninger med Jernbor i Jernramme. En Brandgavl kan isvrigt være fælles for to til hinanden stødende, til forskjellige Eiendomme hørende Bygninger, naar den, foruden at opfylde de ovennævnte Betingelser, er forsvarelig forbunden med begge Bygninger, og der ved tilhørende Deklarationer er erhvervet Sikkerhed for, at den ikke kan borttages af nogen af Eierne, saalænge een af Bygningerne endnu staaer. § 3. Bælg-, Tjære-, Jernis- og Tranfogier, Tegls- og Kalkovne samt Vindmøller maa ikke opføres nærmere ved anden Mand's Grund end 50 Alen, medmindre Naboen dertil giver sit Samtykke. Ved Vindmøller maa desuden kun Møllerhuset opføres enten i umiddelbar Forbindelse med Møllen eller i en kortere

Afstand end den onnmeldte. Stubmøller og lignende lavstaaende Møller, saavel de nuværende, som de fremtidige, skulle være omgivne af et Stakit eller andet forsvarligt Hegn udenom Byngeslaget. § 4. Bygninger, som ere bestemte til Opbevaring eller Tilberedning af Fyrvarerisager, maae ikke fra nyt af anlægges indenfor 100 Alens Afstand fra anden Mandes Grund, og ei heller indenfor denne Afstand fra nogen Bygning, der benyttes til Beboelse, selv om den henhører til samme Eiendom. Bygninger, bestemte til Opbevaring eller Tilberedning af Krudt, maa istun anlægges efter særlig Tilfaldelse af Justitsministeriet. § 5. Naar Nogen vil gjøre en Tilbygning til sit Sted, komme de samme Forskrifter med Hensyn til Afstanden af Nabostedet og Bygningsmaaden, som gjælde for nye Bygningers Opførelse, til Anvendelse, medmindre Tilbygningen ikke kommer Nabostedet nærmere end selve Bygningen, og ikke er af ringere Bygningsmaade med Hensyn til Brandsfare end denne. § 6. De i det Foregaaende indeholdte Bestemmelser om Afstande og Bygningsmaader finde ogsaa Anvendelse paa de Steder, der gienopføres efter at være heelt afbrændte eller nedbrudte, forsaavidt den til Beboommendes Naadighed staaende Byggegrund tillader det; i modsat Fald, eller naar kun en Deel af Stedet er afbrændt eller nedbrudt, selv om denne Deel udgjør en selvstændig Bygning, kan den opføres paa samme Plads og med samme Bygningsmaade som hidtil. Ved Gjenopførelse efter Ildbrand eller Nedbrudelse af de i §§ 3 og 4 nævnte Bygninger, maa ingen Afgjælsse finde Sted fra de i disse Paragrafer fastsatte Afstande. § 7. Straataffede Bygninger maa ikke anbringes nærmere nogen Jernbane end 70 Alen fra sammes Midte. § 8. Over de Dele af en Bygning, hvori færdes med Ild eller Lys, saasom Beboelsesværelser, Forstue, Kjøkken, Bryggers, saavel som over Værksteder, hvor der færdes med Ild eller Ict antændelige Gjenstande, bør være et forsvarligt Loft. Dog er saadant ikke nødvendigt i teglhængte Bygninger, naar Loftskrummet over de nævnte Dele ved forsvarligt Skillerum er adskilt fra det øvrige Loftskrum. Ligeledes skulle disse Lokaler være forsvarligt adskilte fra Udhvsnstæiligheder eller andre Rum, hvor der henlægges eller opbevares ildsængende Gjenstande. § 9. Ildsteder i Kjøkkener, Bryggerier og deslige skulle have en muret Underbygning samt murede eller Metal-Skapper, hvis Røgfang idmunder i Skorsteensrøret. Hvor Luen kan spille paa aabne Ildsteder, skulle disses Vægge være $8\frac{1}{2}$ Tomme tykke, dog maa mindre murede, saafaldt aabne Kalkelovne kunne være indskrænkede til den halve af den angivne Maartykkelse. I Skorstenen maa med Undtagelse af Skorsteenshamre intet Træværk anbringes, ligesom Gulvet foran i 18 Tommers Afstand heller ikke maa være af antændeligt Materiale. Kalkelovnrør maa ikke anbringes nærmere ved Træværk end 6 Tommer. De skulle ledes ind i Skorstenen og maa ikke føres igennem Binduer eller Vægge ud i Luften. § 10. Skorsteensrør, der tjene til Afledning af Røg fra Kjøkkenildsteder, Kalkelovne og Kamener, skulle, naar det er nødvendigt, at Skorsteensfejeren ved Rensningen gaaer igennem dem, overalt være af mindst $\frac{1}{2}$ Steens Grundmuur, og have et indvendigt Gjennemsnit af 18 Tommer i Kvadrat eller af 16 og 20 Tommer i de 2 Retninger, naar en anden retvinklet Form foretrakkes, samt være forsynede med en i enhver Henseende forsvarlig Rensningsdør af samme Lysning. Hvor Røret gaar igennem

Væskelag eller andre Bygningsdele, skal dets indvendige Side holdes mindst $8\frac{1}{2}$ Tomme fjernet fra alt Tommerværk og ildsængende Materiale, ligesom et saadant Rør ikke maa paneles, forskales eller gives Betræk paa Blindlister. Røret maa være opført enten fra Grunden af eller hvile paa en Hvalvning mellem to Grundmuure eller paa et andet brandfrit Underlag, og maa det i intet Tilfælde kunne komme til at hvile paa Bjælkerne. Det skal ogsaa være tilladt at udtrage disse Rør fra en Grundmuur. Naar Rørene trækkes i en Istraaf Retning, skulle deres lodrette Sider være understøttede af en Istraaf Retning, skulle deres lodrette Sider være understøttede af en Stol, forsynet med en tøm Muursteen paa Pladen mellem Stolen og Røret, dog maa den Istraaf Retning ikke danne en større Vinkel med den lodrette Linie. Istedetfor de ovenomhandlede 45 Grader med den lodrette Linie. Istedetfor de ovenomhandlede lede Skorsteensrør skal det være tilladt ogsaa at benytte juævne Rør, der renses med Snorredbstaber. Det overlades iøvrigt Justitsministeriet at give de nærmere Forskrifter angaaende disses Indretning. Om endog et Skorsteensrør iøvrigt opføres af raa Steen, bør dog stedse Skorsteensrøret indtil 1 Alen under det Sted, hvor Røret gaaer igjennem Taget, være af brændte Steen og række mindst 1 Alen op over Tagryggen. Forsaavidt noget Skorsteensrør gaaer igjennem Rum, der benyttes til Opbevaring af Foder eller andre ildsængende Gjenstande, skal der udenom det anbringes en Kamme eller et Træværk 1 Alen fra Skorstenen, for at forhindre de ildsængende Gjenstande fra at komme i Berørelse med det. § 11. Enhver Bygning, som opføres eller indrettes til et Fabrikværk, der er særdeles brandsfarligt paa Grund af stærk Anvendelse af Ild eller Bestaenheden af det Materiale, som der forarbejdes eller opbevares (herunder indbefattet Brandveivnsbrænderi saavel som store Bageri, Bryggeri og Maltgjørereri), eller hvori bruges Dampmaskine, skal, naar den ikke er fjernet over 100 Alen fra nærmeste Nabosted, opføres som ikke brandsfarlig Bygning. Fabrik eller Dampskorstenen, skal altid være mindst 10 Alen høiere end noget ildsængende Tag indenfor 20 Alens Afstand. Med Hensyn til Dampmaskiner har det iøvrigt sit Forblivende ved 2. 12te April 1851. § 12. Bagerovne skulle være af mindst $12\frac{3}{4}$ Tommers Dykkelse, naar de opføres af brændte Steen og 17 Tommers Dykkelse naar de opføres af raa Steen. De skulle anbringes saaledes, at de kunne eftersees fra alle Sider, og maa intet Træværk findes nærmere ved Ovnen's indvendige Side end 22 Tommer. Nye Bagerovne i Landbagerier skulle altid forsynes med dobbelte Hvalvninger. § 13. Koller skulle rundtom være af Grundmuur, mindst $8\frac{1}{2}$ Tomme tyk. Gripen skal overalt være af samme Dykkelse, og Kollen være forsynet med Flager af Metal eller brændte Kollasteen. Intet Træværk maa anbringes nærmere ved Kollens indvendige Side end 18 Tommer. Dog skal der under Kollen ikke være indbefattet saadanne Indretninger, som til Hvuvsbrug anbringes i selve Skorstenen. § 14. Enhver Bygning, hvori indrettes Smedie, skal i Byerne og indenfor en Afstand af 50 Alen fra anden Mandes Bygning være teglhængt. § 15. Slunte eller Stikfornene, anlagte paa Tra-Bjælkelag, samt vandrette Skorsteensrør, hvilende paa Løfter, saavel som Ildsteder umiddelbart under Stænge, Tag af Straa eller andet ildsængende Materiale forbydes aldeles og skulle, hvor de foresindes, inden 10 Kar være affastfæede. § 16. Enhver er pligtig at vedligeholde sine Bygninger og de i samme værende Ildsteder og lignende Indret-

ninger overensstemmende med nærværende Lovs Forskrifter, og maa der, naar et Sted paa Grund af sin Beliggenhed er opført efter Forskrifterne i § 1 Nr. 1, ikke senere ved det foretages nogen Forandring, hvorved den saaledes tilføjede Brandfikerhed forringes. § 17. De i §§ 8 til 16 forestvorne Regler skulle ikke blot komme til Anvendelse ved Opførelsen af nye Bygninger eller ved Anbringelsen af nye Indretninger af den i de enkelte Paragrafer ommeldte Art i ældre Bygninger, men tillige med Hensyn til de Dese af ældre Bygninger eller de deri af den omhandlede Slags værende Indretninger, der efter Ildbrand undertages Ombygning. Derimod skulle disse Regler ikke komme til Anvendelse paa Steder, hvis Taxationsværdi ikke er over 300 Rd. (600 *K*), naar de ligge over 300 Alen fra ethvert andet Sted. § 18. Amtmanden kan efter Indstilling af vedkommende Sogneforstanderskab meddele Fritagelse fra de i det foregaaende forestvorne Bestemmelser, forsaavidt Hensynet til den offentlige Sikkerhed tilsteder det, og de stedlige Forhold gjøre saadant nødvendigt. § 19. Naar Nogen efter nærværende Lovs Kundgjørelse opfører en ikke tidligere opført Bygning eller i en Bygning gjør nogen Indretning, som er i Strid med de i det foregaaende indeholdte Bestemmelser, bliver han for saadan Overtrædelse ved Politiretten at ikjende en Bøde af 2 til 50 Rd. (4 til 100 *K*). Derhos skal han ved Dommen under en daglig Bøde tilpligtes, inden en af Retten bestemt Frist, at foranstalte den ulovlig opførte Bygning nedreven eller den lovstridige Indretning borttagen eller tilbørlig forandret, medmindre han herfor fritages af Justitsministeren efter et derom gjennem Retten indgivet Andragende. Desuden bliver han at idomme jærlig Straf efter Lovgivningens almindelige Bydende, saafremt han har overtraadt et af Politiet nedlagt Forbud mod den ulovlige Bygnings eller Indretnings midlertidige Afbenyttelse, hvilket Forbuds Efterlevelse i fornødent Fald kan fremtvinges med Magt. Har Bygherren overdraget Arbeidet til een eller flere Haandværkere, gaaer Ansvaret over paa disse, medmindre han udtrykkelig har paalagt dem at udføre Arbejde saaledes, som seet er.

Adresser og Avertissementer.

Hans Heide,
Bugholms Teglværk ved Horsens,
 anbefaler forskjellige
Teglværksfabrikata,

saasom:

Facade-, Form- og Svælvvingsteen,
Tægsteen
 samt
graa og røde Mønsteen,
 i forskjellige Former til Tegl-, Spaan- og Skifertag.

Forskjellige Sorter
Brønd- Krybbe- og Aileledningssteen,
presfede Gulv- og Falsgulvsteen
 samt
riflede Trottoirsteen
 i forskjellige Haardheder.

Graa og gule Gulvfliser,
 firkantede, sexkantede og ottokantede.

Drainrør
 i forskjellige Dimensioner indtil 9" i Lysning,
 m. m.

Illustreret Priisfortegnelse sendes paa For-
 langende, og Forespørgsler besvares pr. Omgaaende.

Overhoved Teglværk

(Struer)

leverer gode og smukke

røde Muursteen,

deriblandt ogsaa pressede, der egne sig særlig til Anvendelse i vedkommende Bygningss Façade.

Formsteen

leveres efter Bestilling.

Værket vil kunne effektuere Ordre til enhver Tid, og Transporten er særdeles bekvem, da Værket ligger umiddelbart ved Jernbane og Struer Havn.

Ordre indsendes under Adresse:

Overhoved Teglværk, Struer,

eller

Øhrz. Dige & Buemann,

Skive.

B. Rousthoi,

Stenderup Teglværk ved Horsens,
leverer følgende

Teglværksvarer:

Presfede røde, gule og graa **Muursteen**,
massinformede (overskaarne) **do. do.**,
Munkesteen, røde, af forskjellig Størrelse,
Formsteen og Gulbmønstre efter Tegninger,
Muur- og Formsteen, **glasfede**, forte, brune,
gule, grønne eller andre Farver,
Tagsteen, røde, graa samt **fort-glasfede** af almindelig Form.

Fortrinlige **Munketagsteen** faaes paa Bestilling.

Fra

Teglværkerne

Bækholm og Danstrupbundgaard
anbefales:

Smukke røde haandstrøgne og pressede

Muursteen,

Brøndsteen,

Kirkesteen samt Formsteen.

Stenene leveres om ønskes i Jernbanevogn ved Randers, Strømmen og Ulstrup Stationer samt ved de forskjellige Lossepladser i Gudena.

S. BALLE & SØN.

Sophienlunds Teglværk

(ligeoverfor
Ulstrup Station)

anbefaler

røde Muursteen,

haandstrøgne og pressede.

Tagsteen, Brøndsteen, Krybbesteen og Drainrør
med Lysning fra 1 $\frac{1}{4}$ " til 8".

Munke-Muursteen og Munketagsteen leveres efter
opgivet Maal og Form.

Erik Biering.

Aarhus Kalkværk

og

Horsens nye Kalkværk

leverer til enhver Tid uden Forudbestilling
friskbrændt Glatved Steenkalk,

veiet à 240 Pund Tønden, i større og mindre
Partier paa alle jydse Jernbanestationer til Ti-
dens billigste Priser.

Glatved-Kalken er den fedeste og bedste
samt tillige forholdsvis billigste jydse Kalksort og
giver ved Lædsning det største Udbytte.

Kalken leveres kun brændt af Steen fra Katholm
Kalkbrud ved Glatved Strand, hvorfra vi ogsaa anbefale
prima Glatved Kalksteen leveret frit ombord.

Fabrikken

Glatved, Randers,

Kalkværk, Kokes og Cindersfabrik,

er stadig forsynet med

friskbrændt Glatved Steenkalk,

som leveres i større og mindre Partier til Tidens bil-
ligste Priser, saavel ved Værket som paa Jernbane-
vogn i Randers.

Glatved Kalken er den Kalksort, der giver størst
Udbytte i lædsket Tilstand og derfor forholdsvis den
billigste Kalksort.

Fabrikkens **Kokes** har vundet stærk Indgang og
foretrakkes af de fleste fremfor Gasværkskokes.

Mønsted Kalkværker.

Post- og Telegrafadresse: pr. Sparkjær Station.

Mønsted Kalken, som er den billigste brændte Kalk, der fortiden produceres i Danmark, leveres kun i fuldkommen velbrændte Varer.

Efter Hr. B. Steins Analyser over Glatved, Faxe og Mønsted Kalk er Forholdet følgende:

	Glatved Kalksteen.	Faxe Kalksten.	Mønsted Kalksteen.
Kalk	54,92	54,41	55
Magnesia	0,79	0,14	0,65
Jernilte, Leerjord	0,20	0,10	0,60
Kulshyre og andre i Saltshyre op-			
løselige Stoffer	43,29	44,90	43,22
Sand og bunden Kiselshyre....	0,80	0,45	0,53
	100,00	100,00	100,00

Kalken svarer til kulsur Kalk ... 98,09 97,06 98,93

Brændingernes Gjennemsnitsvægt er fortiden mindst 210 $\mathcal{M}$. pr. Td., og overstiger denne Vægt den tidligere ei lidet som Folge af, at Værkerne nu udelukkende bruge Kul til Kalkens Brænding.

Ved Prøvelædstning, foretaget i Aarhus, lædskedes af 1 Maal Mønsted Kalk ligesaa meget som af et tilsvarende Maal Glatved og Faxe Kalk.

Ved Lædstninger, der jevnlige foretages i Mønsted, lædskes af 1 Td. brændt Mønsted Kalk i Reglen 16 Stpr., undtagelsesviis 17 og 18; 16 Stpr. lædsket Kalk tør derfor anses som Minimum af 1 Td. Mønsted Kalk.

Kompetente Bygmestres Erklæring gaar ud paa, at Mønsted Kalken er meget seeb, og at den fortrinsviis egner sig til Pudstning.

Prisen fortiden (1883):

2 $\mathcal{R}$ 75 $\mathcal{L}$ pr. Td. ved Dvnen,

2 - 90 - - i hele Vognladninger à 60 Tdr.
ved Lundgaard Sidespor.

Grenaa Kalkværk,

Grenaa,

leverer daglig friskbrændt Muurkalk og Gjødningskalk til meget billige Priser.

GRENAA KALKEN,

der sorteres meget strængt, er anbefalet af en Mængde Fagmænd.

Grenaa Kalken

har, efter en i 1875 i Aarhus foretagen Prøve over 5 forskjellige Kalksorters Bindekraft, viist sig at være den stærkeste.

GRENAA KALKEN

lædsker noget langsomt, derfor anbefales det ikke at komme for meget Vand paa Kalken, før den er i Kog; men saasnart den er i Kog, kan den udvøres i en betydelig større Vandmængde end andre Kalksorter, og tager følgende mere Gruus.

Grenaa Kalken

kan strax efter Lædskningen bruges til at pudse Vægge og Gibstække med, uden at man risikerer at Putsen springer, da Kalken ikke efterlædsker.

For at faae fuldstændig reenkaldet Kalk er det at anbefale, at man i Lædskøbenaens Udløb anbringer en Rist eller fastsømmer et Stykke Træ af c. 3 Tommers Højde.

Ordres modtages af Værket, hvorhos der trindt om findes Agenter, som ogsaa modtage Ordres.

Genaa. Skalkveerks

nu saa fortrinlig anerkjendte og for dens umaaedelige
Styrke saerlig bekjendte

Murkalk,

der anvendes over hele Landet og strax efter Lædsningen
kan bruges til Suds, samt betinger meget Smuds, saaes
efter Ordres til Væsket eller dets Forhandlere.

Enc-Agent for Vendsyssel er Branddirektor Koch
i Hjørring.

For saavidt mulig at forebygge Forvexling af
den af os forhandlede

(Lossius) Stettiner Portland Cement
med andre lignende Mærker, tillade vi os at meddele,
at alle Tønder foruden Fabrikkens Mærke skulle være
forsynede med en hvid Etikette paatrykt:

Eneforhandling for Danmark

hos

WILLIAM ANDERSEN & CO.

KJØBENHAVN

Overgaden n. Vandet 33.

Vi benytte Leiligheden til at henlede Opmærksom-
heden paa, at denne Cement i en lang Aarrække er
anvendt heri Landet til mange offentlige og private
Byggeforetagender saasom: „Kjøbenhavns Søforter“,
„Kjøbenhavns Byggeselskabs Bygninger“, „Søkortarki-
vet“, „Holmens Kirke“, „Slotskirken“, „Christiansborg
Slots Afpudsning“, „Brobygningerne ved Holmens Bro“,
„Højbro“, „Kvægtorvets Bygninger“, „Jernbanebroerne
over Frederiksholms Kanal og Børsgraven“, „Damp-
færgen Nyborg“, „Jernbanebroen ved Masned-
sund“ m. fl. og er der ved dens Anvendelse aldrig
indtruffet nogetsomhelst Uheld.

Cementen leveres af os i større og mindre Partier
paa de forskjellige Byggepladser heri Byen, og i Pro-
vindserne frit ved Bolværk eller Jernbanegaard, til
Dagens billigste Priser, og bibeholder Fabrikken paa
vor Anmodning i Forbrugernes Interesse den hidtil-
værende største Pakning af c. 380 Pd. Netto pr. Tønde.

WILLIAM ANDERSEN & CO.,
Kjøbenhavn C.

Axel Prior

(forhen Prior & Thorsen),

Kjøbenhavn, 33 Bredgade 33, Kjøbenhavn,

fører Lager af

Bygningsartikler,

deriblandt

Baandjern, Blikplader (Charcoal og Coke), **Bly** i Plader og Blokke, **Cement, Komposition** til Beklædning af Dampkjedler og Rør, **Glas, Gulvfliser** i stort Udvalg, **Trottoirsteen** af Haardhed som Granit, **Vægfliser, ildfast Tegl, Leer** og **Gruus, Jernplader, Jerntraad** til Hegn, Halm-tage og Muurarbejde, **Jernrister** til Slamkistebrønde, **Skorsteensrensedøre, Ko- og Svinekrybber**, saltglasserede og af ildfast Tegl, **Malervarer, Rundjern, saltglasserede Rør** og Slamkistebrønde, **Skifer, Søm, Kinnekulle-Rendesteensbunde, do. Trappesteen** og **do. Kantsteen** langt billigere end Granit, **Trappesteen, Sokkel- og Bordursteen** af **Granit, Tagpap, Isoleringpap, Korkasfalt, Tagsteen, Falstagsteen** (see modstaaende Side), **Tagvinduer, Tin, Tækkenaale, Tørreovnsfliser** og **Zink** til Dagens laveste Priser for lignende Kvaliteter.

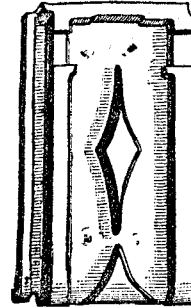
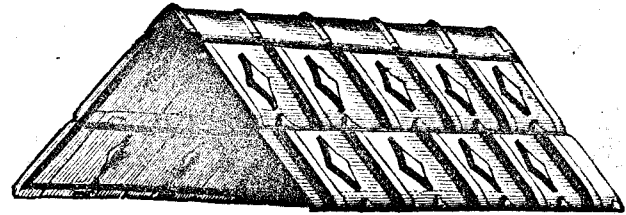
Anm. Med Hensyn til Korkasfalt og Korkisoleringspapper see iøvrigt Pag. 154—156.

Axel Prior

(forhen Prior & Thorsen),

33 Bredgade 33,

Kjøbenhavn.

Falstagsteen

anbefales

som et smukt, praktisk og
fortrinligt
Tagdækningsmateriale.

Falstagsteen ere pressede og brændte af Leer som almindelige Tagsteen.

Falstagsteen ere billigere pr. □-Alen end almindelige Tagsteen, Spaan og Skifer.

Falstagsteen ere c. 30 pCt. lettere pr. □-Alen end almindelige Tagsteen med Understrygning, fordi

Falstagsteen ikke understryges, og

Falstagsteen fordre derfor ikke nogen Vedligeholdelse.

Falstagsteen have i flere Aar været brugte i Udlandet samt i Jylland.

Falstagsteens Tage ere ligesaa tætte som almindelige Tagsteens Tage.

Falstagsteen kunne bindes med Jerntraad til Lægterne.

Falstagsteen kunne lægges paa 2 $\frac{1}{2}$ Alens Fag og Spaanlægter, og

Falstagsteen kunne derfor med Fordeel navnlig anvendes til Landbrugsbygninger, hvor Spaantage skulle omlægges.

Rygningssteen, halve Steen, Tagvinduer og Glastagsteen
haves.

See forøvrigt „Ugeskrift for Landmænd“ 1882, II, S. 258.

Udsalg

findes i de fleste Byer over hele Landet.

Hovedagenturet for Danmark:

M. Kleisdorff, Axel Prior.

Randers.

(forhen Prior & Thorsen),
Bredgade 33, Kjøbenhavn K.

Randers

Aktie-Tømmerhandel,

Lager og Kontor:

Brødregade Nr. 7,

anbefaler

sit fuldstændigt assorterede Lager

af

alle Bygningsmaterialier

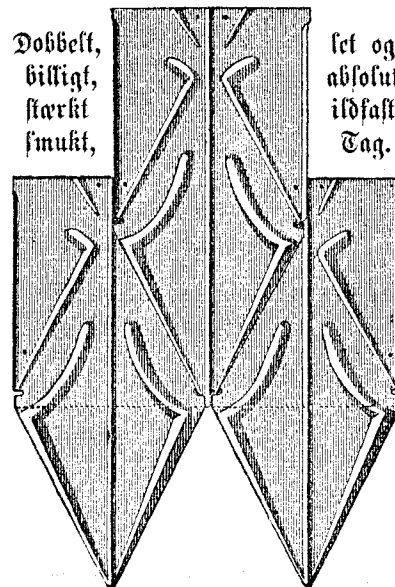
til Tidens billigste Priser.

Særlig anbefales

pommersk Fyrre- og Egetømmer

i alle Dimensioner.

Bestillinger modtages paa Muursteen,
 saavel almindelige som pressede Façadesteen,
 fra **Floes Teglværk.**

Patent Metal-Tagplader.

Guldmedaille 1878 i Paris.

Dette udmærkede Materiale, der alt i flere Aar har været anvendt i Amerika, England og mange andre Steder, hvor det overalt har vundet Bifald, anbefales Hver. Bygherrer og Bygmestre.

Udførlige Oplysninger med Prisopgave sendes paa Forlangende.

David Metz, Randers,

Ence-Agent for Jylland, Fyen og Norge,
 for **The Anglo American Roofing Company's**
 Fabriker i Amerika og England.

Hovedoplag hos **Randers Aktietømmerhandel,**
 Randers.

Forhandlere findes i alle Byer.

Rampmann, Møller & Herskind,
Aarhus.

Lager af

bedste engelske saltglasserede Steenrør
og Forbindelsesstykker

i alle Dimensioner fra 2" til 24" i Diameter.

Slankistebrønde.

Glasserede Kokrybber og Svinetruge.

Portland Cement af prima Mærker.

Bedste engelske ildfaste Muursteen, Kilesteen, Formsteen,
Kakkelovnssteen, Bagerovnsfliser etc.

Engelsk ildfast Leer.

Patent-Korkasfalt

og almindelig

kunstig Asfalt til Bestrygning.

Prima Tagpap i 3 Tykkelser.

ISOLERINGS-PAPPER.

Lægning af Asfaltgulve, Trottoirer etc. samt Op-
lægning af Tagpap besørjes under Garanti til billigste
Notering.

Rasm. Holbeck & Son,
Odense.

Lager en gros af:

Port Madoc Tagkifer **bedste** Sort.

Johnsons & Stettiner Portland Cement.

Ildfaste Muursteen, Fliser og Leer.

Bestfalkt og Steffordshire samt svensk Jern i faavel

□, o, fladt og Hacon.

Fjeder-, Støbe-, Sage-, Blærestaal samt Staalplader.

Støbte og trukne Jernrør til Vand- og Gasledninger
med dertil hørende Fittings.

Zink, Tin og Bly i Bløtte og Plader.

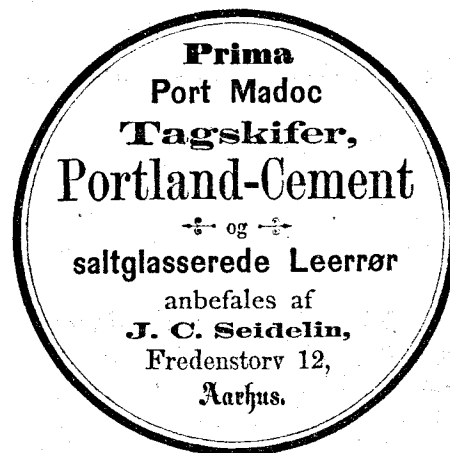
Messingrør, Jernfjæder, Malervarer.

Fajancefliser til Beklædning af Vægge etc.

Stiferplader.

til Solbænke, Bisjovs, Drivhuse etc.

leveres i alle Breder, Længder og Tykkelser.

F. Gottlieb,

Kjøbenhavn.

Specialforretning Tagskifer,

Lagerplads Østerfarimagsgade 2

(ved Siden af Botanisk Have).

Største og billigste Lager af prima Portmadoc Tagskifer i alle Dimensioner, saasom: 26 × 16" — 26 × 15" — 24 × 14" — 24 × 12" og 20 × 10", engl. Maal.

Endvidere føres paa Lager: Skiferplader, blaa og mørke-røde, i alle Størrelser. Solbænke af Skifer i alle Længder og Breder, ½", ¾" og 1" tykke. Patent-Skifertrykning. Galvaniserede Skifersøm. Zinkplader af Nr. 9, 10, 11, 12, bedste schlesisk Fabrikat. Alt til Dagens billigste Priser for lignende Kvaliteter.

Anmærkning. Det bedes bemærket, at Tagskifer i Reglen kunne faaes hver Maaned i hele Sommeren fra Skib, hvorved Prisen stiller sig en Deel billigere. Ordres til Effectuering fra Skib modtages derfor stadig, men bedes indsendte i god Tid.

V. BOYE & WATT

(AARHUS).

Lager af glasserede Leerrør, Kokrybber og Svine-truge, Pissoirs, Trottoirsteen, Kjøkkenvadske, Kvæg-vandingstruge, Grisetruge, gullandske Fliser, sorte og hvide Marmorfliser, Skorsteenshætter, Tagrygningssteen, ildfaste Steen, ildfast Leer, Bagerovnsfliser, Tagpapier, Asfalt etc. haves.

Eneforhandling

af „Hemmoor“ Cement og „Uetersen“ Cement samt Cementfliser til Gulve og Fortøge fra Cementfabrikken i Uetersen. Sidste ere meget

praktiske og billige.

ADAM PETERSENS

Imprægnerings-Anstalt

i Kjøbenhavn modtager Træ, Steen etc. til Imprægnering, er ved 13de Landmandsforsamling i Viborg tilkjendt

Sølvmedaille

og ved Industriudstillingen i Aarhus

Priemedaille.

Særlig anbefales **petriske Tagspaan**, saavel hověde som savede.

Uddrag af Anbefalinger.

Ifølge Deres Anmodning undlader jeg ikke at meddele at:

De **petriske Tagspaan** ere efter min Anskuelse de **bedst imprægnerede Spaan, man har.** Da de ere omhyggeligt sorterede, ere de kun lidet dyrere end almindelige Spaan og **bør ubetinget foretrakkes.**

Kjøbenhavn, den 16de Januar 1878. **Aug. Klein,**
Herr Adam Petersen. **Architekt.**

Hr. Grosserer Adam Petersen.

Efterat jeg i de sidste Par Aar har haft Leilighed til at benytte Petriske Tagspaan flere Gange, er det mig en Fornøjelse at kunne udtale, at de i **enhver Henseende har tilfredsstillt enhver Fordring til et Spaan-tag med Hensyn til Ensartethed i Fabrikation, Imprægnering og Sortering,** hvorved opnaaes, at et meget ringe Antal maa kasseres ved Oplægningen.

Kjøbenhavn i November 1877. **Chr. Abrahams,**
Architekt.

Tagspaansolie

til Overstrykning af Tage, som ere dækkede med almindelige svenske Tagspaan.

Ildgittre

til Halmtage.

Adam Petersen,

Sortedamsgade 1, Kjøbenhavn N.

Hillerød Savværk

anbefaler:

Maaletræspaan og
Egetræspaan

til Tag- og Molletækning.

Spaanene, som ere prisbelønnede flere Gange, tilvirkes og imprægneres paa Savværket og Ordre modtager sin

Hillerød Savværk, Hillerød,
og Hillerød Savværks Kontor:
Udstillingsbygningen Nr. 14,
Kjøbenhavn.

Bygnings- og Møbelsnedker
N. Laurfen,

Storegade Nr. 5, Randers,
anbefaler sig med

alt til Bygningsfaget henhørende,

der leveres i forholdsviis kort Tid efter Arbeidets
Størrelse og af sunde og tørre Materialier.

Tillige anbefales mit Lager af

færdige malede og polerede Møbler

i Mahogni og Røddetræ samt andre Træsorter. Det
bemærkes, at Alt er af eget Arbeide.

Bestillinger modtages og udføres nviagtig efter
Tegning.

Randers nye Tommerhandel

Rapt. Petersens Gaard i Hovmeden
og Slotsengen

anbefaler

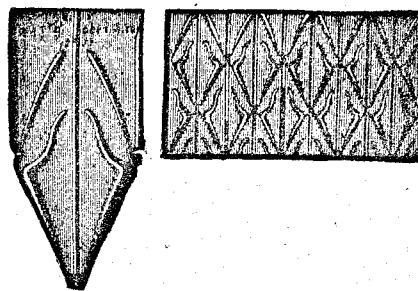
alle Slags Bygningsmaterialier,

samt

Mollesteen og Mollebygningstømmer.

Patent Tagplader

fra Konsul Steenbergs Hovedudsalg i Kjøbenhavn
anbefales til yderst billige Priser.

8. Udball: Døerflagsbog.

Aktieselskabet „Scandia“,

FABRIKKERNE I RANDERS,

leverer foruden

Jernbane- og Sporveismateriel

- fra de eleganteste Landauere til den almindeligste Arbeidsvogn.
- Hjul med bœiede Følg af amerikansk Hickory og af almindelige Træsarter.
- Vognfjedre af alle Slags og i alle Dimensioner.
- Damppløve, Damptærskewærker samt Meiemaskiner og Hesteriver etc. fra det med Scandia forenede Værk „Hoyard“ i Bedford.
- Ersestol-Stole og Sofaer af dansk Egetræ med Sæder, gjennemborede i smagfulde Mønstre, særdeles passende til Spisestuemøblement.
- Bygningstrædele saasom: Døre, Vinduer og Fodlister af Pragttræ til Herskabsbygninger, saavelsom af almindelige Træsarter til almindelige Bygninger. Af Pragttræsarter fremhæves: Italiensk og amerikansk Nøddetræ, ostindisk Teak, mexikansk Primavera, Newzealands Kaori, Michigan Pine etc.
- Herskabsmøbler af Eeg, Nøddetræ etc. i antik og anden Stil.

NB. Almindelige Bygnings-Døre, Indfatninger og Fodlister i gængse Størrelser haves i Reglen paa Oplag.

Nærmere Oplysninger paa Anfordring.

SKOLEBORDE

i 6 forskellige Størrelser,

konstruerede efter de nyeste Principer efter Anvisning af Dhrr. Doktor Iler-tel og Architect Fred. Levy, udføres med kort Varsel i større Antal.

Til Skoler med indskrænket Plads leveres tre, fire og femmands Skoleborde, konstruerede saaledes, at Eleverne kunne passere forbi hinanden. Prisen paa disse femsædede Borde stiller sig c. 7 $\frac{1}{2}$ Kr. pr. Elevplads.

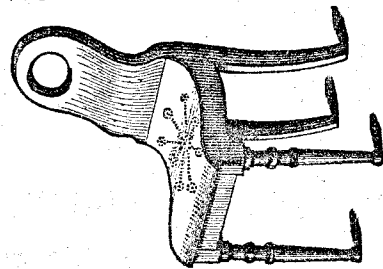
I vor Fabriksejendom, Adelgade 82, forefindes en Modelsamling af Skoleborde, Kathedre, Tavler etc.

Hofmøbelfabrikant

C. B. HANSENS

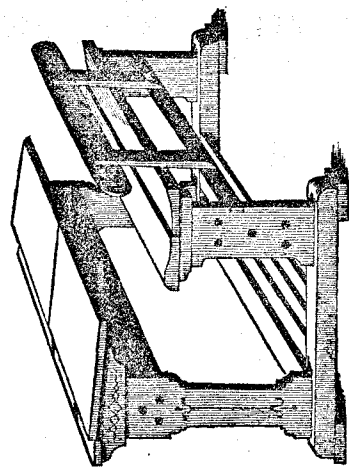
Støbtømrerment,

Holmens Kanal 2, Kjøbenhavn K.

14* Skolestol til Pigeskoler

Kr. 7.50.

Tomands Skolebord

Kr. 18.50.

J. C. Eriksen,

Burschegade,
København,

anbefaler af eget Fabrikat
alt til Bygningsbeslag henhørende.

Brand- og dirkefrie Jernskabe.

Frossfrie Jernpumper til alle Brønddybder.
Alt til Vandmeierier og Vandledninger
haves paa Lager.

Gas- og Vandledninger indlægges.

Reparationer udføres.

Alt til billigste Præis.

Jernbjælker

i alle gangbare Dimensioner haves paa Lager.

Med en Frist af cirka 6 Uger kunne Bjælkerne leveres direkte fra Fabrikken til betydelig billigere Priis end fra Lager.

Udførlig Priiskurant, Tegninger samt Beregning over Bæreevnen sendes paa Forlangende.

Jørgen Jensen,

Vestergade 16 og 30, København.

A. B. Reck,

Ingeniør,

Leverandør af Opvarmnings- og Ventilationsanlæg.

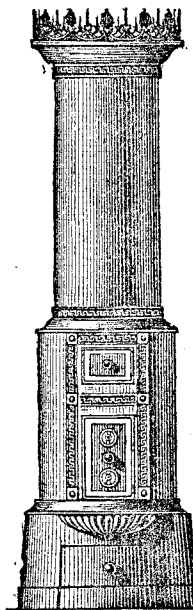
Thuresensgade 3, København K.
(ved Ørstedes Park).

Indlæggelse af **Varmeapparater** i Skoler, Kirker, Sygehuse, Banker, samt alle offentlige og private Bygninger, Indretning af **Dampkøkkener** og **Dampvaskerier**.

Varmeapparater ere leverede til nedeannævnte Bygninger:

I København:
Teknisk Selsk. Skole,
Kgl. Opfostringshuus,
Frk. Zahles Skole,
Krebs's Skole,
Schmiths Skole,
Lyngbys Skole,
Arbejderbanken,
Idiotanstalten,
Kgl. Porcellainsfabrik,
Ny russisk Kirke,
Hærens Laboratorium,

o. fl. a.

I Provindserne:

Kgl. Døvstummeinstitut i Fredericia.

Kommueskoler i Aalborg, Odense, Næstved, Horsens og Thisted.

Raadhusene i Odense, Veile, Svendborg, Helstebro og Rudkjøbing.

Kirkerne i Assens, Kjøge, Grenaa og Odense.

Sygehuse og Arbeidshuse i Fredericia, Næstved, Nyborg og Stege.

Herregaardene Østrupgaard paa Fyen, Gurrehuus paa Sjælland,

o. fl. a.

Min **Ventilationsovn** til Opvarmning af Skoler, Kirker, Sygehuse, offentlige og private Kontorer og Boliger i 5 forskellige Størrelser anbefales. Illustreret Priisfortegnelse med nærmere Meddelelse sendes paa Forlangende franco.

Forespørgsler besvares prompte.

A. B. Reck,

Ingeniør,

Leverandør af Opvarmnings- og Ventilationsanlæg.

Thuresensgade 3, København K.
(ved Ørstedes Park).

Kockums

MEKANISKE VÆRKSTED

i *Malmö*
udfører

alle Slags Darmeapparater

efter nyeste og bedste Theorier. Særlig fremhæves **Patent Central Calorifærer** til Opvarmning ved Hjælp af varm Luft, hvilke navnlig anvendes for større Bygninger, saasom Kirker, Skoler Theatre, Sygehuse m. m. og have opnaaet en stor Udbredelse i Sverrig, baade paa Grund af deres ringe Brændselsforbrug og tillige fordi de sikke en sund Fugtighedsgrad, Luftvexling og Ventilation.

Ogsaa fremhæves de saakaldte „Gurney'ske“ **Ovne**, som mest anvendes i mindre Landsbykirker, Vestibuler og Trappehuse i større Bygninger, mellemstore Skolelokaler m. v. og ere særdeles anbefalelige paa Grund af deres Evne til at tilveiebringe hurtig og kraftig Opvarmning. Disse Ovne benyttes ogsaa i stor Udstrækning i Sverrig.

Værkstedet udarbejder Overslag og Tegning for Indlægning af saavel ovennævnte Apparater som ogsaa for Opvarmnings-systemer med varmt Vand og med Damp og sender paa Begjæring Specialtekniker til Veiledning for Vedkommende, ligesom det ogsaa besørger Opstillingen af sine Apparater ved Hjælp af særlige dertil uddannede Monteurer, som tillige instruere om deres Pasning.

Kockums
mekaniske Værkstedes Aktie-Bolag,
Malmö.

I Valsede I

Jernbjælfker

til al Slags Bygningsbrug
i stort Dplag

hos

Johan Fich

i Kjøbenhavn.

Kontor og Dplag:
Nausensgade Nr. 23 B.

Profiltegninger
og Styrkeberegninger
meddeles paa Forlangende.

Sophus Berendsen,
Amaliegade 12,
Kjøbenhavn K.

Stort og velassorteret Lager

af

Jernbjæller og Jern.

Levering i nøiagtige Længder ved Indforskrivning fra Fabrikken udføres hurtig til Dagens laveste Priser.

Speilglasrunder

efter opgivne Maal til Butiks- og Baaningsbrug samt solvbelagte Speilglas leveres hurtig fra Fabrikken.

General-Agentur.

Engelsk og tydsk Stangjern og Plader, Staal, Gasrør, Gallavandsrør samt tekniske Artikler.

I Edw. J. Rahr, **I**
I Aarhus. **I**
Jernbjæller

til Bygningsarbejder haves paa Lager i de mest gangbare Dimensioner og Længder. Andre Dimensioner leveres efter Bestilling hurtigst mulig.

Jernrør,

trukne og støbte med Forbindelsesdele, til Gas- og Vandledninger, Pumper, Vandmeierier oc. haves steds paa Lager i stort Udvalg fra de **bedste Fabrikanter** og leveres til Dagens billigste Priser.

H. Rasmussen & Co.,
Frederiksgadens
JERNSTØBERI OG MASKINFABRIK,
Odense.

Fabrik og Lager af:

Kakkelovne og **Komfurer** til Dagens billigste Notering:
Specialitet: **Kirkeovne** i forskjellige Størrelser, **Varmeapparater** til **Kirker** og **Drivhuse**.

Agerdyrkningsmaskiner og **Redskaber,**
Dampmaskiner og **Dampkjedler,**
Patent frostfri Pumper.

M. P. Allerup,

Fernstøberi og Maskinfabrik,
Odense.

Specialitet:

Dampmaskiner, Dampkjedler, Landbrugsmaskiner,
Meierianlæg, Jerntougs-Transmissioner,
brændselsbesparende
Lufstovne og Varmeapparater etc.
for Kirker, Skoler og Drivhuse,
saavel som almindelige Raskelovne og Komfurer,
samt alt til Bygningsfaget hørende Støbegods,
Jernbroer, saavel store som mindre,
Omskibning af Kirkeklokker etc. etc.

D. Löwener & Co.,
Maskinfabrik & Fernstøberi,
Fabrikken,
Overgaden over Vandet, Nr. 6,
Christianshavn.
Fabrikkens Udsalg, Holmens Kanal Nr. 3, St.
(Theater Bygningen),
Sammeholm.

Raskelovne.
Høstesovne.
Kaminer.
Ventilationsovne.
Dampovne.
Skorstensindretninger.
Kjøkkenvaadske.
Vezandæer.
Åltaner.
Selændere.
Frappet.
Havebænke.
Borde.
Fabrikker.
Vaser.
Styggeovne.
Vinduer af enhver Art.
Kjybbet, Høstehke.
Dampmaskiner.
Locomobiler.
Dampkjedler.

Dampapparater.
Møllemolter.
Oliemolter.
Bænmolter.
Sommaskiner, amerik. Kon-
struktion.
Saugmaskiner.
Pumpeværker.
Brandpositer.
Hydrauliske og andre Pres-
ser.
Arbeids- og Værktøis-Ma-
skiner.
Åvælledevinger med alt Til-
behør.
Kraner, Spil og alle Slags
Heiseapparater.
Rønder, Rør, Soiler og alt
Slags Støbegods, hvortil
paa Forlangende leveres
Modeller.

Tegninger og Overslag leveres paa ethvert Arbeide
saavel som paa hele Fabrikantlæg.

Schmith & Marstrand, Fabrik

Vesterfælledvej 6,
Kjøbenhavn V.

Udsalg Vesterbrogade 2 C
(Næstved),

anbefaler sig med

A. B. Recks Patent-Ventilationsovne,

Magasinsovne, Komfurer,
Køgeovne, Badeovne,
Badekar, Styrtebadsapparater.

Alt Bygningsarbejde:

Soiler & Dragere, Sjernbjælkfælg,
Altaner, Sjerntage & Glasstage,
Trapper i alle Maal, Vindeltrapper i 3 Størrelser,
Gittere & Porte af Smedejern & Støbejern,
Opvarmings- & Ventilationsanlæg,
Dampfjølken & Vadsferier,
Tørrestuer, Desinfektionsovne,
Maskin-Anlæg, Kjelledninger,
Leier, Kemsfiver,
alt Sjernstøber- & Maskinarbejde.

Reparationer.

J. A. Hermansens Sønner, Næstved,

Jernstøberi & Maskinfabrik,

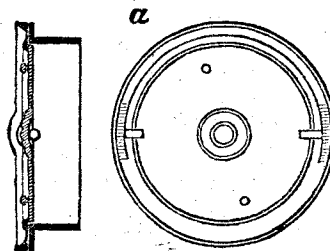
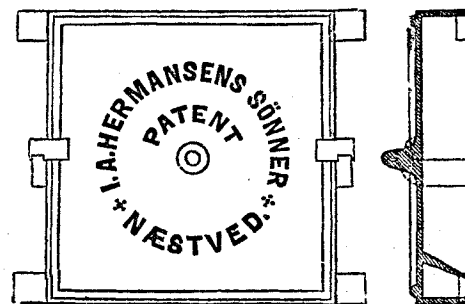
anbefale

alt til Faget henhørende

i smuk og solid Udførelse.

SPECIALITET:

Bygningsstøbegods.

Chr. Christensens Jernstøberi & Maskinfabrik

i Aarhus

anbefaler et stort og velassorteret Lager
af alt Bygningsarbejde i Jern,

saasom:

Kakkelovne i alle Størrelser og med de nyeste Forbedringer, hvoraf fremhæves Reguleringsovne, Ventilationsovne, Kirkeovne, Kogeovne etc. Fotografier tilsendes paa Forlangende.

Komfurer i alle Størrelser med og uden Stegeovn. Til større Eiendomme med een eller flere Stegeovne, Tallerkenrum etc., efter Tegning.

Vinduer, saavel til Tag, Stald og Kjælder, hvoraf navnlig stort Udvalg for baade større og mindre Landeiendomme.

Ventiler, Luffriste, Renserammer, Fyrrammer, Riste, Grubegyder, Rør, Bagerovnsrammer m. m. m.

Pumper, frostfrie, af bedste Konstruktion til enhver Dybde, med dertil hørende Ledninger etc.

Ringtrømler med løse Ringe i flere Størrelser. Oste-presser, enkelte og dobbelte.

Endvidere anbefaler Støberiet sig med Levering af: **Varmeapparater** (Caloriferer) til Kirker og andre større Lokaler.

Jerntrapper, saavel ligeløbende som Vindeltrapper.

Metal-Kirkeklokker, saavel nye som Omstøbning af ældre Klokker.

Staldinventarium af Jern, saasom Søiler, Spiltovne, Krybber, Krybbelister, Høhække, Svinetrug etc. samt Vandledninger til samme.

Gravgelændere i alle Størrelser. Fotografier tilsendes paa Forlangende.

Støbegods til Tegl- og Kakkelovne.

Maskinruller af bedste Konstruktion og forarbejdede af udmærket Materiale, samt alt andet Arbejde i Jern og Metal til billige Priser.

Dampmaskiner, Landbrugsmaskiner og Vandledningsanlæg.

Jochumsen, Nøddelund & Co.'s

Maskinfabrik, Jern- og Metalstøberi,

Randers,

leverer af eget Fabrikat:

Dampmaskiner, større og mindre, af nyeste og mest brændselbesparende Konstruktioner. **Dampanlæg** til Møller, Meierier, Vandledninger. **Lokomobiler, Tærskværker, Mølleværker, Vandsnegle og Pumper** til Udtøringsarbejder, **Brænderedskaber og Maskiner.**

Værktøismaskiner,

som Damphamre, Dreiebænke, Boremaskiner, Kraner m. m.

AGERDYRKNINGSMASKINER.

Alt til Bygningsfaget

henhørende **Jernstøber- og Smedearbejde**, Jerntagværk, Søiler, Trapper, Vinduer, **Pumper** til store Brønddybder, **Komfurer**, særdeles brændselbesparende, saavel mindre som meget store, med særskilte Stege- og Bagerovne. **Kirkeovne** med Luftvarme, almindelige **Kakkelovne.**

Varme- og Vandledninger udføres.

SMITHS

Jernstøberi og Maskinfabrik, Carolinegade, Randers,

leverer alle Slags Smedearbeide og Jernstøbegods til Bygninger.

Heel- og halvredne smedede Muurankere à 18 ø pr. st. Alle Slags Vinduer og Dørbeslag, Laase Hængsler etc. Jernvinduer til Kjældere, Stalde, Lader, Butikker, Koridorer etc.

Tagvinduer,

Kirkevinduer,

Luftriste, Luftventiler, Emklapper, Skorsteenslaager,

Staugaards Patent-Renselaager,

bedre og billigere end nogen anden Slags Renselaage,

Bagerovnslaager, Skorsteenslaager,

Grubelaager, Indmuringsgryder,

Kakkelovne og Komfurer

af alle nyere Konstruktioner.

Staugaards Patent-Kogekakkelovn

er den smukkeste og mest brændselbesparende.

Porcelain Magasinovne og Chamottekomfurer.

Meierianlæg, Dampmaskiner, Dampkjedler, Centrifuger, Kjærner, Tærskemaskiner, Hakkelsemaskiner, Havreknusere og alle andre

Landbrugsmaskiner.

Holstebro Jernstøberi

anbefaler største Udvalg af al Slags Støbegods henhørende til Bygningsbrug til billigste Priser; særlig fremhæves til nye Bygninger:

Luftriste,
Rense- og Indfyrringsdøre,
Bagerovndøre,
Ventiler,
Dampluger,
Jodstrabere,
Portruller,
Bogstaver og Tal,
Brændejern,
Røgkætter,

Høhætte,
Svinetruge,
Kjøkkenvaskte,
Jerntrapper,
Kjældergelændere,
Sættevogne,
Haffelsmaskiner,
Smøræltmaskiner,
Kjærner
til Haandkraft.

Jernvinduer

af alle Slags & Façons
til Stalde, Kjældere, Udhuse som til enhver Bygning,
hvor Jernvinduer anvendes.

Tagvinduer

til Skifer, Spaan og Teglfiteen.

Reguleringskøbne og alm. Kaffeløbne

med og uden Kogehul, samt
Komfurer i største Udvalg og smukke Monstre.

Jernpumper og Stor til Ledninger
fra $\frac{1}{2}$ " til 2" med tilhørende Fittings, havees steds paa
Lager til billigste Pris og leveres hurtig efter Bestilling.

Sæveborde, Bænke og Sofaer

i forskjellig Udvalg.

I de fleste af Byerne i Jylland havees Udsalg og
vil enhver Forespørgsel til Støberiet om Leverance af
Støbegods blive besvaret med billigste Prisopgave.

Leonh. Tang.

J. A. Michaelsen & Co.,

Store Kongensgade 40,
Kjøbenhavn K.

Specialitet for Bygningsforetagender.

Amerikanske Trykpumper og Sugepumper.

Alle Slags trufne og støbte Jernrør med
tilhørende Forbindelsesstykker.

Støbte Tagrender og støbte Aflobsrør.

Alle Slags Gashaner og Vandhaner.

Bolte og Mottrikker samt Skruer.

Patent Heisefallier med Sjæde.

Transportable Smede-Esler.

Dunkrafter til Løftning af Tommer.

Sampflanger

til Sprøiter og Hæbebanding.

Sprøiter til Hunsbrug m. m.

Priser med Tegninger

tilsendes franco paa Forlangende.

B. C. Petersen & Co.

(tidligere Haraldskjær Kobberfabrik ved Veile),
ved F. Reydt.

Horsens Blyvalseværk

anbefaler til Tækning

Bly og Kobber samt belgisk Zink i Plader
i alle Sorter og Dimensioner.

Priisfortegnelse

tilsendes paa Forlangende.

Gammelt Bly og Kobber tages i Bytte,

ligesom Bly- og Kobbertag oplægges af Fabrikkens Folk.

A.G. Lindstrøm,

Dekorationsmaler,

Nygade. Randers, Nygade.

anbefaler sig med alt til Faget henhørende.

UDKAST TIL DEKORATIONER

leveres paa Forlangende billigt.

Da jeg i en Aarrække har beskæftiget mig
meget med Kalkfarvedekoration i Kirker og andet-
steds under Hr. Architect Uldalls Ledelse, tillader
jeg mig særlig at henlede Opmærksomheden herpaa.

O. E. Sonne

i Nexø paa Bornholm
anbefaler sit i Aaret 1856 anlagte

GRANITBRUD OG STEENHUGGERI.

Alle Slags Granitarbejder leveres.

Til Gade-, Bro- og Havnearbejder:
Kantsteen, Bordursteen eller Fortogfliser,
Render, Løbere & Bindere, Dæksteen m. m.

Til Bygninger:

Sokler, Trapper, Portstolper, Dør- og
Vinduesindfatninger, Gesimser m. m.

Endelig udføres alle Slags monumentale Granit-
arbejder, saavel hugne, som slebne og polerede.

Alt til bestemte og billigste Priser.

Steen Borregaard,

Aalborg.

Værksted for

Steen- og Billethuggerarbejde,

udfører alt til Bygningsfaget henhørende i

Sandsteen og Marmor.

Lager af hvide og sorte Marmor-Sulvstiser,

ferdige til at nedlægge.

E. Nielsen^s MEKANISKE STEENHUGGERI

og

Marmorvare-Fabrik,

Nørrebrogade 44, København N.,
anbefaler:

Grav-Monumenter af poleret Granit, (spec. grøn),
Marmor og Sandsteen.

Marmor-Gravplader samt Inskriptionsplader i Form
af oplagen Bog og Pergamentrulle.

Polerede Marmorplader til Disker, Buffet, Borde,
Konsoller, Servanter, Vinduer, Væggebeklædning,
Skilte etc. etc.

Servante-Opsats og Toilet-Borde af hvidt og koul.
Marmor fra 18 $\mathcal{R}$ til høiere Priser.

Marmor-Kaminer med engelsk Jernovn, som forene
elegant Udseende med god Varmeevne fra 150 $\mathcal{R}$.

Marmor-Trapper, fiintslebne fra 3,50 pr. Alen til
høiere Priser efter Tykkelse og Arbejde.

Marmor-Fliser til Gulve, sorte, hvide og blaa, meget
stærke og billige, i alle gangbare Dimensioner,
samt gullandske Fliser.

Steen-Mortere af Marmor og Sandsteen til Huus-
holdnings-, Restauration- og Konditor-Brug.

Malerfliser og Løbere, fiintslebne, forskellige Dimen-
sioner.

Raa Marmor i Plader og Blokke i alle Dimensioner,
saavel hvidt, som koul. Marmor.

Desuden udføres.

Bygningsarbejde af Sandsteen, Marmor
og Granit, saasom Sokler, Gesimser, Solbænke,
Trapper, Dør- og Vinduesindfatning, Dæksteen,
Portaler, endvidere: Piedestaler, Døbefonter,
Sarkofager, Søiler etc.

Obs. Varerne leveres frit ombord eller Jern-
banestation; franco Sø-Assurance. Embal-
lagen beregnes billigt og godtgøres ved Returnering
i uskadt Stand. For Brud garanteres. Alle Fore-
spørgsler besvares prompte.

Alfr. Scheller,

Steen- og Billedhugger,
Nørrebrogade 52, Kjøbenhavn N.,
har aabnet et nyt Lager af

Gravmonumenter

i Granit, Marmor og Bremersteen samt
Plader i alle Størrelser,
ligejont ogjaa alle Ordre modtages paa

Bygningsarbeider.

Tegninger med Priiskurant udleveres gratis.

VESTERBROS STEENTAGPAPFABRIK,

FORHEN FRICHSEN & CO.'S FABRIK,

Fabrik: Vesterbrogade Nr. 139. **Kjøbenhavn**, V.   Kontor: Vestergade Nr. 2. K.

Tagpap i 3 Tykkelser af prima Kvalitet, **Cementkit** (Taglak) til Overstrygning af Tagpap Tage, **Mastix-papir** til Isolering i Breder, svarende til Muurtykkelsen, og **Asfalt** til Strygning af fugtige Mure anbefales billigst. **Lægning af Gulve** i Gaarde, Porte, Magasiner etc. udføres holdbart i kunstig og i ægte **Seyssei** og **Limmer-Asfalt**.

Overslag

gives over alle herhen hørende Arbeider.

Evers & Co.,

Steentagpap & Asfaltfabrik,

Kontor & Lager:

Nybrogade Nr. 12, Kjøbenhavn,
anbefale af eget Fabrikat

Steentagpap i 3 Tykkelser, **Taglak** (Cementfit),
Asfalt, **Mastixpapir** (Asfaltpapir) til Isolering osv.
Naturlig Asfalt, **Seyssei** og **Limmer**, **Goudron** osv.
Løsninger med Tagpap, **Overstrygninger**, **Reparationer** samt alle Slags Arbeider i Asfalt, som Lægning, Strygning osv. udføres ved velindøvede Arbeidere. Overslag gives paa alle Arbeider henhørende herunder. Num. Til Tagdækning anbefale vi Nr. 0 og 1, hvorimod vi fravaade Brugen af Nr. 2 dertil.

Lager af Bygningsmateriale.

Portland-Cement

af Mærkerne **Stern**, **Duistorp**, **Palhude**, **Solz-minden** og **Cimbria**. **Duistorp** i $\frac{1}{2}$ og $\frac{1}{4}$ Tonder.

Brandesteensbunde.

Gullandske Fliser,

flæbne og kanthuggede,

Fine Fliser til indvendig Brug af Höganäs, tydfk, Metlach og engelsk Tilvirkning, hvide, sorte og Mosaik, firkantede $\frac{1}{4}$ og $\frac{1}{2}$, jekantede $\frac{1}{4}$ og $\frac{1}{2}$.

Saltglaserede **Leerror**, **Hokrybber** og **Svinetruge**,

Ildfaste Materialier, **Steen**, **Leer**, **Grus** o. s. v.

Forhandlere i alle Byer, til hvem Ordre kunne indsendes eller direkte til

Evers & Co.,

Nybrogade Nr. 12, Kjøbenhavn.

Fabrikken

for

Patent-Kork-Asfalt,

Kjøbenhavn V.

Indehaver og Fabrikant:

Gottfried M. Ruben.

Kontor: Vesterbrogade 2 D, **Fabrik:** Ny Stormgade
leverer: (Hartmanns Plads)

Steen-Tappap

i Ruller à 15 □-Alen,

extra svære Kvaliteter:

Nr.	Vægt pr. Rulle c.	60—65	Al.	pr. Rulle	4 25
= 1,	—	50—55	—	—	3 50
= 2,	—	40—45	—	—	2 65

(Nr. 2 anvendes navnlig til Isolering.)

Forhandlere gives Rabat.

Fabrikken udfører Tækninger med Nr. 0 og 1 ved dens egne Arbejdere til følgende Priser:

Almindelig Tækning med Nr. 0	35—37	kr pr. □-Alen,
Liste	= = 0 42—45	=
Almindelig	= = 1 30—35	=
Liste	= = 1 35—40	=

i Forhold til Steilheden af Tagene.

Nævnte Priser gjælde for Tagene fuldstændig færdig belagte samt bestrognede med Kork-Asfalt 4.

Ved Arbejder i Provindserne tillægges Transport og Opholdsomkostninger, der beregnes billigt muligt.

For større Dækningsarbejder gives Moderation i Prisen.

Ordres modtages paa Fabrikken's Kontor i Kjøbenhavn: Vesterbrogade 2 D, hos Dhr. Axel Prior (forhen Prior & Thorsen), Bredgade 33 K samt ved Dhr. Forhandlere i Provindserne.

Fabrikken

for Patent-Kork-Asfalt,

Kjøbenhavn V.,

Indehaver og Fabrikant: Gottfried M. Ruben.

Fabrik: Ny Stormgade, **Kontor:** Vesterbrogade 2 D.
(Hartmanns Plads)

Forhandler Axel Prior, Bredgade 33.

Patent-Kork-Asfalt, en ny Isolationsmasse, hvorpaa er erhvervet 10 Aars Patent i Danmark, andre Lande i Europa, Amerika etc., udmærker sig fremfor enhver anden Art Asfalt, ved at den ikke alene er fugtigheds-, men tillige varmeisolerende. Korkens Tilfætning og fuldstændige Sammensmelten med Asfalten gjør Massen ualmindelig seig, elastisk og fast, samt idig med at den forringer Temperaturens Indflydelse paa Asfalten; den har ved disse sine Egenskaber strax ved sin Fremkomst vakt stor Opsigt blandt de mest ansete Sagmand i Bygningsverdenen, og der foreligger allerede nu de gunstigste Resultater med Hensyn til dens praktiske Anvendelse.

Patent-Kork-Asfalt egner sig særlig til **Gulvlægninger** af enhver Art, med ægte Ecksjel, Zimmer etc. etc., som **Bestrygningsmateriale** paa **Mure** afgiver den en ru Flade, hvorpaa Rudeen langt bedre fæster sig end paa **almindelig Asfalts** glatte Overflade; den danner et seigt og holdbart Lag, som tillige giver et fortrinligt Værn mod Kulde og Fugtighed.

Som **Paastrygningsmateriale** paa **Terrasser**, jaavel over som under Jorden, beskytter den disse mod Fugtighed og **Frost**.

Paa Vægge af Jern, Sten, Træ etc. beskytter den mod Grundfugtighed, Fugtighed fra Vanddampe i Luften og egner sig særlig til isolerende Lag i Mure, paa Fundamenter etc.

Isoleringspapper med Korkasfalt egne sig særlig til Isolering, ligesom Korkens Elasticitet forhinder dem i at **brække** og gjør dem langt **seigere** og **fastere** end de almindelige Mastixpapper og Asfaltplader.

Num. Med Hensyn til Korkasfalt og Korkisoleringspapper see iøvrigt Saa. 154—156.

A. Langballe & Co.,

Forretning i Artikler for Bygningsfaget,
Kunst- og Dekorationsartikler,
Kontor- & Udstillingslokaler

Nørre Boulevard Nr. 11,
Kjøbenhavn K.,

anbefale i Eneforhandling for Norden

fra Europas største og bedste Fabrikker:

Hvide, kulørte og rigt dekorerede

ægte Chamotte Porcelain-Ovne,

Kaminer & Komfurer, Kunst Majolika-Ovne og Kaminer,
Gulv- og Vægfliser samt Trapper i ægte böhmisk Mosaik,
tilligemed Mettlacher, gullandske, Granit og haardbrændte
Fliser m. v. Mælkeglas til Loft og Væg, Wienerberger
Bygnings- og Havedekorations-Artikler, Figurer, Vaser,
Springvand m. v.; veirbestandig Terracotta og Majolika,
franske Marmor-Kaminer, Kaminfeders, Majolika, Dekora-
tionsgjenstande, saavel til Bygningsbrug som til Stue-
Dekoration o. lign.

KUNST-GLASMALERIER,

slæbne brændte og sandblæste Glasruder, poleret og
upoleret Granit for Bygningsbrug og Monumenter.

Marmor-Stukarbejder

og mange andre Artikler her indførte ved vort Firma.

Priiskuranter, Overslag, Tegninger, Attester og An-
befalinger tilstilles med enhver forønsket Oplysning og
Forklaring franco.

Uddrag af Attester for leverede Arbejder af:

A. Langballe & Co.,

Kjøbenhavn,

nemlig for böhmiske Flisebelægninger og Porcelain-
Ovne, og tilstilles ved Henvendelse til os
et meget stort Antal anbefalinger.

Det er mig en Fornøjelse at udtale, at jeg i alle Henseen-
der er tilfreds med de tre (3) Chamotte Porcelain-Ovne, som
jeg i 1881 fik opsatte fra Dem. De have holdt sig godt, vise
ingen Tegn paa Forskydning af Kaklerne og have indtil nu ikke
trængt til Reengjøring. Der fyres en Gang om Dagen i den ene
Ovn med Brænde, i de to andre med Kokes, og de udvikle der-
efter tilstrækkelig og behagelig Varme hele Dagen. Jeg har
Indtrykket af, at de ere brændselbesparende; men en noiagtig
Redegjørelse heraf har jeg ikke foretaget.

Fabriken Alumina. Med særdeles Agtelse
Kjøbenhavn V, den 6te Marts 1883. Philip Schou,
Fabrikdirektør.

I Anledning af Deres Opfordring er det mig en Fornøjelse
at kunne udtale, at den af Dhrr. A. Langballe & Co. i min
private Leilighed paa det tekniske Selskabs Skole, i Sommeren
1881 opstillede Porcelainovn, i enhver Henseende har vist sig
som en fortrinlig Ovn, i hvilken med lige stor Lethed brændes
saavel Brænde som Kul. Den opvarmes let og holder Varmen
længe, og den er ved sit smukke Udseende en Pryd for det
Lokale, hvori den er opstillet.

Kjøbenhavn, den 6te Marts 1883.

Ærbødigst
V. A. Thalbitzer,
Forstander for det tekniske
Selskabs Skole.

Det er mig en Fornøjelse herved at meddele Dem, at det
af böhmiske Mosaikfliser lagte Gulv i Amtssygehuseets Operations-
sal her ved Aarhus har vundet Bestyrelsens og hele Amtsrådets
Bifald og Anerkjendelse for dets Skjønhed og Hensigtsmæssighed,
og jeg skal dertil tillade mig at bemærke, at jeg samtidig med
at dele Bestyrelsens Tilfredshed, anerkjender den smukke og
omhyggelige Udførelse af Arbejdet ved Lægningen og ønsker at
det nævnte Materiale maa faae en stor Udbredelse.

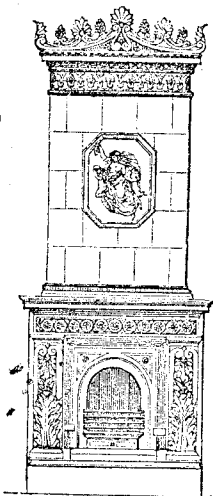
Aarhus, den 17de Januar 1883.

Ærbødigst
Th. Arboe,
Architekt.

Emil Raffel & Co.,

Kjøbenhavn G., Holbergsgade 2.
Eneforhandling & Hovedoplæg af:

Meissner
Chamotte-Porcell.,
Fersicht's etc.,
Fajance-,
Strasborger
Leer-Ovne,
Kaminer og
Kaminovne,
Badekar,
Vægge-
beklædning
etc.
i hvid, koulørt
Majolika og med
Forgyldning.

Flensborger
transportable
Chamotte-
Kofurer,
do.
transportable
Vadskekjedler,
sachsiske
Terazzofliser
& Kunststeen
etc.
til Gulve og Vægge.
Professor Wolpert's
Røghatte.

Mosaikglas til Kirkevinduer, Riddersale etc.

Mønstret Glas til Entréedøre etc.

Sachsisk Sandsteen, forarbejdet til Bygnings-
Ornamenter, Trapper etc.

m. fl. Bygningsartikler,

Læder-, Velour- & Papirtapeter.

Alle mulige **Opvarmnings-Anlæg** i Kirker, Skoler,
Hospitaller, Drivhuse etc. ved **Kaiserslantern Jernværks**
og **Gurney's Ventilations-** og **Cirkulations-Ovne** udføres
prompt, billigst og samvittighedsfuldt.

Lager

af

hvide Porcellain-Ovne

hos

JENS EMIL JUHL

i Horsens.

A. F. Adler,

Fajanceovnbygger.

Mit Lager af Fajanceovne, Komfurer samt Dresdener Chamotteovne til Kul og Brænde, fra de tarveligste til de fineste Kaminovne, anbefales ærede Forbrugere til Dagens billigste Priser. Omfatningen og Reparationer af Fajanceovne udføres.

Da jeg er oplært ved denne Forretning og har arbejdet paa flere store udenlandske Fabrikker som Ovnbygger, vil jeg kunne tilfredsstille enhver rimelig Fordring.

Narhus. Nyesgade Nr. 4.

A. F. Adler,
Fajanceovnbygger.

J. Chr. Petersens Papirhandel

(grundet 1845),

Store Kirkestræde 1,
ved Nicolai Taarn,

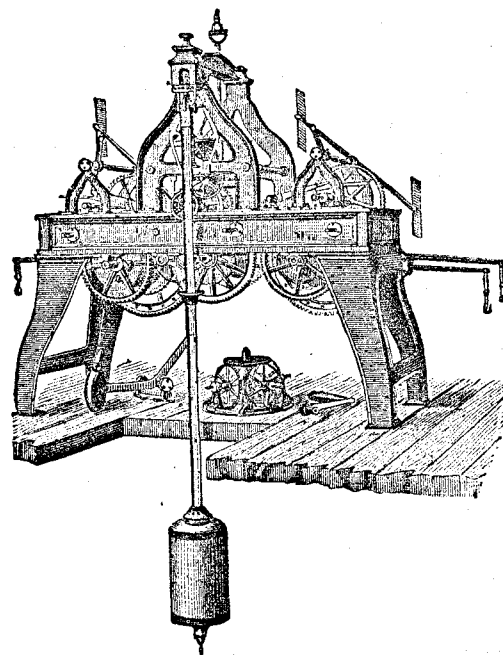
Kjøbenhavn K.

Specialitet: Artikler for Architekter, Ingeniører og Bygningshaandværkere.

Legnepapir og Tegnesager i stort Udvalg. Prover og Priiskuranter sendes paa Forlangende. Omgaaende Effektivitet af behgl. Ordres fra Provindsjerne.

Bertram Larsens

Lager af Taarnuhre.

Lager af Malmklokker i alle Størrelser.

Taarnuhrfabrik

(grundlagt 1847),
20, Rømersgade, 20,
Kjøbenhavn K.

Priisbelønnet paa 11 Udstillinger, deriblandt 7 Gange med Sølvmedaille.

Fabrikation af Taarn- og Bygningsuhre i alle Størrelser til billige Priser.

Ældre Taarnuhre repareret.

Garanti for Uhrenes Soliditet og akkurate Udførelse samt nøjagtige Gang sikkes.

Overslag og anbefalinger
tilsendes franco.

Damp-Indlæg

til Landeiendomme, Meierier, Fabrikker etc.

Til Dampindlæg paa indtil 4 H. Kr. nom.: o: til saadanne, der udfordre 8 à 10 virkelig Hestekraft, anbefales:

Opretstaaende Rørkjedler med Maskiner

paa samme Fundament. Fundamentet danner tillige Forvarmer. Rørkjedler med horisontale Rør ere lettest at passe og rense. Rørkjedler med mindre vertikale Rør ere ved omhyggelig Pasning noget mere brændselsbesparende. Maskinerne skulle kun være forbundne med Kjedlen ved Dampprøret.

Ved Sammenligning af Priser maa man sammenligne Kjedlernes Størrelse og Ildpaavirkningsflade samt Maskinernes Cylinder, Diam. og Slag.

Følgende Dimensioner og Priser gjælde for Kjedler og Maskiner fra anerkjendte Fabrikker:

Nom. Hestekr.	Virkel. Hestekr.	Kjedel Diam. & Høide	Cylinder Diam. & Slag	Priis
1	2	4' 6" × 2'	4" × 6"	1100
2	4	5' × 2' 3 1/2"	4 1/2" × 6 1/2"	1300
3	6	6' × 2' 6"	5 1/2" × 8"	1700
4	8	6' 9" × 2' 9"	6" × 9"	1990

Til større Damp-Indlæg anbefales:

Faste horisontale Dampmaskiner med corniske Kjedler.

Kjedlerne ere af bedste Staffordshire Jern og Ildkanalen af Lowmoor Jern. Naar større Maskiner til forskellige Tider skulle udvikle forskjellig Kraft, anbefales variable Expansion for at regulere Dampforbruget i Forhold til Kraftudviklingen. Hvor der er rigelig Vand vil en god Condensator formindske Brændselsforbruget med indtil 20 %.

Dimensioner og Priser:

Nomin. Hestekraft	6	8	10	12
Virkelig Hestekraft ved 50 <i>ℓℓ</i> Tryk	12	16	20	24
Maskinens Cylinder og Slag	8" × 14",	9" × 14",	10" × 18",	11 1/2" × 24"
Kjedlens Længde og Diam.	10' × 4' 3",	10' × 4' 6",	11' × 4' 6",	14' × 4' 6"
Priis paa Maskinen	1580	1950	2320	3025
Do. paa Kjeden	1750	1870	2120	2500

Til Beregning af Damp-Indlæg vedføies følgende Priser, som dog variere efter Forholdene.

Afdreiede Axler 2" 2 *ℓℓ* pr. Fod, 2 1/2" 2 *ℓℓ* 50 *ℓℓ* pr. Fod, uafdreiede billigere. Remskiver i alm. Størrelser fra 8" til 24" Diam. ville koste fra 8 til 20 *ℓℓ*. Hængelagere og Sidelagere fra 10 til 16 *ℓℓ* pr. Stk. Gode Drivremme pr. Fod 1" 35 *ℓℓ*, 1 1/2" 55 *ℓℓ*, 2" 78 *ℓℓ*, 2 1/2" 1 *ℓℓ*, 3" 1 *ℓℓ* 16 *ℓℓ*, 3 1/2" 1 *ℓℓ* 40 *ℓℓ*, 4" 1 *ℓℓ* 75 *ℓℓ*.

Overslag leveres efter Tegning. Monteur 6 *ℓℓ* pr. Dag.

Lokomobiler af Brown & Molst

med brændselsbesparende Patent-Forvarmer, Patent Damp-Rørrenser og Trækventil. Komplet til Brug og med Synsattest.

Nom. Hestekr. 2 1/2 3 3 1/2 4 5 6 8 10
ℓℓ 2205 2620 2911 3154 3489 3825 4505 5126

Nalder & Nalder Damptærskemaskiner

til Hestekraft 2 1/2 3 3 1/2 4 5 6 7 8 10

ℓℓ 2305 2480 2600 2721 2848 3025 3177 3244 3439

Nærmere Beskrivelser og Tegninger paa Forlangende.

Staalskinner, Materiel, Vogne etc.

til lette transportable Jernveie efter Liviseys System.

Efter over 10 Aars Erfaring og Anlæg af over 3000 Mile Jernveie, har det viist sig, at de transportable Jernveie efter dette System lægges i saa mærkværdig kort Tid, at en saadan Vei er anlagt i faa Timer paa Steder, hvor Anlægget af de simpleste midlertidige Veie ville medtage Uger, og ligeledes er Prisen overordentlig meget ringere. De ville snart være uundværlige for Entreprenørerne til Anlæg af Jernbaner, Havne etc. ved større Teglværker og andre større Foretagender. Prisen paa en Skinnevei for Heste med Krydsspor, Skiftespor etc. kan anslaaes til c. 300 *ℓℓ* pr. 100 Alen, dertil passende Væltevogne og andre Vogne fra 180 til 220 *ℓℓ* pr. Stk.

Hjulbør af Jern til Jordarbeide

leveres fra c. 22 *ℓℓ* pr. Stk.

Fr. Creutzberg,

Boldhuusgade 3,

Kjøbenhavn.

F. Uldall,

Architekt

(Forfatteren af nærværende Bog),
Vestergade Nr. 58 i Randers,
udfører

alle Slags Bygningstegninger og Overslag,
Konditioner og Beskrivelser samt fører det fornødne
Tilsyn paa Byggepladsen.

Særlig tillader jeg mig at nævne

Hovedbygninger

paa større og mindre Gaarde,
alle Slags

Landbrugsbygninger, Præstegaarde og Skoler,

Istandsættelse af gamle Kirker

og lignende Bygninger fra Middelalderen,
samt

Opførelsen af nye Kirker.

Dhrr. Landmænds Opmærksomhed henledes
paa, at jeg i de senere Aar har havt Leilighed til
særlig at sætte mig ind i Konstruktionen af Isthuse
og alt Øvrigt til Isthuseerier henhørende.

I min private Tegneskole
meddeles unge Haandværkere Underviisning
i Vintermaanederne.

Chr. Momberg's Parquetgulve Fabrik.

CHR. MOMBERG'S PARQUETGULVE-FABRIK HORSENS. Prisfortegnelse.

N ^o	Gulve.	pr. □ Fod.		N ^o	Gulve.	pr. □ Fod.	
		Kr.	Øre.			Kr.	Øre.
1		4	—	11		1	50
2		3	75	12		—	95
3		1	50	13		3	50
4		1	25	14		1	25
5		1	75	15		2	25
6		1	40	16		1	95
7		—	90	17		1	25
8		2	—	18		1	80
9		4	—	19		1	60
10		2	25	20		2	—

FRISER.

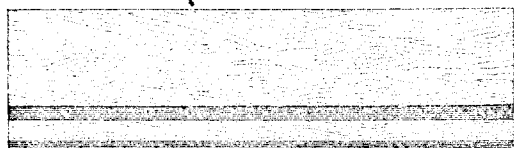
N ^o 1	pr. □ Fod	KR. 1, 25.
N ^o 2	" " " "	3, 00
N ^o 3	" " " "	2, 25
N ^o 4	" " " "	1, 85
N ^o 5	" " " "	0, 95

Skriftlige Forespørgsler besvares pr. Omgaaende.
Ved Opgivelse af Maal udfærdiges Tegning og Overslag.

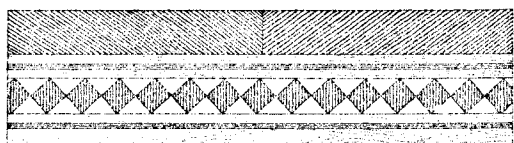
HORSENS.

F. SCHUB & CO. HORSENS.
Lindingsvej 11.

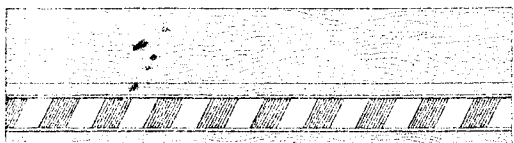

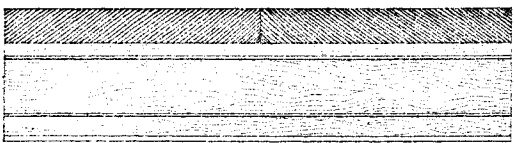
Nº 1.

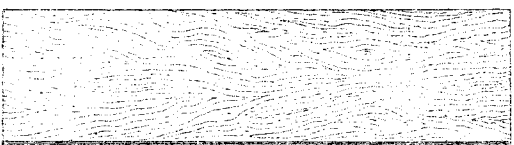
Nº 2.

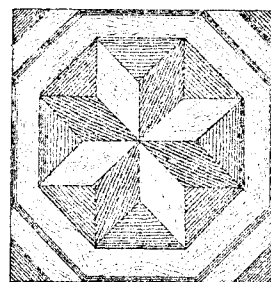
Nº 3.

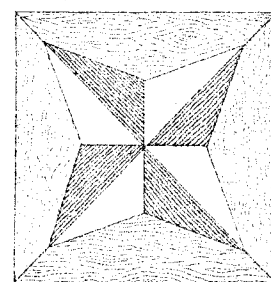
Nº 4.

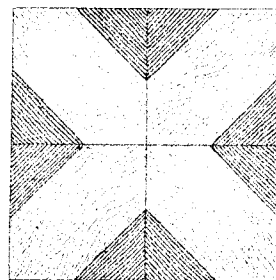
Nº 5.

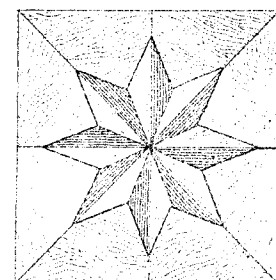
Nº 9.

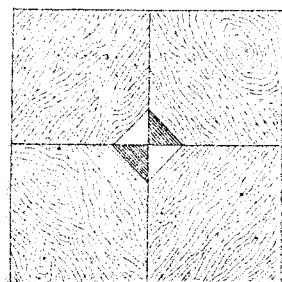
Nº 10.

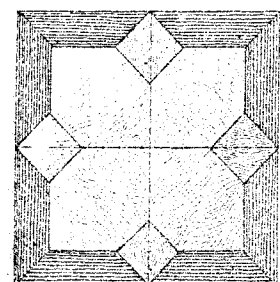
Nº 11.

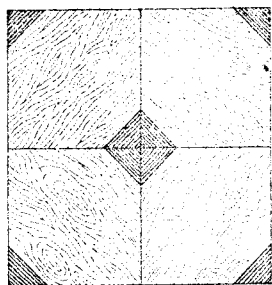
Nº 13.

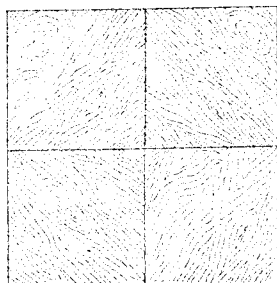
Nº 14.

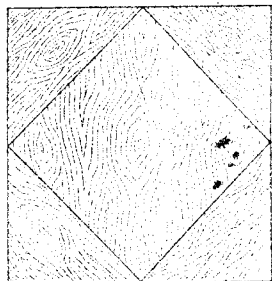
Nº 15.

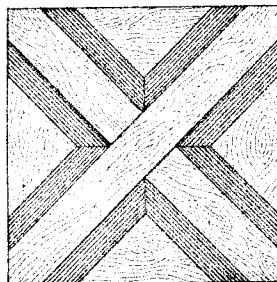
N° 16.

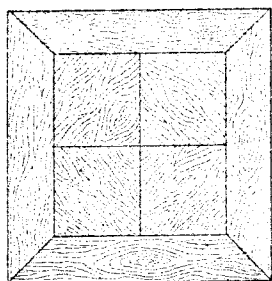
N° 12.

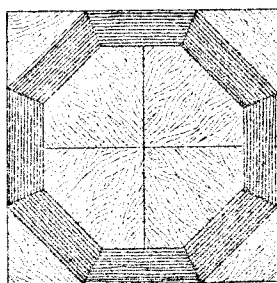
N° 17.

N° 18.

N° 19.

N° 20.

HORSENS.

Navneliste paa Adresser og Avertissementer.

	Side.
Narhus Kalkværk og Horsens nye Kalkværk	198
A. F. Adler, Fajanceovnbuigger, Narhus	242
Altkjælskabet „Scandias“ Fabrikker i Randers	214
M. P. Allerups Jernstoberi & Maskinfabrik, Odense	222
William Andersen & Co., Kjobenhavn, Cement	203
Sophus Berendsen, Kjobenhavn, Jernbjæller m. v.	220
Steen Borregaard, Aalborg, Steen- og Billedhugger	232
B. Boye & Watt, Narhus. Glasfærede Leerror m. v.	210
Bygholms Teglværk ved Horsens. Hans Heide	195
Backholm og Danstruplundgaard Teglværker. E. Valle & Son i Randers	197
Chr. Christensens Jernstoberi & Maskinfabrik, Narhus.	226
Dr. Creutzberg, Kjobenhavn. Dampindlæg	244 og 245
J. C. Erichsen, Smed, Randers. Bygningsbeslag m. v.	216
Evers & Co., Kjobenhavn. Steentagpap- & Asfaltfabrik	235
Fabrikken Glavved, Randers Kalkværk m. v.	199
Fabrikken for Patent-Kort-Asfalt, Kjobenhavn. Gottfried M. Ruben	236 og 237
Johan Fich, Kjobenhavn. Jernbjæller	219
Grenaa Kalkværk	201
Do. do., Eneagent for Vendskjæl: Koch, Hjørring	202
F. Gottlieb, Kjobenhavn. Tagstifter	210
C. B. Hansen, Kjobenhavn. Stoleborde	215
J. H. Hermansens Sonners Jernstoberi & Maskinfabrik, Røstved	225
Hillerød Savværk, Hillerød og Kjobenhavn. Tagspaen	212
Kasim. Holbeck & Son, Odense, Tagstifter m. v.	209
Holstebro Jernstoberi. Leonh. Tang	229
Horsens Glykselværk. B. C. Petersen & Co. ved F. Meydt	231
Jorgen Jensen, Kjobenhavn. Jernbjæller	216
Jochumsen, Noddelund & Co.s Maskinfabrik, Jern- og Metal- stoberi, Randers.	227
Jens Emil Juhl, Horsens. Porcellainovne	241
Kampmann, Møller & Herfind, Narhus. Saltglasfærede Rør m. v.	208
Kockums mekaniske Værksted, Malmø. Varmeapparater	218
A. Langballe & Co., Kjobenhavn. Chamotte Porcellainovne m. v.	238 og 239
Bertram Larsens Taarnuhrfabrik, Kjobenhavn.	243
N. Laurfen, Smeder, Randers. Bygningsarbejde m. v.	212
A. G. Lindstrøm, Dekorationsmaler, Randers	231

	Side.
D. Lowener & Co.'s Maskinfabrik & Jernstoberi, Kjobenhavn	223
J. M. Michælsen & Co., Kjobenhavn. Jernpumper, Jernror m. v.	230
Chr. Rombergs Parketgulvfabrik, Horsens	247
Monsted Kalkværker pr. Sparhøi	200
E. Nielsens mekaniske Steenhuggeri og Marmorvarefabrik, Kjobenhavn	233
Overhoved Teglværk, Sirner. Dige & Buemann, Stibe	196
Adam Petersens Imprægnerings-Anstalt, Kjobenhavn. Tag- spaan m. v.	211
J. Chr. Petersens Papirhandel, Kjobenhavn. Artikler for Architekter m. fl.	242
Nyel Prior (forhen Prior & Thorsen), Kjobenhavn. Bygnings- artikler	204
Do. (do. do.) og M. Kleisdorff, Randers, Falstagssteen	205
Emil Raffel & Co., Kjobenhavn. Chamotte Porcellainovne m. v.	240
Edw. F. Nahr, Aarhus. Jernhjælter m. m.	221
Randers Aktie-Tommerhandel. Bygningsmaterialier	206
Do. do. do. Patent Metal-Tagplader	207
Randers nye Tommerhandel. Bygningsmaterialier	213
H. Rasmussen & Co., Frederiksgadens Jernstoberi & Maskin- fabrik, Odense	221
A. B. Reck, Ingeniør, Kjobenhavn. Opvarmnings- og Ventila- tionsanlæg	217
Mfr. Scheller, Steen- og Billedhugger, Kjobenhavn	234
J. C. Seidelin, Aarhus. Tagstifter m. v.	209
Smiths, Jernstoberi og Maskinfabrik, Randers	228
Smith & Marstrands do., Kjobenhavn	224
D. C. Sonnes Grønitbrud- og Steenhuggeri, Nexø	232
Sophientunds Teglværk ved Ulstrup. Erik Bjerring	198
Stenderup Teglværk ved Horsens. P. Rousthoi	197
Vesterbros Steentagpapfabrik, Kjobenhavn	234
J. Uldall, Architekt, Randers	246

Netteller.

Side 19.	Saltholm Kalk koster pr. Td. 3 <i>kr</i> 75 <i>gr</i> .
— —	1 Td. Thisted do. (Fjordbleger) sædtes ud til 8 $\frac{1}{4}$ Ebsd.
— —	1 Td. do. do. (Vakkebleger) do. do. til 7 $\frac{1}{2}$ Ebsd.
— —	1 Td. Mors do. (Froslevgaard Kalk) do. do. til 9 Ebsd.
— 20.	1 Fougstige Heterjen Cement koster 8 <i>kr</i> 25 <i>gr</i> .
— 46.	Til 4 Lag alm. skaarne, jernste $\frac{1}{10}$ " Spaan behoves pr. □-M. 34 Stk.
— —	Til 3 Lag do. do. 26 Stk.
— —	Her tilføies: Til 4 Lag hvide Spaan 35 Stk.
— 143.	Prisen paa Jugning i Cement af Granitkvadre (12 <i>gr</i>) er pr. □-M.